

โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์

ยุทธการ แก้วกล้า

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์

ยุทธการ แก้วกล้า

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายยุทธการ แก้วกล้า
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการวางผังชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

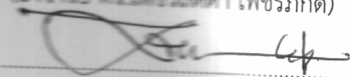
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.เพชรรัตน์ เพ็ชรภักดี)

ประธานกรรมการสอบ

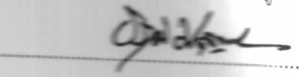
(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ผศ.ดร.สักกรินทร์ แซ่ฮู่)

กรรมการสอบ

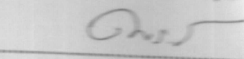
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

(ผศ.ดร.ธราวุฒิ บุญเหลือ)

กรรมการสอบ

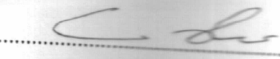
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

(ผศ.ดร.พรทิพย์ เวียงธรรม)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

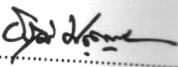

(ผศ.ดร.นพดล ตั้งสกุล)

กรรมการสอบ

(ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางผังชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ.ดร.ธราวุฒิ บุญเหลือ)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ผังเมืองและนฤมิตศิลป์

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 14 เดือน ๓-๑ พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้แนวคิด แนะนำ และ แก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ บิดาและมารดาของผู้วิจัย ที่เป็นกำลังใจที่ดีในการวิจัยครั้งนี้คุณค่า และประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่พระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนสามารถบรรลุเป้าหมายในชีวิตด้านการ ศึกษา

ยุทธการ แก้วแก้ว

ชื่อเรื่อง	โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์		
ผู้วิจัย	นายยุทธการ แก้วกล้า		
ปริญญา	ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การวางผังชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สักรินทร์ แซ่ภู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธราวุฒิ บุญเหลือ		
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและสนับสนุนการบริหารงานเทศบาลตำบลกมลาไสย 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย และ 3) เพื่อเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรในชุมชนทั้ง 12 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) จาก 12 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม และใช้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน เพื่อตอบแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้สถิติไค-สแควร์ และการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า 1) โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและสนับสนุนการบริหารงานเทศบาลตำบลกมลาไสย คือ กลุ่มสมาชิก กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน และกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านปฏิบัติการ ด้านตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านผลประโยชน์ 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เพราะการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ของชุมชนจะช่วยส่งเสริมการปรับปรุงพฤติกรรม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน การเสียสละ การมีจิตสาธารณะ ให้ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้เกิดพลังมวลชน เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้พึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม

TITLE Community structure affected people participation's decision in the development of Kamalasai municipal, Kamalasai district, Kalasin province.

AUTHOR Mr. Yutthakan klaewkla

DEGREE Master of Architecture **MAJOR** Urban and Environment Planning

ADVISORS Assist. Prof. Dr. Sakkarin Sapu
Assist. Prof. Dr. Tarawut Boonlua

UNIVERSITY Mahasarakham University **YEAR** 2015

ABSTRACT

This research aimed 1) to study community structure affected people participation's decision in the development and administrative support the Kamalasai municipality, 2) to study the level of public participation in local development of Kamalasai municipality, and 3) to propose guidelines of participation of the people in the development Kamalasai municipality. 360 respondents from 12 villages, 30 respondents from each village, of Kamalasai municipality, Kamalasai district, Kalasin province, were selected by Quota Sampling for questionnaire survey. Purposive Sampling was employed to get 30 respondents for structured interview questionnaires. The data gathered were analyzed by statistical tools including percentage, mean, standard deviation, chi – square and correlation of Pearson's. The descriptive interpretation is presented for answering to the objectives.

The results showed that 1) community structures affected people participation's decision in the development and administrative support of Kamalasai municipality were members, relationship of the community and territory of the community, 2) the level of public participation in local development of kamalasai municipality was high in terms of implementation, decision, evaluation and benefit aspects, and 3) guidelines for participation of people in the development of Kamalasai municipality should be done to promote participation development related to the structure of community in terms of the relationship of the community because the relationship of community will help supporting behavior adaptation through joining activities together, self-sacrifice, public consciousness to encourage community to participate in activities in order to build love, harmony in the community, as well as creating mass power to establish a strong society which relies on its both economic and social aspects.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง	1
1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
1.3 ความสำคัญของการวิจัย	2
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	2
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	2
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น	6
2.1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น	6
2.1.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น	7
2.1.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและโครงสร้างชุมชน	10
2.2.1 ความหมายของชุมชน และโครงสร้างชุมชน	10
2.2.2 ลักษณะของชุมชน	11
2.2.3 โครงสร้างของชุมชน	12
2.2.4 องค์ประกอบโครงสร้างชุมชน	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	13
2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม	13
2.3.2 รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วม	15
2.3.3 เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม	16
2.3.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน	17
2.4 แนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจของประชาชน	17
2.4.1 ความหมายของการตัดสินใจ	17
2.4.2 ความสำคัญของการตัดสินใจ	18
2.4.3 ตัวแบบการตัดสินใจ	19
2.4.4 รูปแบบของการตัดสินใจ	19
2.4.5 ลักษณะการตัดสินใจ	20

	หน้า
2.4.6 กระบวนการตัดสินใจ	21
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.6 สรุปกรอบแนวคิดโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วม ของประชาชน	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	31
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.5 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	38
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อ การตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	42
ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	42
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน	44
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	49
ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา ของเทศบาลตำบลกมลาไสย	54
ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจมีส่วนร่วม ในการพัฒนาเทศบาล	59
ส่วนที่ 6 การหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพในชุมชน และลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม	73
4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	88
4.3 ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	92
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย	93
5.2 สมมติฐานของการวิจัย	93
5.3 สรุปผล	93
5.4 อภิปรายผล	95
5.5 ข้อเสนอแนะ	101

	หน้า
เอกสารอ้างอิง	102
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
ภาคผนวก ข การสังเคราะห์เครื่องมือ	116
ประวัติย่อผู้วิจัย	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling)	28
ตาราง 4.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	42
ตาราง 4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน โดยรวม	44
ตาราง 4.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก เป็นรายชื่อ	45
ตาราง 4.4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านอาณาบริเวณของชุมชน เป็นรายชื่อ	46
ตาราง 4.5 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน เป็นรายชื่อ	47
ตาราง 4.6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวม	49
ตาราง 4.7 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านตัดสินใจ รายชื่อ	50
ตาราง 4.8 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ รายชื่อ	51
ตาราง 4.9 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านผลประโยชน์ รายชื่อ	52
ตาราง 4.10 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล รายชื่อ	53
ตาราง 4.11 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยรวม	54
ตาราง 4.12 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบมีเหตุมีผล รายชื่อ	55
ตาราง 4.13 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบ ค่อยเป็นค่อยไป รายชื่อ	56
ตาราง 4.14 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบผสม รายชื่อ	57
ตาราง 4.15 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบถ่วงชั่ง รายชื่อ	58
ตาราง 4.16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน	60
ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของโครงสร้างชุมชน	61
ตาราง 4.18 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ	61
ตาราง 4.19 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ การคิดคำนวณค่าน้ำหนัก	62
ตาราง 4.20 แสดงการคิดค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของโครงสร้างชุมชน	63
ตาราง 4.21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ ๆ ของการมีส่วนร่วม	64
ตาราง 4.22 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม	65
ตาราง 4.23 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ	66
ตาราง 4.24 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ การคิดคำนวณค่าน้ำหนัก	66
ตาราง 4.25 แสดงการคิดค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของการมีส่วนร่วม	67
ตาราง 4.26 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล	68
ตาราง 4.27 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล	69

	หน้า
ตาราง 4.28 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ	70
ตาราง 4.29 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ การคิดคำนวณค่าน้ำหนัก	71
ตาราง 4.30 แสดงการคิดค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของการตัดสินใจมีส่วนร่วมใน การพัฒนาเทศบาลตำบล	72
ตาราง 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ	73
ตาราง 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ	74
ตาราง 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา	75
ตาราง 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	76
ตาราง 4.35 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพในชุมชน	77
ตาราง 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม	78
ตาราง 4.37 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะของครอบครัว	79
ตาราง 4.38 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน	80
ตาราง 4.39 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับ คุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสิ่งแวดล้อมของชุมชน	81
ตาราง 4.40 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (n=360)	82
ตาราง 4.41 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีเหตุมีผล (n=360)	83
ตาราง 4.42 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบค่อยเป็นค่อยไป (n=360)	84
ตาราง 4.43 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบผสม (n=360)	85
ตาราง 4.44 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบขยะ (n=360)	87
ตาราง 4.45 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์	89
ตาราง 4.46 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนกับการตัดสินใจมีส่วนของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย	92

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ภาพประกอบ 4.1 แสดงลักษณะโครงสร้างชุมชน	44
ภาพประกอบ 4.2 แสดงการมีส่วนร่วม	49
ภาพประกอบ 4.3 แสดงการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา	54
ภาพประกอบ 4.4 สรุปขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญ	59
ภาพประกอบ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมใน การพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์	82
ภาพประกอบ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมใน การพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีเหตุมีผล	83
ภาพประกอบ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมใน การพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบค่อยเป็นค่อยไป	84
ภาพประกอบ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมใน การพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบผสม	86
ภาพประกอบ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมใน การพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบขยะ	87

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

ประเทศไทยมีการพัฒนาระบบประชาธิปไตย และมีช่องทางให้ประชาชนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมจากการเลือกตั้ง และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่นำเอาแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ มีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่อารยะประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล ที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมส่วนรวม และเกิดประโยชน์ต่อสังคมชุมชนสูงสุด มีความรับผิดชอบ มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบสถาบันประชาธิปไตยขั้นสูง ที่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากสังคมจากประชาชน และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Putnam et al., 1994: Shimomura, 2003: 67)

เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล พ.ศ. 2542 ปัจจุบันมีพื้นที่ 15.025 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลกมลาไสย จำนวน 8 ชุมชน และตำบลหลักเมือง 4 ชุมชน มีประชากร 9,831 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลกมลาไสย, 2557) ได้มีการวางแผนพัฒนาตามข้อกำหนดโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทำแผนพัฒนาทุกขั้นตอน รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อให้ประชาชนได้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล แม้ว่ากฎหมายจะเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นก็ตาม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเท่าที่ผ่านมาไม่สามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองและการพัฒนาอย่างแท้จริง รวมทั้งประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีทัศนคติทางการเมืองแบบเก่าที่ว่ากิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เป็นเรื่องของผู้นำ จึงทำให้การบริหารงานของเทศบาลที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆ ของภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล และทุกคนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการประกอบกิจการต่างๆ ของเทศบาลฯ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการร่วมในผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผลในการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสยให้เพิ่มขึ้นกว่าเดิม

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาโครงสร้างของชุมชน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนา และสนับสนุนการบริหารงานเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

1.3.1 ทราบถึงโครงสร้างของชุมชน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาและสนับสนุนการบริหารงานเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.3.2 ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.3.3 ทราบถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

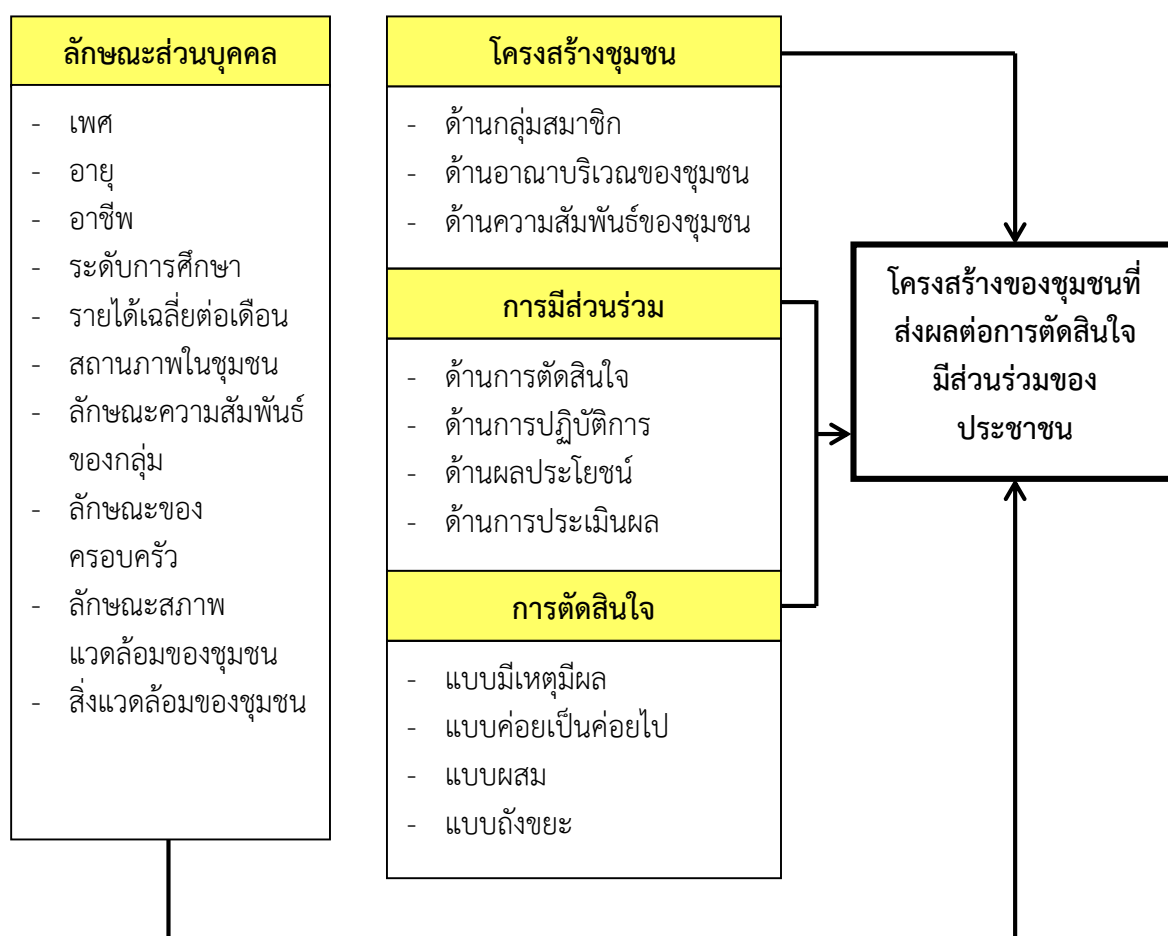
ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยพิจารณาจากขอบเขตเนื้อหาหัวข้อดังต่อไปนี้

1.5.1 ขอบเขตโครงสร้างชุมชน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและโครงสร้างชุมชน และแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของชุมชน

1.5.2 ขอบเขตแนวคิดของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

1.5.3 ขอบเขตแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ ได้แก่ การตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยะ

ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนศึกษาปัญหา และอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและโครงสร้างชุมชน และแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของชุมชน
- 2) แนวคิดของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ ได้แก่ การตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยะ

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ขอบเขตประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3,320ครัวเรือน (สำนักงานเทศบาลตำบลกมลา
ไสย ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2557)

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาล
ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 9,818 คน ผู้วิจัยจึงได้ทำการคัดเลือกกลุ่ม
ตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) จาก 12 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน เพื่อตอบ
แบบสอบถาม และการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 35 คน เพื่อตอบแบบ
สัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

เขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.6.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนธันวาคม 2557

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงสร้างของชุมชน หมายถึง บุคคล กลุ่มคน สถานภาพ และบทบาท สถาบันทางสังคม เป็น
องค์ประกอบสำคัญในโครงสร้างชุมชนที่เกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งมีโครงสร้างสังคมที่สำคัญ
เป็นองค์การทางสังคม มีองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกัน เพื่อสร้างความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม คุณธรรม การ
กำหนดสถานภาพ และบทบาท ผ่านการฝึกอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกยอมรับและ
ปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม ในงานวิจัยนี้ โครงสร้างของชุมชน ประกอบด้วย โครงสร้างด้านกลุ่ม
สมาชิก โครงสร้างด้านอาณาบริเวณ และโครงสร้างด้านความสัมพันธ์ของชุมชน มีความหมาย
ดังต่อไปนี้

โครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก หมายถึง การรวมตัวกันของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกัน อาศัยอยู่
ในพื้นที่เดียวกัน โดยสมาชิกของชุมชนมีการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความร่วมมือ สามัคคี เอื้อ
อาทรเกื้อกูลกัน มีความผูกพันภายใต้ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรมเดียวกันที่เป็นปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของบุคคลในการสนับสนุนการบริหารงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย
เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน – กำนัน กลุ่มพ่อค้า – แม่ค้า

โครงสร้างด้านอาณาบริเวณของชุมชน หมายถึง การรวมตัวของประชากรในชุมชนสำหรับเป็น
ที่อยู่อาศัย สำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆ อาจมีทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงสร้างด้านความสัมพันธ์ของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล
กมลาไสยมีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีความสนใจทางสังคมร่วมกัน มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีความสนิท
สนมกัน มีความสัมพันธ์แบบพบปะกันโดยตรง มีการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ ร่วมกัน เช่น มีกิจกรรม/
บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม การบริหารจัดการพัฒนา

โครงสร้างพื้นฐานให้กับชุมชน ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานและดำเนินกิจกรรมโครงการของเทศบาลตำบลกมลาไสย ดังนี้ การร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งร่วมกำกับติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจว่าควรทำหรือไม่ควรทำและจะอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า เช่น การตัดสินใจเลือกโครงการกิจกรรมเพื่อพัฒนาการสร้างถนนหนทาง สาธารณูปโภคหมู่บ้าน การพิจารณางบประมาณเพื่อจัดทำโครงการกิจกรรม

การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในบริหารกิจกรรม บริหารการใช้ทรัพยากร หรือช่วยสนับสนุนทรัพยากร เช่น ออกเงิน ช่วยวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการร่วมลงแรงในกิจกรรมพัฒนาและการปฏิบัติตามนโยบายหรือแผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมาย

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง ผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการนั้นเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ประชาชนย่อมต้องได้รับประโยชน์ด้วย ทั้งในแง่วัตถุและสังคมชุมชนที่ดีมีสุขโดยทุกคนได้รับประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกมลาไสย เช่น ตรวจสอบการทำงานของเทศบาล การร่วมเป็นกรรมการเปิดซอง ร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ร่วมเป็นกรรมการตรวจรับการจ้างงาน/ทำถนน/ทำสะพาน เป็นต้น

การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างที่ตนเองมุ่งหวังให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีหลักการตัดสินใจในรูปของการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การวางแผน และการปฏิบัติตามแผน ซึ่งมีตัวแบบสำหรับการตัดสินใจ ดังนี้

การตัดสินใจแบบมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานความมีเหตุผลโดยการตัดสินใจจะคำนึงถึงนโยบายหรือโครงการที่ทำให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด

การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป หมายถึง การตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลในอดีตเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เป็นการประนีประนอมเพื่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ในตัวโครงการหรือนโยบาย และมักจะไม่นำออกจากกลุ่มสถานภาพเดิม เป็นการโน้มน้าว การเจรจาต่อรองกันเป็นสำคัญ

การตัดสินใจแบบผสม หมายถึง การตัดสินใจที่ได้ผสมผสานตัวแบบมีเหตุผล และแบบค่อยเป็นค่อยไปผสมกัน เพราะการตัดสินใจนั้นมีความเกี่ยวเนื่องกัน

การตัดสินใจแบบถ่วงชั่ง หมายถึง การตัดสินใจที่ตัดทิ้งไป ไม่นำมาพิจารณา เพราะอาจจะมองว่าไม่สำคัญ หรือไม่จำเป็นประโยชน์เลย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและโครงสร้างชุมชน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจของประชาชน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแตกต่างกันของความเจริญ ประชากร หรือขนาดพื้นที่ มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม องค์การการปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง ดังนั้น แนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นผลจากแนวความคิดของการกระจายอำนาจ ก่อให้เกิดองค์การหรือการปกครองท้องถิ่น ขึ้นโดยรัฐบาลกลางมอบอำนาจในทางการปกครองและการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างให้แก่ประชาชนท้องถิ่นไปดำเนินการโดยมีอำนาจอิสระในการดำเนินการภายในขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ ของท้องถิ่นด้วยตนเอง จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้การเมืองการปกครอง ในทางปฏิบัติอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองในรับประเทศต่อไป

ฉัฐพนิต มยุขโชติ (2550) การปกครองท้องถิ่น เป็นการที่ท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์การที่จำเป็นในการปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้นๆ โดยเกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจทางปกครอง ที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

ประกาศิต รังสรรค์ (2550) การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับ การบริหารพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจใน

การกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การจัดการปกครองท้องถิ่นของคนในท้องถิ่น ที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครองทางการเมือง โดยการเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาดำเนินการปกครองหรือบริหารท้องถิ่นปกครองตนเอง ซึ่งแต่ละท้องถิ่นอาจจะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านพื้นที่ จำนวนประชากร ที่ต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมและขอบเขตของกฎหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อจะได้แก้ปัญหาของประชาชนในชุมชนได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจตามวิถีของแนวทางระบอบประชาธิปไตยว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ในการปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องมีเครื่องชี้แนวทางในการดำเนินงาน จะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันความต้องการและบริบทของชุมชน ดังนี้ (พิรสิทธิ์ คำวนศิลป์, 2543)

1) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้ เป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2) เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3) เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้น จึงจำเป็นโดยใช้อำนาจการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4) เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้ามาทำหน้าที่ ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครอง ระบบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไปมักมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายคล้ายคลึงกัน คือ เพื่อสร้างความพอใจแก่ท้องถิ่นและลดการขัดแย้ง เพื่อให้การจัดทำบริการ

แก่ประชาชนเป็นไปโดยรวดเร็ว เพื่อให้การบริการต่างๆ มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามความต้องการหรือเป้าหมายของประชาชน เพื่อองค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง และเพื่อให้องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

2.1.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

แนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น จึงสามารถสรุปได้ดังนี้ (พีรสิทธิ์ คำนวนคศิลป์, 2543)

1) การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีความเกี่ยวพันกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นเกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความเลื่อมใสศรัทธาในระบบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่นเกิดความคุ้นเคย มีความชำนาญ ในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2) การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบียดเบียน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยแก้ไขปัญหของท้องถิ่นของตน นอกจากนี้การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด คือ รากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยความล้มเหลวของระบบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่งคือการขาดรากฐานในท้องถิ่น

3) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

(1) ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับว่าจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญของบ้านเมือง

(2) รัฐบาล มีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงเพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและ

เข้าปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาเกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

(3) กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้วรัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่างและไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินเฉพาะท้องถิ่นนั้นไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่น เพื่อดำเนินการเองแล้วภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินการยิ่งขึ้น การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาล มีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติ อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

4) การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่น ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากรประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมแตกต่างกันออกไป ผู้ที่บริหารหรือแก้ไข ปัญหาให้ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพไม่ ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังหน่วยเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำการปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

6) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองการปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ซึ่งพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้ว การพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นยัดใส่หรือกึ่งหยิบยื่นยัดใส่ ” เกิดความคาดหวังว่าทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่น กลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบบประชาธิปไตย ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเองซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาสังคมชนบทอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองแบบการกระจายอำนาจ (Decentralization) ตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการให้ประชาชนรู้จักการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ในการเป็นพลเมือง เพื่อนำไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้ตรง

เป้าหมายและมีประสิทธิภาพ และเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง ส่งเสริมให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการทางการเมืองการปกครอง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว จะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นตระหนักถึงคุณค่าและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน เกิดการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและโครงสร้างชุมชน

2.2.1 ความหมายของชุมชน และโครงสร้างชุมชน

คำว่า ชุมชน ในสังคมไทยนั้นได้ถูกใช้ในความหมายที่แตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย ตามแต่ทัศนะของนักวิชาการและผู้รู้แต่ละคน ได้แก่

พทยา สายหู (2534: 53) ให้ความหมายของชุมชนไว้ ชุมชน (Community) ความหมายของชุมชน อาจจำแนกโดยสามัญสำนึก “ชุมชน” หมายถึง ครอบครัวหลายๆ ครอบครัวมาอยู่รวมในบริเวณเดียวกัน มีลักษณะเป็นเพื่อนบ้านกัน ซึ่งอาจเป็นญาติพี่น้องกันหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น คนที่อยู่รวมในบ้านเรือนหรือครอบครัวเดียวกัน จึงไม่ใช่ชุมชน ในความหมายนี้ เพราะโดยสามัญสำนึกหรือความรู้สึกแล้ว คนที่อยู่รวมกันในบ้านหลังเดียว ถึงจะมีอาณาบริเวณเป็นภูมิสำเนาาร่วมกัน ก็เรียกว่าเป็นครอบครัว หรือ “ครัวเรือน” ไม่เป็น “ชุมชน” เพราะความรู้สึกที่ว่า “ชุมชน” ต้องประกอบด้วยหลายๆ ครัวเรือน ที่อยู่ใกล้เคียงกัน ซึ่งทุกคนยอมรับว่า อยู่รวมในบริเวณเดียวกันนั่นเอง

กรมการพัฒนาชุมชน (2526) ให้ความหมาย “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน และสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้

จีระพรรณ กาญจนจิตรา (2530) ได้ให้ความหมาย “ชุมชน” ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีบางสิ่งบางอย่างคล้ายคลึงกัน รวมทั้งเป็นชุมชนหนึ่ง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกสถาบัน และกลุ่มคนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันอยู่ใต้กฎหมายหรือข้อบังคับเดียวกัน

ประเวศ วะสี (2540: 33) ได้ให้ความหมายของชุมชน หมายถึง ความเป็นชุมชนอาจหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (2545: 54) ได้ให้ความหมายโครงสร้างชุมชน หมายถึง โครงสร้างชุมชน ประกอบด้วย ด้านต่างๆ คือ สถาบัน องค์กร และบุคคล ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

Olsen (1972: 91) ให้ความหมายไว้ “ชุมชน” หมายถึง องค์กรทางสังคมประเภทหนึ่ง ประกอบด้วย พื้นที่บริเวณหนึ่งที่บรรดาสมาชิกตอบสนองความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ และแก้ไขปัญหาล้วนใหญ่ในชุมชนของตนเองได้

Poplin (1972: 8) ให้ความหมายไว้ “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มที่มีการร่วมมือกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน มีการสมาคมแบบเผชิญหน้ากันมีความสนิทสนมรู้จักกันเป็นอย่างดี

Steiner (1997) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Community Organization ว่า องค์ประกอบของชุมชนมี 3 อย่าง คือ 1) กลุ่มคน 2) อาณาเขตพื้นที่ และ 3) ประโยชน์ที่สำคัญของประชาชน

Good (1959) ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ใน Dictionary of Education คือคำว่า ชุมชน มีความหมายสองประการ คือประการแรก หมายถึง กลุ่มคนที่มีพื้นฐานของความสนใจร่วม อาจรวมกลุ่มพื้นที่เดียวกันหรืออยู่กระจ่ายกันคนละพื้นที่ก็ได้ ประการที่สอง หมายถึง กลุ่มชนซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่อันเป็นท้องถิ่นเดียวกัน มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา และวัฒนธรรมเดียวกัน มีสภาพภูมิศาสตร์ที่เกื้อกูลให้ประชาชนสามารถที่จะประกอบกิจกรรมซึ่งประชาชนมีความสนใจร่วมกันได้ง่าย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553: 58)

Kammeyer (1997: 88 – 90) ได้กล่าวถึง โครงสร้างทางสังคมว่าเป็นแบบแผนทั่วไปของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีมายาวนาน โดยเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งอาจเริ่มจากคน 2 คน โดยผ่านกลุ่มและองค์กรต่างๆ ไปจนถึงระดับสังคม จึงทำให้สามารถสังเกตแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว แล้วบอกถึงโครงสร้างทางสังคมได้ ตัวอย่าง เช่น ในชุมชนรักสามัคคี สมาชิกในชุมชนมีความสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้น ทำให้สมาชิกแต่ละคนซึ่งอาจจะไม่เคยมีความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์กันมาก่อน ได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้น และนำไปสู่การผูกมิตรเข้าไประหว่างกันในกลุ่มของการทำกิจกรรมที่ได้ใช้เวลาร่วมกันนี้ โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งอาจเริ่มจากสมาชิกเพียงไม่กี่คนที่เป็นกลุ่มขนาดเล็ก จนเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ และก่อเกิดโครงสร้างสังคมของกลุ่มขึ้นนั่นก็คือ แบบแผนโดยทั่วไปของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความสัมพันธ์ทางสังคมที่ฝังแน่นนั้นได้เกิดขึ้นในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของชุมชนนี้ เป็นต้น

จากความหมายของชุมชน ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในเขตพื้นที่หนึ่งหรืออาณาบริเวณเดียวกัน เช่น ครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นระบบความสัมพันธ์ต่อกัน มีการเรียนรู้ และการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีความผูกพันเอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือ และพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายร่วมกัน

2.2.2 ลักษณะของชุมชน

จากความหมายของชุมชน อาจกล่าวได้ว่า ชุมชนมีลักษณะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) เป็นการร่วมกันของกลุ่มคน (Group of People) ในรูปของกลุ่มสังคม (Social Group) กล่าวคือ สมาชิกมีการปฏิบัติต่อกันทางสังคม หรือมีปฏิริยาโต้ตอบต่อกันทางสังคม (Social Interaction) มีความเอื้ออาทรต่อกันและมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

2) สมาชิกของชุมชนมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น โครงสร้างของประชากร ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ อัตราการเกิด อัตราการตาย การอพยพโยกย้ายถิ่น เป็นต้น

3) มีอาณาบริเวณ (Area) เป็นที่อยู่อาศัย หรือเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกและกลุ่มสังคม มีขนาดของชุมชน ซึ่งอาจมีทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ขึ้นอยู่กับจำนวนของสมาชิกในกลุ่มสังคม และขนาดของอาณาบริเวณเป็นสำคัญ เช่น เผ่าชน ครอบครัว ละแวกบ้าน (Neighborhood) หมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึงประเทศและโลก

4) มีการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) เพื่อควบคุมความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน เช่น บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) สถาบันทางสังคม (Social Institution) และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน

5) สมาชิกมีความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationship) คือ มีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีความสนใจทางสังคมร่วมกัน มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีความสนิทสนมกัน มีความสัมพันธ์แบบ

พบปะกันโดยตรง (Face to Face) มีการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ ร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่หรือแบบตัวใครตัวมัน

6) สมาชิกมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินชีวิตร่วมกัน

7) สมาชิกได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน

8) สมาชิกมีระบบการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อทำให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ร่วมกัน และทำให้ลักษณะในข้อ 1 – 7 ดำรงอยู่ร่วมกันได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของชุมชน เป็นกลุ่มคนขนาด 2 คนขึ้นไป ซึ่งมีขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ มีทั้งเพศหญิง และเพศชาย มีสมาชิกตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน มีการจัดระเบียบทางสังคมจนกลายเป็นวัฒนธรรมสังคม มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน เช่น หมู่บ้าน กลุ่มกองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.2.3 โครงสร้างของชุมชน

เสถียร เหลืองอร่าม (ม.ป.ป.: 140) ได้กล่าวว่า โครงสร้างของชุมชนเปรียบเสมือนกับต้นไม้ ซึ่งโครงสร้างประกอบด้วย ราก ลำต้น กิ่ง ใบ ดอก เป็นต้น ส่วนโครงสร้างของชุมชนที่สำคัญนั้นๆ ได้แก่

1) บุคคล หมายถึง คนหนึ่งๆ ที่มีคุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะแตกต่างกันออกไป เนื่องจากกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด

2) กลุ่มคน หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์ทางสังคม ด้วยการกระทำต่อกัน คือ มีปฏิริยาโต้ตอบกัน และเข้าใจกัน

3) สถานภาพและบทบาท ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ซึ่งผูกพันกันอยู่ในสังคม บุคคลแต่ละคนจะมีสถานภาพ และบทบาทหลายอย่างตามกลุ่มที่สังกัดอยู่

4) ระบบสังคม เป็นเครื่องมือซึ่งกำหนดและเป็นแนวทางให้สมาชิกของสังคมยึดถือปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสงบสุขของสังคม

5) สถาบันทางสังคม หมายถึง คุณธรรมและกิจกรรมบางอย่างที่มีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา เป็นต้น

6) การแบ่งชั้นทางสังคม ได้แก่

(1) การแบ่งชั้นในสังคมเมือง คือ ตระกูล เจ้านาย ขุนนาง ขุนหลวง พระยา ความสำเร็จทางราชการ อำนาจทางเศรษฐกิจ และการเมือง การศึกษา ชนิดของอาชีพ

(2) การแบ่งชั้นในสังคมชนบท คือ ขนชั้นผู้นำท้องถิ่นกับชนชั้นชาวบ้านทั่วไป

2.2.4 องค์ประกอบโครงสร้างชุมชน

การศึกษาองค์ประกอบ และโครงสร้างชุมชน ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน ดังนี้

สนธยา พลศรี (2545: 23 – 24) ได้กล่าวถึง ชุมชนว่ามีโครงสร้างสังคมที่สำคัญ 2 ส่วน คือ

1. องค์การทางสังคม (social organization)

1.1 กระบวนการจัดระเบียบทางสังคมของสมาชิกในชุมชน ทั้งที่เป็นการสร้าง และการสอนระเบียบของสังคมให้กับสมาชิกในชุมชน โดยการสร้างความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม อุดมการณ์ บรรทัดฐาน คุณธรรม การกำหนดสถานภาพ และบทบาท ผ่านการขัดเกลาทางสังคม

(socialization) หรือการฝึกอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม และสถานภาพที่ตนครอบครองอยู่

1.2 กลุ่มสมาชิกของชุมชนที่ได้จัดระเบียบทางสังคมแล้ว เป็นกลุ่มสมาชิกที่ได้ผ่านกระบวนการจัดระเบียบทางสังคมในข้อ (1) แล้ว กลุ่มคนเหล่านี้จะมีหลายขนาดตามจำนวนของสมาชิก มีความซับซ้อนของโครงสร้างแตกต่างกัน แต่มีองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกัน คือ ความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationship) แบบแผนทางพฤติกรรม (pattern of behavior) และภาระหน้าที่ (function) เช่น กลุ่มสังคม ครอบครัว สมาคม ชนชั้น และสังคมมนุษย์

2. สถาบันทางสังคม (social institution) มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ตำแหน่งทางสังคม (social position) ของบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นไปตามสถานภาพและบทบาทที่บุคคลดำรงตำแหน่งแบบแผนพฤติกรรมหรือกรอบมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติของบุคคล โดยสถาบันทางสังคมในชุมชนมีได้หลายสถาบัน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองสถาบันเศรษฐกิจ เป็นต้น

Robertson (ธรรมบุญ เฟื่องทอง, 2549: 3 อ้างอิงจาก Robertson, n.d.) กล่าวถึงโครงสร้างของชุมชนว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกล่าวถึงโครงสร้างของชุมชนว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในระบบสังคมชุมชน องค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้าง ได้แก่ สถานภาพ (Statuses) บทบาท (Roles) กลุ่มคน (Groups) และสถาบัน (Institution)

สรุปได้ว่า โครงสร้างของชุมชน ประกอบด้วย บุคคล กลุ่มคน สถานภาพ และบทบาท สถาบันทางสังคม เป็นองค์ประกอบสำคัญในโครงสร้างชุมชนที่เกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งชุมชนมีโครงสร้างสังคมที่สำคัญ 2 ส่วน คือ 1) องค์การทางสังคม เป็นการสร้างความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม คุณธรรม การกำหนดสถานภาพ และบทบาท ผ่านการฝึกอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม มีองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกัน คือ ความสัมพันธ์ทางสังคม แบบแผนทางพฤติกรรม และภาระหน้าที่ เช่น กลุ่มสังคม ครอบครัว สมาคม ชนชั้น และสังคมมนุษย์ 2) สถาบันทางสังคม มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ตำแหน่งทางสังคม ซึ่งเป็นไปตามสถานภาพและบทบาท ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนมาปรับประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในหัวข้อกลุ่มคน (กลุ่มสมาชิก) สถานภาพทางสังคม และความสัมพันธ์ของกลุ่ม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมขององค์กรปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นหลักการอันเป็นสาระสำคัญของระบบการปกครองท้องถิ่น และอาจเป็นเหตุผลสำคัญที่อธิบายว่า เหตุใดจึงต้องมีระบบการปกครองท้องถิ่นคู่ขนานไปกับระบบการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่รัฐจะต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น การออกเสียงประชามติ และกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน (วิษุกร นาคธน, 2550: 95)

2.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลต่อการขับเคลื่อนชุมชนและองค์กร ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนชุมชนที่ดีที่สุด

Cohen และ Uphoff (1977: 7 – 9) การมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้มีส่วนร่วมต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ

- 1) มีส่วนในกระบวนการตัดสินใจ
- 2) มีส่วนในกระบวนการดำเนินงาน
- 3) มีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์
- 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยมีบุคคล 4 ฝ่ายที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมคือ ประชาชนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐ และบุคคลภายนอก

ภาวีน เพ็ชรนอก (2543: 5) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า หมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลมีฐานะที่ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม และองค์กรอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนด ไว้ดังนี้

- 1) ร่วมทำการศึกษาค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
- 2) ร่วมคิดหาสร้างแบบแผน และวิธีการแก้ไขปัญหา และลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ของชุมชน เพื่อสนองความต้องการของชุมชน
- 3) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
- 4) ร่วมตัดสินใจและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหาร การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) ร่วมในการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเอง และของหน่วยงาน
- 7) ร่วมปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงานโครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

8) ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาล ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

ปรัชญา เวสารัชช์ (2547: 103) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและชนบท หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชน หรือองค์กรของประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นและชนบทในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทุกขั้นตอนในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะพัฒนาหรือยกระดับขีดความสามารถของตนในการจัดการทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกๆ ด้านของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานและดำเนินกิจกรรมโครงการของหน่วยงาน ในการร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งร่วมกำกับติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดที่จะเกิดกับประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการตลอดจนก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน ส่งผลทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ได้กำหนดไว้

2.3.2 รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วม

ธิตี กิตติวิติคุณ (2540) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefit)
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2546: 10) เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการดังนี้

- 1) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (inclusive organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชน กลุ่มต่างๆ
- 2) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Representative organization) เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชมชนกรรมการ กลุ่มเลี้ยงไหม กรรมการหมู่บ้าน
- 3) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (Open participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-representative organization) เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

จุฑารัตน์ ชมพันธ์ (2555) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์การตัดสินใจ

ชั้นตอนนี้สำคัญโดยเฉพาะการตัดสินใจว่าใครจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอยู่ในทีมวางแผน เพราะแต่ละขั้นตอนของการวางแผนอาจมีผู้มีส่วนได้เสียเพิ่มเข้ามาในแต่ละระยะที่แตกต่างกัน ซึ่งหากไม่ครบถ้วนก็จะเกิดปัญหาได้

ชั้นตอนนี้ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมของการบวนการตัดสินใจใดๆ ที่กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นจะถูกจัดทำขึ้นในชั้นตอนนี้จะกำหนดองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมทั้งหมดได้แก่ขั้นตอนต่างๆของกระบวนการมีส่วนร่วม ปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความโปร่งใสของกระบวนการและตารางเวลาสำหรับกิจกรรมต่างๆของกระบวนการมีส่วนร่วมรวมถึงการวิเคราะห์ว่าการมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจนี้หรือไม่ หรือมีความจำเป็นด้วยเหตุผลอื่น

ชั้นที่ 2 การวางแผนกระบวนการ (Process Planning)

ชั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการกำหนดกิจกรรม และเทคนิคการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิเคราะห์ค้นหาเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมที่สุดในการประยุกต์ใช้ในการแต่ละขั้นของ

กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับขั้นตอนการตัดสินใจรวมถึงการกำหนดผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจนั้น ๆ สถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติตามแผน

ขั้นตอนสุดท้ายนี้เป็นการนำแผนการที่กำหนดไว้ทั้งหมดกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่างๆไปปฏิบัติจริงและทำการประเมินผลของกิจกรรมมีส่วนร่วมตลอดจนการนำข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมตามกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

ประเด็นสำคัญคือการวางแผนอย่างระมัดระวังและปรึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ซึ่งการวางแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างรอบคอบก็จะสามารถลดระยะเวลาของการดำเนินการที่อาจเกิดข้อผิดพลาดได้และควรระลึกเสมอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นศิลปะที่ต้องวางแผนการดำเนินงานอย่างรัดกุมในทุกขั้นตอน

2.3.3 เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

ศรัณยา ดีพูน (2546: 11) ได้สรุปเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องประกอบด้วย

- 1) ความต้องการของประชาชน และความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม
- 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเป็นไปอย่างอิสระ ปราศจากการครอบงำจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรต่างๆ
- 3) ประชาชนต้องมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเข้าใจ
- 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

Cohen และ Uphoff (1977: 17 – 19) ได้เสนอบริบทหรือเงื่อนไขแวดล้อมของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

- 1) ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจาก ความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยีทรัพยากรที่ต้องการ ลักษณะประโยชน์ที่ได้รับ ความเชื่อมโยงของโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ การบริหารจัดการโครงการ และการครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานโครงการ
- 2) สภาพแวดล้อมของงานหรือกิจกรรมตามโครงการ ในปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพ และชีวภาพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และด้านประวัติศาสตร์

วุฒิสาร ตันไชย (2543: 105 – 112) เงื่อนไขที่ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร นั้นเป็นเพราะเหตุดังนี้

- 1) ทักษะของประชาชนที่มีต่อการเมือง คิดว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว ไม่ตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น มองการเมืองเป็นเรื่องของนักการเมือง ไม่ใช่เรื่องของประชาชน
- 2) ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อท้องถิ่น และความเป็นท้องถิ่น กล่าวคือ คนไทยขาด Civic Culture ขาดความรู้สึผูกพันกับท้องถิ่น ไม่สนใจติดตามตรวจสอบ กำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการและพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้า
- 3) วิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น คือชาวบ้านจะมีความประนีประนอมสูง เพราะมีความสัมพันธ์ในเครือญาติและมีความเกรงใจ ประกอบกับชาวบ้านมีการพูดคุยกันเมื่อเกิดปัญหา
- 4) วัฒนธรรมการยึดตัวบุคคล เป็นผลมาจากสังคมไทยเป็นระบบอุปถัมภ์ ประชาชนขาดความรู้ที่แท้จริง ทำให้ถูกชี้นำ และขาดอิสระในการตัดสินใจ

2.3.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

สถาบันพระปกเกล้า (2545) โดยทั่วไปแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการมากพอสมควร อย่างไรก็ตามข้อดีของการมีส่วนร่วม คือ การก่อให้เกิดการผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความต้องการของสาธารณชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรของสาธารณะให้สูงขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ ดังนี้

- 1) เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชน ช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายนั้นๆ
- 2) การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา การให้ประชาชนมีส่วนร่วมมาตั้งแต่ต้นในการดำเนินงาน สามารถที่จะลดความล่าช้าและลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้
- 3) การสร้างฉันทามติ (Consensus Building) โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืนยาวและการยอมรับระหว่างกลุ่ม ลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ
- 4) ความสำเร็จและผลในการปฏิบัติของโครงการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ซึ่งจะได้รับความร่วมมือจากประชาชน
- 5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า หรือหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่รุนแรง
- 6) ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เกิดประโยชน์ที่หลากหลายทั้งด้านตัวบุคคล สังคม ชุมชน และหน่วยงานองค์กรต่างๆ โดยเป็นไปตามวิธีการมีส่วนร่วมแต่ละประเด็น ซึ่งในภาพรวมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวบุคคลในการพัฒนาศักยภาพ สังคมชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง เกิดความรัก ห่วงแหนกรับผิดชอบและเป็นเจ้าของชุมชน เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ สร้างฉันทามติ ลดกระแสการต่อต้าน หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา มีการรวมพลังเกิดความสามัคคี เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแผ่ขยายกระจายอำนาจสู่ประชาชนท้องถิ่น

2.4 แนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจของประชาชน

2.4.1 ความหมายของการตัดสินใจ

Barnard (1938) การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายๆทางเลือกที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารหรือการจัดการเกือบทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การประสานงานและการควบคุม โดยการตัดสินใจมีระดับขั้นตอนความสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

- 1) พิจารณาถึงพฤติกรรมทางเลือกหลายๆ ทาง
- 2) คำนวณการล่องหนถึงผลของทางเลือกเหล่านั้น
- 3) ประเมินผลของทางเลือกในแง่ของความพึงพอใจ ประโยชน์ และสวัสดิภาพที่จะ

ได้รับ

4) เลือกทางเลือกที่ประเมินผลแล้วว่าดีที่สุดการตัดสินใจแบบมีเหตุผลที่ผู้ตัดสินใจมีระบบค่านิยม ซึ่งสามารถประเมินผลแนวทางต่างๆ ได้ว่าแนวทางใดจะส่งผลอย่างไร ผู้ตัดสินใจนโยบายจะเลือกแนวทางซึ่งจะสามารถก่อให้เกิดผลตามที่ปรารถนาไว้ได้มากที่สุด

Simon (พิทยา บวรวัฒนา, 2547: 112-113 อ้างอิงจาก Simon, 1976) ได้สรุปองค์ประกอบของการตัดสินใจแบบมีเหตุผลมากที่สุด ได้แก่

1) ผู้ตัดสินใจต้องสามารถจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายต่างๆ ที่ต้องการจะบรรลุได้ว่าเป้าหมายใดอย่างแน่ชัดแจ่มแจ้ง

2) ผู้ตัดสินใจต้องรู้แนวทางปฏิบัติ (alternative strategies) ทุกแนวทางอย่างถ่องแท้ว่าแต่ละแนวทางจะส่งผล (consequences) อย่างไรบ้างต่อการบรรลุเป้าหมาย

3) ผู้ตัดสินใจต้องมีความรู้ (knowledge) และมีความสามารถในทางจิตวิทยา (psychologically capable) ที่จะเลือกแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูง ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากที่สุด เนื่องจากในทางปฏิบัติไซมอน (Simon) มองว่าการตัดสินใจไม่ได้ดำเนินการไปอย่างมีเหตุมีผลสมบูรณ์แบบ เพราะผู้ตัดสินใจขาดความรู้ที่สมบูรณ์ เช่น ไม่รู้แน่นอนว่าการตัดสินใจแต่ละแนวทางจะก่อให้เกิดผลอะไรกันแน่ ซึ่งมนุษย์ทั่วไปไม่มีความสามารถที่จะคาดการณ์ได้ว่า การตัดสินใจแต่ละครั้งจะนำมาซึ่งความพอใจแค่ไหนในอนาคต ผู้ตัดสินใจไม่สามารถหยั่งรู้ถึงแนวปฏิบัติได้ทุกแนวทาง ดังนั้นในโลกความเป็นจริงผู้ตัดสินใจจึงไม่สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะทำให้เขาได้ประโยชน์สูงสุด (maximize) ด้วยในทางปฏิบัติการตัดสินใจเพียงแค่ทำให้เขาพอใจ (satisfies) อยู่บ้างเท่านั้น เพราะเขาได้ตัดสินใจไปดีที่สุดในสิ่งที่เขาทำได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง หัวใจทฤษฎีการบริหารจึงอยู่ตรงพฤติกรรมที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผลของมนุษย์นั่นเอง

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจากทางเลือกที่มีอยู่เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างที่ตนเองมุ่งหวังให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีหลักการการตัดสินใจในรูปของการกำหนดเป้าหมาย การวางนโยบาย การวางแผน และการปฏิบัติตามแผน

2.4.2 ความสำคัญของการตัดสินใจ

ดำรงค์ วัฒนา (2542: 143) กล่าวว่า การตัดสินใจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักบริหาร ผู้กำหนดนโยบาย นักการเมือง และผู้ที่อยู่ในฐานะสำคัญในสังคม ตลอดจนการตัดสินใจของบุคคล การตัดสินใจจึงจำเป็นมากสำหรับนำไปใช้ในกิจการสำคัญที่แต่ละบุคคลกระทำอยู่ การหาวิธีการที่สมเหตุสมผลในการสร้างความคิดการวิเคราะห์ สำหรับการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยทฤษฎีของการตัดสินใจที่เป็นแบบแผน (Formal) ดังนี้

1) เริ่มจากพิจารณาลักษณะของปัญหา ประเมินทุกด้าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และผลกระทบอื่นๆ

2) การสำรวจทางเลือกในการตัดสินใจ เรียกว่า ปัจจัยที่ควบคุมได้ (Decision Alternative) ซึ่งจะพบว่าบางทีก็มีทางเลือกมากมาย หรือทางเลือกมีลักษณะเป็นเชิงคุณภาพ เราต้องพยายามจำกัดทางเลือกให้เหลือทางเลือกเพียงเท่าที่จำเป็น และเพียงพอในการนำไปใช้เพราะฉะนั้นทางเลือกที่เหนือกว่าก็คือ ทางเลือกที่เห็นได้ชัดว่าดีกว่าทางเลือกหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ยอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ตัดสินใจ เช่น สภาพการเมือง สังคมเศรษฐกิจ ฯลฯ เราเรียกว่า ภาวะธรรมชาติ (State of Nature)

2.4.3 ตัวแบบการตัดสินใจ

Simon (พิทยา บวรวัฒนา, 2547 อ้างอิงจาก Simon, 1960) ผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจมีความสำคัญต่องาน องค์กร หรือชุมชน ดังนั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายๆ จึงต้องพิจารณาอย่างถ่วงท่วงว่าเกิดผลดี มีประโยชน์หรือไม่ มีผลกระทบอย่างไร เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ได้พิจารณาและประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นแนวทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร โดยการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะตัดสินใจแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ตัดสินใจ รวมทั้งรูปแบบที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ โดยตัวแบบในการตัดสินใจมีทั้งการตัดสินใจแบบมีเหตุผล (Rational Model) แบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) แบบผู้นำ (Elite Model) แบบกลุ่ม (Group Model) แบบสถาบัน (Institutional Model) แบบการเมือง หรือแบบระบบ (System Model) แบบทฤษฎีเกมส์ (Games Theory) และแบบกระบวนการ (Process Model)

อรอร ภูเจริญ (2549) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น มีตัวแบบสำหรับการตัดสินใจพิจารณาโดยจากแบบมีเหตุผล แบบค่อยเป็นค่อยไป แบบผสม และแบบถึงขยะ ดังนี้

1) แบบมีเหตุผล (Rational Model) เป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานความมีเหตุผล โดยการตัดสินใจจะคำนึงถึงนโยบายหรือโครงการที่ทำให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด การที่สังคมได้รับประโยชน์สูงสุดนโยบายหรือโครงการนั้นจะต้องมีผลตอบแทนมากกว่าค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป สามารถคิดได้ในเชิงวิทยาศาสตร์ โดยใช้ผลตอบแทนที่ได้รับเป็นตัวตั้งลบด้วยค่าใช้จ่ายที่เสียไป แนวคิดนี้จะออกไป Ideal Types เพราะถ้าเชื่อว่าจะสามารถที่จะล่วงรู้ถึงความปลอดภัย หรือความต้องการของสังคมได้ ซึ่งในความเป็นจริงวัดได้ยากมากถึงความต้องการตรงนั้น

2) แบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) เป็นรูปแบบการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลในอดีตเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ในการเลือกตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำ หากเลือกกระทำก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเล็กน้อย หรือทำต่อเนื่องจากโครงการเดิม มีลักษณะสำคัญคือ (1) เป็นรูปแบบอนุรักษ์นิยม (2) เป็นความต่อเนื่องของนโยบายในอดีต ซึ่งการอนุรักษ์นิยมนั้น ผู้กำหนดนโยบาย

3) แบบผสม (Mixed Scanning Model) เป็นการรวมเอาตัวแบบมีเหตุผล (Rational Model) และแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental model) ด้วย เพราะการตัดสินใจนั้นมีความเกี่ยวเนื่องกัน เนื่องจากคนเราจะมีการตัดสินใจที่ไม่เหมือนกัน เช่น ค่านิยมหรืออาจจะประโยชน์ที่ทุกคนได้รับแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพหรือสภาวะที่ตัวเองเป็นอยู่

4) แบบถึงขยะ (Garbage-Can Model) เป็นการเลือกตัดสินใจที่ตัดทิ้งไป ไม่นำมาพิจารณาเพราะอาจจะมองว่าไม่สำคัญ หรือไม่เป็นประโยชน์เลย

2.4.4 รูปแบบของการตัดสินใจ

Simon (พิทยา บวรวัฒนา, 2547 อ้างอิงจาก Simon, 1960) ได้แบ่งรูปแบบของการตัดสินใจออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้าหรือมีแบบอย่างไว้ล่วงหน้า (Programmed decisions) เป็นการตัดสินใจตามระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผนที่เคยปฏิบัติมาจนกลายเป็นงานประจำ เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการลาป่วย ลาภิจ ลาภวช การอนุมัติการเบิกจ่ายเงิน การอนุมัติผลการศึกษา เป็นต้น การตัดสินใจแบบกำหนดไว้ล่วงหน้านี้ เปิดโอกาสให้ผู้บริหารเลือกทางเลือกได้น้อยเพราะว่าเป็นการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่แน่นอน

2) การตัดสินใจที่ไม่ได้กำหนดหรือไม่มีแบบอย่างไว้ล่วงหน้า (Non programmed decisions) เป็นการตัดสินใจในเรื่องใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ไม่มีระเบียบ กฎเกณฑ์แบบแผนที่เคยปฏิบัติมาก่อน จึงเป็นเรื่องยุ่งยากแก่ผู้ตัดสินใจ โดยที่ผู้บริหารหรือผู้ตัดสินใจจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและความไม่แน่นอนด้วย เช่น การตัดสินใจนำเงินไปลงทุนเพื่อหาผลตอบแทน หรือผลกำไรในธุรกิจ การตัดสินใจผลิตสินค้าตัวใหม่ การตัดสินใจในการขยายกิจการ เป็นต้น

การตัดสินใจเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน อาจกระทำโดยบุคคลเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคลแล้วแต่ความเหมาะสมของกรณี รูปแบบของการตัดสินใจโดยถือเอาจำนวนคนที่ร่วมตัดสินใจเป็นเกณฑ์สามารถจำแนกออกได้ 2 รูปแบบดังนี้

1) การตัดสินใจโดยบุคคลคนเดียว (Individual decision making) ใช้สำหรับการตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ที่ผู้ทำการตัดสินใจได้กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว หรือเรื่องเร่งด่วนฉุกเฉินที่ไม่มีเวลาพอสำหรับการปรึกษากับบุคคลอื่น

2) การตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล (Group decision making) เป็นการตัดสินใจโดยให้ผู้ที่มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจนั้น ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูล การตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคลนี้เหมาะสำหรับการตัดสินใจในเรื่องที่ยากซับซ้อน วิธีการตัดสินใจโดยกลุ่มอาจทำได้ในลักษณะต่างๆ

(1) การตัดสินใจโดยใช้ข้อยุติที่เป็นมติในเสียงข้างมาก อาจใช้ระบบเสียงข้างมากเกินครึ่งหนึ่งหรือระบบสองในสามของกลุ่มแล้วแต่ความสำคัญของเรื่องที่ตัดสินใจ

(2) การตัดสินใจโดยข้อยุติเป็นเอกฉันท์ คือ การที่สมาชิกทุกคนเห็นพ้องต้องกันโดยไม่มี ความขัดแย้ง และ

(3) สมาชิกในที่ประชุมเสนอความคิดเห็นแล้วให้ผู้บริหารนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเอง

2.4.5 ลักษณะการตัดสินใจ

กุลชลี ไชยนันตา (2539: 130) ได้สรุปลักษณะของการตัดสินใจจาก Loomba (1978: 100 – 103) ไว้ดังนี้

1) การตัดสินใจเป็นกระบวนการของการเปรียบเทียบผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากทางเลือกหลายๆทางโดยที่ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด

2) การตัดสินใจเป็นหน้าที่ที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะทรัพยากรมีจำกัด และมนุษย์มีความต้องการไม่จำกัด จึงจำเป็นต้องมีการตัดสินใจเพื่อให้ได้รับประโยชน์และความพอใจจากการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ

3) ในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ในองค์การ อาจมีการขัดแย้งกัน เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงินการบัญชี ฝ่ายการบริหารงานบุคคล แต่ละฝ่ายอาจมีเป้าหมายของการทำงานขัดแย้งกัน ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ตัดสินใจชี้ขาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การโดยส่วนรวม

4) กระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ข้อจำกัด การกำหนดทางเลือก ส่วนที่สอง เป็นการเลือกทางเลือกหรือกลยุทธ์ที่ดีที่สุดตามสภาวะการณ์

5) การตัดสินใจมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและลักษณะของปัญหา เช่น อาจแบ่งออกได้เป็นการตัดสินใจตามลำดับขั้น ซึ่งมักเป็นงานประจำ เช่น การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ตารางการ

ทำงาน เป็นต้น และการตัดสินใจที่ไม่เป็นไปตามลำดับขั้น เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่ไม่ได้เกิดขึ้นประจำ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการริเริ่มงานใหม่ เช่น ตั้งคณะใหม่ หรือขยายโรงงานใหม่ เป็นต้น

2.4.6 กระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจ (Process of decision making) หมายถึง การกำหนดขั้นตอนของการตัดสินใจตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายการตัดสินใจ โดยมีลำดับขั้นกระบวนการดังกล่าวเป็นการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผลและมีกฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือช่วยในการหาข้อสรุปเพื่อการตัดสินใจโดย Simon (1960: 15) ได้อธิบายถึงการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

- 1) กิจกรรมสำรวจ - ผู้ตัดสินใจต้องรู้สภาพความเป็นไปของสภาพแวดล้อมของข่าวสารเพื่อดูสภาพต่างๆ ก่อนตัดสินใจ
- 2) กิจกรรมสร้างแบบ - ผู้ตัดสินใจสร้างพัฒนาและวิเคราะห์แนวทางต่างๆ
- 3) กิจกรรมคัดเลือก - ผู้ตัดสินใจเลือกหนึ่งทางเลือกระหว่างหลายๆ ทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติได้จริง

Plunkett และ Attner (กุลชลี ไชยนันตา, 2539: 135 – 139 อ้างอิงจาก Plunkett and Attner, 1994: 162) นำเสนอว่าลำดับขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจมี 7 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา (Define the problem) เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญอย่างมากเพราะการระบุปัญหาได้ถูกต้องหรือไม่ ย่อมมีผลต่อการดำเนินการในขั้นต่อไปของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการตัดสินใจด้วย

ขั้นที่ 2 การระบุข้อจำกัดของปัจจัย (Identify limiting factors) เมื่อสามารถระบุปัญหาได้ถูกต้องแล้ว ผู้บริหารควรพิจารณาถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ขององค์การ โดยพิจารณาจากทรัพยากรซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการผลิต ได้แก่ กำลังคน เงินทุน เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งเวลาซึ่งมักเป็นปัจจัยจำกัดที่พบอยู่เสมอ การรู้ถึงข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จะช่วยให้กำหนดขอบเขตในการพัฒนาทางเลือกให้แคบลงได้

ขั้นที่ 3 การพัฒนาทางเลือก (Develop potential alternatives) ขั้นตอนต่อไปผู้บริหารควรทำการพัฒนาทางเลือกต่างๆ ขึ้นมา ซึ่งทางเลือกเหล่านั้นควรเป็นทางเลือกที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ ในการแก้ปัญหาให้น้อยลงหรือให้ประโยชน์สูงสุด

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ทางเลือก (Analyze the alternatives) เมื่อได้ทำการพัฒนาทางเลือกต่างๆ โดยจะนำเอาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกมาเปรียบเทียบกับกันอย่างรอบคอบ และควรวิเคราะห์ทางเลือกใน 2 แนวทาง คือ

- 1) ทางเลือกนั้นสามารถนำมาใช้เกิดผลต่อเนื่องตามมา
- 2) ควรตัดบางทางเลือกทิ้งภายใต้ข้อจำกัดองค์กร

ขั้นที่ 5 การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Select the best alternative) เมื่อผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์และประเมินทางเลือกต่างๆ แล้ว ผู้บริหารควรเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียว ทางเลือกที่ดีที่สุดควรมีผลเสียต่อเรื่องในภายหลังน้อยที่สุด และให้ผลประโยชน์มากที่สุด แต่บางครั้งอาจตัดสินใจเลือกทางเลือกแบบประนีประนอม โดยพิจารณาองค์ประกอบที่ดีที่สุดของแต่ละทางเลือกนำมาผสมผสานกัน

ขั้นที่ 6 การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ (Implement the decision) เมื่อได้ทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ก็ควรมีการนำผลการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรกำหนดโปรแกรมของการตัดสินใจโดยระบุถึงตารางเวลาการดำเนินงานงบประมาณและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติควรมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่จะช่วยให้การตัดสินใจเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ผู้บริหารควรกำหนดระเบียบวิธี กฎ และนโยบาย ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 7 การสร้างระบบควบคุมและประเมินผล (Establish a control and evaluation system) ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ การสร้างระบบการควบคุมและการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้ผู้บริหารแก้ปัญหาหรือทำการตัดสินใจใหม่ได้โดยได้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติที่ดีที่สุด

Barnard กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจว่า เป็นเทคนิควิธีการที่จะลดจำนวนทางเลือกลง มา การเลือกทางเลือกนั้นจะใช้เทคนิควิธีใดก็ตามที่จะเลือกทางเลือกเหล่านั้นลงมาเหลือทางเลือกทางเดียว เลือกทางเลือกทางหนึ่งนั่นเอง

สรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินใจเป็นเทคนิคที่จะช่วยลดจำนวนทางเลือกด้วยการศึกษาสภาพแวดล้อม ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ หรือเกิดผลเสียน้อยที่สุด แล้วจึงคัดเลือกแนวทางปฏิบัตินั้น

การแบ่งขั้นตอนการตัดสินใจ ที่เป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกต่างๆ มีขั้นตอนดังนี้ (วุฒิชัย จานงค์, 2523: 4)

1) การแยกแยะตัวปัญหา ขั้นตอนของการตัดสินใจนั้นเป็นเรื่องของการสร้างความมั่นใจ และแน่ใจในการค้นหา นำความเข้าใจกับปัญหา เป็นเรื่องของการแยกแยะปัญหาออกมาอย่างแน่ชัด หรือตัวปัญหาอย่างแน่นอน นั่นคือกระบวนการตัดสินใจ จะเริ่มต้นตามขั้นตอนแรกเมื่อผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าได้เกิดปัญหาขึ้นมา

2) การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น คือ การเสาะแสวงหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่สาเหตุโดยตรงก็เป็นได้ ความสามารถที่จะหาข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด หรือข่าวสารสมบูรณ์ซึ่งอาจเป็นไปได้ แต่เป็นการเสาะหาตัวข่าวที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหามากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้การเสาะหาข่าวควรจะเป็นไปตามแนวความคิดที่ว่า ข่าวสารสรรหานั้น จำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้อง และจำเป็นกับตัวปัญหาตลอดจนมีความเพียงพอในการแก้ไขปัญหานั้น

3) การประเมินค่าของข่าวสาร ในบรรดาข่าวสารที่แสวงหานั้น ต้องยอมรับความจริงประการหนึ่งว่าข่าวสารทุกชนิดที่หานั้น มิได้หมายความว่าเกี่ยวข้องกับตัวปัญหาและมีคุณค่ากับตัวปัญหาอย่างแท้จริงเสมอไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินค่าข่าวสารนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงพอ ตรงเวลา และความสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหานั้นได้หรือไม่ ซึ่งจะมีการเสาะหาข่าวสารเพิ่มเติมหลังจากประเมินค่าข่าวสารแล้วว่าไม่เพียงพอหรือไม่เกี่ยวข้องเท่าที่ควรก็จำเป็นต้องตัดข่าวสารบางอย่างออกไป ถ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหาที่จะทำการแก้ไขหรือตัดสินใจนั้น

4) การกำหนดทางเลือก เป็นขั้นตอนสำคัญในการตัดสินใจคือ กำหนดทางเลือกที่สามารถครอบคลุมวิธีแก้ปัญหาได้มากที่สุด ถ้าเรามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่องเราอาจกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและครอบคลุมอย่างแท้จริงได้

5) การเลือกทางเลือก เมื่อกำหนดทางเลือกแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การเลือกทางเลือกที่จะนำไปปฏิบัติการต่อไป ขั้นนี้เองเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการตัดสินใจที่แท้จริง การเลือกนั้นเกิดจากผลของการตัดสินใจ แต่ยังไม่สมบูรณ์ จำเป็นต้องมีขั้นตอนอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งอย่างน้อยที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับการตัดสินใจ

6) การปฏิบัติตามการตัดสินใจ เป็นการปฏิบัติตามผลการตัดสินใจ หรือทางเลือกที่เราจะทราบได้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงใดหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจนั้น การประเมินผลของการตัดสินใจนี้เป็นการตรวจสอบว่า ผลของการตัดสินใจที่ปฏิบัติไปเหมาะสมกับการแก้ปัญหาหรือไม่

สรุปได้ว่าขั้นตอนการตัดสินใจ ที่สำคัญจะต้องมีการดำเนินการเกิดขึ้นตั้งแต่เกิดความรู้สึกในตัวปัญหา จึงต้องหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประเมินหรือวิเคราะห์กำหนดทางเลือกแล้วตัดสินใจเลือกทางเลือก และปฏิบัติตามการตัดสินใจทางที่เลือกนั้น ซึ่งการตัดสินใจจะถูกต้องเหมาะสมเพียงใด ขึ้นอยู่กับผลของการตัดสินใจ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ขึ้นอยู่กับประชาชนเลือกที่จะเข้าร่วมในโครงการหรือกิจกรรมนั้นมากน้อยแค่ไหนถ้าหากมีผลกระทบมาก ประชาชนก็จะเข้าร่วมมาก หากมีผลกระทบต่อประชาชนน้อย ประชาชนก็จะเข้าร่วมน้อยตามไปด้วย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับตัวปัจเจกบุคคลหรือชุมชนหรือองค์การด้วยรวมทั้งจากกระบวนการดำเนินการมีส่วนร่วมและปัจจัยบุคคลที่เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้ดำเนินการตลอดทั้งตัวประชาชนเอง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สนิท ขาวสะอาด (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่น โดยศึกษากรณีโครงการประปาหมู่บ้าน อำเภอเมืองนครพนมและอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยด้านผู้นำทางสังคมและผู้นำในครอบครัว ปัจจัยทางด้านการจัดการของเจ้าหน้าที่รัฐในด้านการนิเทศงาน ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจและผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสาธารณะท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนเห็นคุณค่าของประชาธิปไตยคุ้นเคยกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชน และเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งจะเป็ปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ

สุเมธ ทรายแก้ว (2536: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยศึกษาเฉพาะกรณีโครงการการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (ส.ป.ท.) จังหวัดอุบลราชธานี โดยในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้กำหนดการมีส่วนร่วมเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจ การปฏิบัติการ ผลประโยชน์ และการประเมินผล ถ้าประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมขั้นตอนใดขั้นตอนเดียว จะถือว่ามีส่วนร่วม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ ในแต่ละหมู่บ้านเข้ามีส่วนร่วมในระดับสูงแทบทุกขั้นตอน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมได้แก่ การเผชิญปัญหาหรือความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยแวดล้อม รวมทั้งความสะดวกในการดำเนินโครงการ คณิงนิจ ศรีบัวเอี้ยว และคณะ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหาและทางออก พบว่าในทางปฏิบัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละระดับจะเป็นไปอย่างกว้างขวางจริงจังกน้อยเพียงใดส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด ปัญหาการมีส่วนร่วมที่ได้พบมีดังนี้

- 1) ปัญหาด้านการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และความเชื่อดั้งเดิมว่า “ข้าราชการเก่งกว่าประชาชน”
- 2) ปัญหาด้านโครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบาย
- 3) ปัญหาการใช้เครื่องมือการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4) ปัญหาเรื่องระบบกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูประบบกฎหมายระดับโครงสร้าง
- 5) ปัญหาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 6) ปัญหาเรื่องมาตรการทางการเมืองและความพร้อมของประชาชน
- 7) ปัญหาด้านความพร้อมของภาครัฐ โดยเฉพาะความเคยชินของข้าราชการที่คอยรับฟังตามลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชา การสนับสนุนด้านงบประมาณและการเปิดเผยข้อมูลจากภาครัฐ
- 8) ปัญหาเกี่ยวกับตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในด้านการเมืองและมีใช้ด้านการเมือง

รามิล พัฒนมงคลเชษฐ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษา พบว่า

- 1) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง
- 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ รายได้ของการเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) ปัญญาอุปสรรคที่พบ คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยคิดว่าปัญหาที่ต้องแก้ไขใช้งบประมาณมากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับงบประมาณก่อน
- 4) ข้อเสนอที่สำคัญ ควรมีการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับประชาชนอย่างน้อยปีละครั้ง เป็นประจำทุกปี

นพดล ปัญญางาม (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลบางแพ จังหวัดราชบุรี จากการศึกษาพบว่าความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ภาพรวมความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ การรับรู้ข่าวสาร

และประโยชน์ที่ได้รับเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และพบว่าระดับการศึกษา รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.6 สรุปกรอบแนวคิดโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน

สรุปกรอบแนวคิดโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

โครงสร้างของชุมชน เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วย บุคคล กลุ่มคน สถานภาพ และบทบาท สถาบันทางสังคม ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในโครงสร้างชุมชนที่เกี่ยวกับระบบความสัมพันธ์ต่างๆ ซึ่งมีโครงสร้างสังคมที่สำคัญเป็นองค์การทางสังคม มีองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกัน เพื่อสร้างความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม คุณธรรม การกำหนดสถานภาพ และบทบาท ผ่านการฝึกอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม ในงานวิจัยนี้ได้ประยุกต์กรอบแนวคิดโครงสร้างของชุมชน ดังนี้

1. โครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก ที่มีการรวมตัวกันของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกัน อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันด้วยความสมัครใจ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และความสัมพันธ์ภายในของกลุ่มมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเคารพในสิทธิและความเป็นส่วนตัว มีติดต่อสื่อสาร ร่วมมือสามัคคี มีความผูกพันภายใต้ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมเดียวกัน

2. โครงสร้างด้านอาณาบริเวณ เป็นการรวมตัวของประชากรในชุมชนสำหรับบริเวณที่เป็นที่อยู่อาศัย ภายในชุมชนมีการปฏิสัมพันธ์กันในวัตถุประสงค์/เป้าหมายเดียวกันด้วยจิตสำนึกต่อสาธารณะ จากความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนา จึงมีการจัดระเบียบของชุมชนอย่างมีแบบแผน เพื่อสร้างความรัก ความผูกพัน และความหวงแหนในชุมชน

3. โครงสร้างด้านความสัมพันธ์ของชุมชนที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานและดำเนินกิจกรรมโครงการของหน่วยงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ภายในชุมชนที่มีความเอื้อเฟื้อ และการไปมาหาสู่ระหว่างเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

การมีส่วนร่วมในชุมชนในการพัฒนาเทศบาลนั้น เป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป็นไปตามแผนงานหรือโครงการที่ได้กำหนดไว้ ในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย การตัดสินใจ การปฏิบัติการ ผลประโยชน์ และการประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกๆ ด้านของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม และที่ดีที่สุดที่จะเกิดกับประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ

การตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเลือกแนวทางใดแนวทางหนึ่งหรือตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่ง ที่ต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่า เกิดผลดี มีประโยชน์หรือไม่ มีผลกระทบอย่างไร เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เป็นแนวทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้ตัดสินใจ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น มีตัวแบบสำหรับการตัดสินใจพิจารณา ดังนี้ แบบมีเหตุผล แบบค่อยเป็นค่อยไป แบบผสม และแบบถ่วงชั่ง ซึ่งเป็นรูปแบบการตัดสินใจที่ได้พิจารณาเลือก หรือประเมินอย่างดีแล้วว่าสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของชุมชน หรือของตนเองได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนที่จะพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความจำเป็นและความต้องการของประชาชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากขอบเขตของการดำเนินการวิจัยในการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3,320 ครัวเรือน (เทศบาลตำบลกมลาไสย, 2557)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชุมชนทั้ง 12 หมู่บ้าน ที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 3,320 ครัวเรือน จำนวนประชากร 9,818 คน เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ และระยะเวลาในการเก็บข้อมูล อีกทั้งในงานวิจัยเป็นแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้น เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน เพื่อตอบแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ประกอบด้วย คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลกมลาไสย ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี จำนวน 3 คน และข้าราชการประจำเทศบาลตำบลกมลาไสย จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

2) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) จาก 12 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling)

ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร	
			ประชากรทั้งหมด (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
กมลาไสย	ชุมชนในเมือง	1	338	30
	ชุมชนวังหิน	4	316	30
	ชุมชนสระบัว	5	231	30
	ชุมชนน้ำจั้น	7	225	30
	ชุมชนดอนสวรรค์	11	369	30
	ชุมชนปากน้ำ	12	274	30
	ชุมชนฟากปาว	14	144	30
	ชุมชนเมืองใหม่	15	273	30
หลักเมือง	ชุมชนในเมือง	1	409	30
	ชุมชนคุ้มใต้	2	249	30
	ชุมชนกุดกว้าง – หนองโก	3	311	30
	ชุมชนโนนสว่าง	5	181	30
รวม			3,320	360

ที่มา: สำนักงานเทศบาลตำบลกมลาไสย (2557)

3.1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่: เขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา: ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนธันวาคม 2557

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและโครงสร้างชุมชน และแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประเภทของชุมชน แนวคิดของการมีส่วนร่วม และแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ ไว้เป็นหลัก

แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 70 ข้อ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยทั้งหมด แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของลักษณะโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจ

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน เป็นแบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบให้เลือก เพราะตอบง่าย ในส่วนนี้มีจำนวนคำถามทั้งสิ้น 9 ข้อ (โดยเริ่มจากคำถาม ข้อ 1 – ข้อ 9)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างชุมชน

ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างชุมชนของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

ระดับโครงสร้างชุม มากที่สุด	ให้คะแนน 5	คะแนน
ระดับโครงสร้างชุม มาก	ให้คะแนน 4	คะแนน
ระดับโครงสร้างชุม ปานกลาง	ให้คะแนน 3	คะแนน
ระดับโครงสร้างชุม น้อย	ให้คะแนน 2	คะแนน
ระดับโครงสร้างชุม น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1	คะแนน

ลักษณะคำถามเป็นคำถามปิด มีคำตอบให้เลือก (Multiple Choices) จำนวน 30 ข้อ (เริ่มจากคำถามลำดับข้อที่ 1 – ข้อ 30) โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับโครงสร้างชุม มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับโครงสร้างชุม มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับโครงสร้างชุม ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับโครงสร้างชุม น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับโครงสร้างชุม น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

ระดับมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน 5	คะแนน
ระดับมีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน 4	คะแนน
ระดับมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน 3	คะแนน
ระดับมีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน 2	คะแนน
ระดับมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1	คะแนน

ลักษณะคำถามเป็นคำถามปิด มีคำตอบให้เลือก (Multiple Choices) จำนวน 20 ข้อ (เริ่มจากคำถามลำดับข้อที่ 31 – ข้อ 50) โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับมีส่วนร่วม มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับมีส่วนร่วม มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับมีส่วนร่วม ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วม น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบล
กมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) 5 ระดับ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้

ระดับการตัดสินใจ มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

ระดับการตัดสินใจ มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

ระดับการตัดสินใจ ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

ระดับการตัดสินใจ น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

ระดับการตัดสินใจ น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

ลักษณะคำถามเป็นคำถามปิด มีคำตอบให้เลือก (Multiple Choices) จำนวน 10 ข้อ
(เริ่มจากคำถามลำดับข้อที่ 51 – ข้อ 70) โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับการตัดสินใจ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับการตัดสินใจ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับการตัดสินใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับการตัดสินใจ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับการตัดสินใจ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม
และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัด
กาฬสินธุ์ มีเกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์มาตรฐานดังต่อไปนี้ (สำนักนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556: 4)

1 หมายถึง มาตรฐานทางด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา มากที่สุด

2 หมายถึง มาตรฐานทางด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา ปานกลาง

3 หมายถึง มาตรฐานทางด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา น้อยมาก

4 หมายถึง มาตรฐานทางด้านขวามีความสำคัญเท่ากับด้านซ้าย เท่ากัน

5 หมายถึง มาตรฐานทางด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย น้อยมาก

6 หมายถึง มาตรฐานทางด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย ปานกลาง

7 หมายถึง มาตรฐานทางด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย มากที่สุด

3.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured interview) ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยและต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามในแบบสอบถาม
- 2) ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสารตำราและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 3) ดำเนินการร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรและเนื้อหาที่ต้องการศึกษาเป็นแบบสอบถามระดับโครงสร้างของชุมชน ระดับการมีส่วนร่วม และระดับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำประเด็นที่ได้ศึกษามาจัดเป็นหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด
- 4) นำร่างแบบสอบถามส่งตรวจสอบในเบื้องต้นโดยอาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมขอคำแนะนำเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ต่อไป
- 5) นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของคำถามและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดค่า ดังนี้ (สมนึก ภักทิธรณี, 2553: 104)
 - เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ 1 หมายถึง แน่ใจว่า คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - ไม่เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ -1 หมายถึง แน่ใจว่า คำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 ขึ้นไป ที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างนอกเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาจำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบดูความชัดเจนของภาษาที่ใช้
- 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92
- 7) นำเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความชัดเจนทางภาษาและความถูกต้องตามเนื้อหาและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์เครื่องมือแบบสอบถาม
ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ดังตัวอย่างนี้

ข้อ	ลักษณะส่วนบุคคล	ประเด็นย่อยลักษณะส่วนบุคคล (ข้อ 1-ข้อ 10)	ที่มา	จำนวนข้อ
1	เพศ	() ชาย () หญิง	Cohen and Uphoff (1977); เสถียร เหลืองอร่าม, (ม.ป.ป.); Steiner (1997)	1 ข้อ
2	อายุ	() ต่ำกว่า 20 ปี () 20 – 40 ปี () 41 – 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป		1 ข้อ
3	ระดับการศึกษา	() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก		1 ข้อ
4	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	() ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อปี () 5,001 – 10,000 บาทต่อปี () 10,001 – 15,000 บาทต่อปี () มากกว่า 15,001 บาทต่อปีขึ้นไป		1 ข้อ
5	สถานภาพในชุมชน	() กำนัน () สารวัตรกำนัน () ผู้ใหญ่บ้าน () ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน () คณะกรรมการหมู่บ้าน () ผู้ทรงคุณวุฒิ () ข้าราชการประจำ เช่น ครู ตำรวจ () คณะผู้บริหารฝ่ายการเมือง เช่น นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี () สมาชิกสภาเทศบาลตำบล () ประชาชนทั่วไป		1 ข้อ

ข้อ	ลักษณะส่วนบุคคล	ประเด็นย่อยลักษณะส่วนบุคคล (ข้อ 1-ข้อ 10)	ที่มา	จำนวนข้อ
6	ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม	() กลุ่มสังคม () กลุ่มครอบครัว () กลุ่มสังคม	เสถียร เหลืองอร่าม (ม.ป.ป.); Steiner (1997)	1 ข้อ
7	ลักษณะของครอบครัว	() ครอบครัวเดี่ยว () ครอบครัวใหญ่ () กลุ่มชุมชน		1 ข้อ
8	ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน	() มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน () ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน		1 ข้อ
9	สิ่งแวดล้อมของชุมชน	() มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ () ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่		1 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างชุมชนของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังตัวอย่างนี้

ข้อ	ประเด็นย่อยโครงสร้างชุมชน (ข้อ 1-ข้อ 30)	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวนข้อ
โครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก		เสถียร เหลืองอร่าม (ม.ป.ป.: 17); Steiner (1997: 12); Robertson (ธรรมบุญ เฟื่องทอง, 2549: 3 อ้างอิงจาก Robertson, n.d.)	10 ข้อ
1	ความสนใจ		1 ข้อ
2	ความเสมอภาค และเท่าเทียม		1 ข้อ
3	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน		1 ข้อ
4	การช่วยเหลือร่วมกิจกรรม		1 ข้อ
5	การเคารพในสิทธิและความเป็นส่วนตัว		1 ข้อ
6	การรู้จักให้และแบ่งปัน		1 ข้อ
7	การสร้าง ความเข้าใจ อภัยและสามัคคี		1 ข้อ
8	การสร้าง ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน		1 ข้อ
9	กิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรม		1 ข้อ
10	การติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์		1 ข้อ
โครงสร้างด้านอาณาบริเวณ			10 ข้อ
11	บริเวณที่อยู่อาศัย		1 ข้อ
12	ความสัมพันธ์ในชุมชน		1 ข้อ
13	การปฏิสัมพันธ์		1 ข้อ

ข้อ	ประเด็นย่อยโครงสร้างชุมชน	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวนข้อ
14	วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	เสถียร เหลืองอร่าม (ม.ป.ป.: 17); Steiner (1997: 12); Robertson (ธรรมบุญ เฟื่องทอง, 2549: 3 อ้างอิงจาก Robertson, n.d.)	1 ข้อ
15	จิตสำนึกต่อสาธารณะ		1 ข้อ
16	การจัดระเบียบของชุมชนอย่างมีแบบแผน		1 ข้อ
17	ความหลากหลาย ด้านเชื้อชาติ ศาสนา		1 ข้อ
18	การปรับเปลี่ยนตามลักษณะกลุ่มกิจกรรมทางสังคม		1 ข้อ
19	การเปลี่ยนแปลงที่ก่อการพัฒนา		1 ข้อ
20	ความผูกพัน มีความรัก และความหวงแหนในชุมชน		1 ข้อ
โครงสร้างด้านความสัมพันธ์ของชุมชน			10 ข้อ
21	ความสัมพันธ์ในละแวกชุมชนของท่าน		1 ข้อ
22	การไปมาหาสู่กันกับเพื่อนบ้าน		1 ข้อ
23	การเอื้อเฟื้อ		1 ข้อ
โครงสร้างด้านความสัมพันธ์ของชุมชน			
24	การเข้าร่วมกิจกรรม		1 ข้อ
25	การฝากดูแลบ้าน		1 ข้อ
26	กิจกรรม/บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบล		1 ข้อ
27	องค์กรช่วยเหลือสังคม		1 ข้อ
28	ศูนย์กลางในการติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ		1 ข้อ
29	การให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา		1 ข้อ
30	การให้ความสำคัญกับคนในชุมชน		1 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสยฯ ดังตัวอย่างนี้

ข้อ	ประเด็นย่อยการมีส่วนร่วม (ข้อ 31-ข้อ 50)	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวนข้อ
ด้านการตัดสินใจ		Cohen and Uphoff (1977: 7 – 9)	5 ข้อ
31	การแก้ไขปัญหา		1 ข้อ
32	การเสนอแนะ		1 ข้อ
33	ตัวแทนชุมชน		1 ข้อ
34	การดูแลบริการสาธารณะ		1 ข้อ
35	การช่วยเหลือโครงการ		1 ข้อ
การปฏิบัติการ			5 ข้อ
36	การแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน		1 ข้อ
37	การเสนอแนะ		1 ข้อ
38	ตัวแทนในการดำเนินงานตามแผนงานของเทศบาล		1 ข้อ
39	การดูแลงานบริการสาธารณะ		1 ข้อ
40	การช่วยเหลือโครงการ		1 ข้อ
ด้านผลประโยชน์			5 ข้อ
41	ความสะอาดกสบายด้านสาธารณสุขโลก		1 ข้อ
42	การได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพ		1 ข้อ
43	การสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น		1 ข้อ
44	การเสนอขอรับความช่วยเหลือ		1 ข้อ
45	การได้รับประสบการณ์		1 ข้อ
ด้านการประเมินผล			5 ข้อ
46	ตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการ		1 ข้อ
47	ตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการ		1 ข้อ
48	การประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ		1 ข้อ
49	การเสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผน		1 ข้อ
50	การรับทราบ/รับฟังผลการดำเนินงานของเทศบาล		1 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลมลาไสยฯ
ตัวอย่างนี้

ข้อ	ประเด็นย่อยการตัดสินใจมีส่วนร่วม (ข้อ 46-ข้อ 65)	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวนข้อ
แบบมีเหตุมีผล		อรอร ภูเจริญ (2549: 24); Simon (พิทยา บวรวัฒนา, 2547: 25 อ้างอิงจาก Simon, 1960); Loomba (1978: 100– 103)	5 ข้อ
46	กระบวนการเลือกตามลำดับความสำคัญ		1 ข้อ
47	การเลือกทรัพยากรอย่างประหยัด		1 ข้อ
48	การวิเคราะห์ทางเลือกที่		1 ข้อ
49	การจัดลำดับทางเลือกความสำคัญตามนโยบาย		1 ข้อ
50	โครงการ/กิจกรรมเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม		1 ข้อ
แบบค่อยเป็นค่อยไป			5 ข้อ
51	กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินงานมากขึ้น		1 ข้อ
52	การตัดสินใจ เป็นขั้นตอน		1 ข้อ
53	การเลือกนโยบายที่ดีที่สุด		1 ข้อ
54	การตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากโครงการเดิม		1 ข้อ
55	การเจรจาต่อรอง		1 ข้อ
แบบผสม			5 ข้อ
56	การตัดสินใจจากปัญหา		1 ข้อ
57	การได้รับข้อมูลข่าวสาร		1 ข้อ
58	การตัดสินใจจากสาเหตุปัญหาหลายทาง		1 ข้อ
59	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมปรึกษาพิจารณา		1 ข้อ
60	การตัดสินใจในเสียงข้างมาก		1 ข้อ
แบบถึงขยะ			5 ข้อ
61	การเตรียมรับการเปลี่ยนแปลง		1 ข้อ
62	กระบวนการไม่ชัดเจน		1 ข้อ
63	การทำความเข้าใจกันในองค์กร		1 ข้อ
64	การระบุปัญหา ทางออกอย่างไม่ต่อเนื่อง		1 ข้อ
65	การตัดสินใจทั้งกิจกรรม/โครงการ		1 ข้อ

การวิเคราะห์เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ดังตัวอย่างนี้

ข้อ	ประเด็นย่อย	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1	เพศ อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงาน	Cohen and Uphoff (1977: 7 – 9)	1 ข้อ
ตอนที่ 2 ข้อ 1	เทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านใดบ้าง เพราะอะไร และแนวทางในการดำเนินการควรทำอย่างไร		1 ข้อ
ข้อ 2	เทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเด็นใดมากที่สุด ระหว่างด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผลอย่างไร และมีแนวทางแบบใดบ้าง เพราะอะไร		1 ข้อ
ตอนที่ 3 ข้อ 1	เทศบาลของท่านมีรูปแบบการตัดสินใจแบบใดระหว่างการตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยะ เพราะอะไร และมีผลดี ผลเสียอย่างไร	อรอร ภูเจริญ (2549: 24); Simon (พิทยา บวรวัฒนา, 2547: 25 อ้างอิงจาก Simon, 1960); Loomba (1978: 100 – 103)	1 ข้อ
ข้อ 2	เทศบาลของท่านเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบใดมากที่สุด เพราะอะไร และส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอย่างไร		1 ข้อ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

3.4.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พร้อมกับตรวจสอบเอกสารความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์

3.4.2 ดำเนินการส่งหนังสือราชการถึงเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และอธิบายรายละเอียดในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ให้ทราบ

3.4.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ให้กับกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การส่งแบบสอบถาม

1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ข้อมูล โดยให้มหาวิทยาลัยมหาสารคามออกหนังสือถึงเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2) นำข้อมูลมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเป็นข้อมูลประกอบในการสัมภาษณ์ที่เป็นขั้นตอนต่อไป

ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์

1) ผู้วิจัยได้มีหนังสือนำเพื่อขอความอนุเคราะห์เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อทำการนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 35 คน

2) ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

3.4.4 เมื่อได้รับแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วนในเนื้อหาที่ตอบแบบสอบถาม

3.4.5 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้วยการคำนวณค่าร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างชุมชนของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพในชุมชนและลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ด้วยการใช้สถิติไค-สแควร์

3.5.6 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Interview Questionnaire) นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องที่ได้รับคืนมาทั้งหมด จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน

- 1) การหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ได้ดังนี้ (นุชนา เหลืองอังกูร, 2553: 29)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัว
 N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) โดยใช้สูตรดังนี้ (นุชนา เหลืองอังกูร, 2553: 46)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด
 $\sum$ แทน ผลรวม

3.6.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ

- 1) ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาแต่ละข้อและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ของแบบสอบถาม ด้วยการใช้อยู่ IOC ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2553: 104)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา
	R	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2541: 227)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.6.3 สถิติที่ใช้หาค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ในการหาค่าความสัมพันธ์เพื่อทดสอบคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้การทดสอบหาค่าสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation : r_{xy}) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและคำถามของงานวิจัย

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยได้ดัดแปลงเกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2549: 64) มาใช้ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.81 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์	สูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.61 - 0.80	มีความสัมพันธ์	สูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.41 - 0.60	มีความสัมพันธ์	ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.21 - 0.40	มีความสัมพันธ์	น้อย
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.01 - 0.20	มีความสัมพันธ์	น้อยมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

4.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางและแปลความหมายโดยการบรรยายจากตาราง ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิก อาณาบริเวณของชุมชน และความสัมพันธ์ของชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจในการพัฒนา ได้แก่ การตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยะ

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของลักษณะโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจ

ส่วนที่ 6 การหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากชุดคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Interview Questionnaire) โดยสรุปผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีพรรณนาสังเคราะห์ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

4.3 ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยสรุปผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีพรรณนาสังเคราะห์ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

4.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

ตาราง 4.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	186	51.70
1.2 หญิง	174	48.30
รวม	360	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	6	1.70
2.2 20 – 40 ปี	66	18.30
2.3 41 – 50 ปี	156	43.30
2.4 51 ปี ขึ้นไป	132	36.70
รวม	360	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	325	90.28
3.2 ปริญญาตรี	32	8.88
3.3 ปริญญาโท	3	0.83
3.4 ปริญญาเอก	-	-
รวม	360	100.00
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
4.1 ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อปี	40	11.20
4.2 5,001 – 10,000 บาท	129	35.80
4.3 10,001 – 15,000 บาท	160	44.40
4.4 15,001 ขึ้นไป	31	8.60
รวม	360	100.00

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
5. สถานภาพในชุมชน		
5.1 กำนัน	1	3.0
5.2 สารวัตรกำนัน	1	3.0
5.3 ผู้ใหญ่บ้าน	8	2.20
5.4 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	14	3.90
5.5 คณะกรรมการหมู่บ้าน	90	25.0
5.6 ผู้ทรงคุณวุฒิ	8	2.20
5.7 ข้าราชการประจำ เช่น ครู ตำรวจ พยาบาล ฯลฯ	9	2.50
5.8 คณะผู้บริหารฝ่ายการเมือง เช่น นายกเทศมนตรี	-	-
5.9 สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	2	6.0
5.10 ประชาชนทั่วไป	227	63.10
รวม	360	100.00
6. ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม		
6.1 กลุ่มสังคมที่มีความเสมอภาค เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน	246	68.34
6.2 กลุ่มครอบครัวที่เป็นเครือญาติ หรือการแต่งงาน	113	31.39
6.3 กลุ่มชุมชน ที่มีความเอื้อเฟื้อและความสัมพันธ์ในชุมชน	1	2.27
รวม	360	100.00
7. ลักษณะของครอบครัว		
7.1 ครอบครัวเดี่ยว	287	79.70
7.2 ครอบครัวใหญ่	73	20.30
รวม	360	100.00
8. ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน		
8.1 มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน	345	95.80
8.2 ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน	15	4.20
รวม	360	100.00
9. สิ่งแวดล้อมของชุมชน		
9.1 มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่	327	90.80
9.2 ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่	33	9.20
รวม	360	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 48.30) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 43.30) ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 90.3) รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท(ร้อยละ 44.40) สถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่ คือ ประชาชน (ร้อยละ

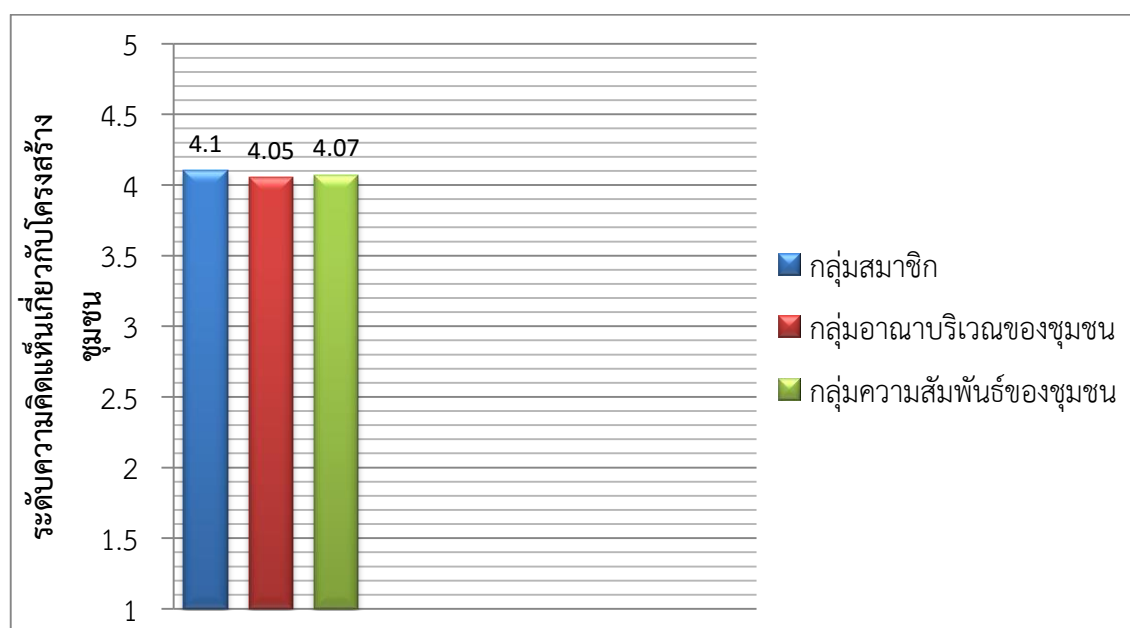

63.10) มีลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มแบบกลุ่มสังคมที่มีความเสมอภาค เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน (ร้อยละ 68.30) ในลักษณะครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 79.70) มีการปรับปรุงลักษณะสภาพแวดล้อมชุมชน (ร้อยละ 95.80) และสิ่งแวดล้อมชุมชนมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ (ร้อยละ 90.80) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน

ตาราง 4.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน โดยรวม

องค์ประกอบทางกายภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
กลุ่มสมาชิก	4.10	0.40	มาก	1
กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน	4.07	0.37	มาก	2
กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน	4.05	0.35	มาก	3
โดยรวม	4.07	0.32	มาก	

ภาพประกอบ 4.1 แสดงลักษณะโครงสร้างชุมชน

จากตาราง 4.2 และภาพประกอบ 4.1 แสดงลักษณะโครงสร้างชุมชน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 กลุ่ม โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ กลุ่มสมาชิก ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน ($\bar{X} = 4.07$) และกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก เป็นรายข้อ

ลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ชุมชนของท่านยังคงกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมไว้สืบทอดชนรุ่นหลัง	4.25	0.71	มาก	1
ชุมชนของท่านมีการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอ	4.21	0.68	มาก	2
ชุมชนมีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม เพื่อให้สมาชิกยอมรับปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม	4.15	0.50	มาก	3
ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นไปในลักษณะแบบพึ่งอาศัยกัน	4.14	0.67	มาก	4
การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนของท่านยึดหลักลักษณะความสมัครใจ	4.11	0.62	มาก	5
ชุมชนของท่านมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	4.04	0.66	มาก	6
ชุมชนของท่านมีการรู้จักให้และแบ่งปัน	4.04	0.63	มาก	7
ชุมชนของท่านมีการสร้างความเข้าใจ อภัยและสามัคคี	4.03	0.68	มาก	8
ชุมชนของท่านมีการเคารพในสิทธิและความเป็นส่วนตัว	4.02	0.63	มาก	9
ชุมชนของท่านมีการช่วยเหลือร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามโอกาส	4.00	0.65	มาก	10
รวม	4.10	0.40	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 10 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ชุมชนของท่านยังคงกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมไว้สืบทอดชนรุ่นหลัง ($\bar{X} = 4.25$) ชุมชนของท่านมีการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.21$) และชุมชนมีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม เพื่อให้สมาชิกยอมรับปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

ตาราง 4.4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านอาณาบริเวณของชุมชน เป็นรายข้อ

ลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ชุมชนของท่านประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีขนาดใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกันจำนวนมากภายในบริเวณที่มีขนาดเล็ก	4.43	0.55	มาก	1
ชุมชนของท่านมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเป็นตั้งญาติ หรือครอบครัวเดียวกัน	4.11	0.50	มาก	2
ชุมชนของท่านมีความสัมพันธ์อย่างผิวนิ ในฐานะบ้านในละแวกเดียวกันหรือชุมชนเดียวกันเท่านั้น	4.04	0.43	มาก	3
ชุมชนของท่านมีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงด้านเชื้อชาติ ศาสนา และความพร้อม หรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน	4.02	0.64	มาก	4
ชุมชนมีการปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะของเครือข่ายของกลุ่มที่มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆคล้ายคลึงกัน	4.01	0.52	มาก	5
สมาชิกในชุมชนของท่านมีความผูกพัน มีความรักและความห่วงใยในชุมชน เปิดโอกาสมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ แบบประชาธิปไตย	4.00	0.55	มาก	6
ชุมชนมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาท้องถิ่น	3.98	0.52	มาก	7
ชุมชนของท่านมีลักษณะการจัดระเบียบของชุมชน มีระบบการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีแบบแผน	3.97	0.65	มาก	8
ชุมชนมีจิตสำนึกต่อสาธารณะ มีการทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน มีการรับรู้ ตัดสินใจและการปฏิบัติร่วมกันด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.62	มาก	9
ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงที่ก่อเกิดขึ้นในชุมชนผ่านรูปธรรมของการพัฒนา เช่น การคมนาคม การแพทย์ การศึกษา การปรับเปลี่ยนวิถีการผลิต และการบริโภค เป็นต้น	3.96	0.65	มาก	10
รวม	4.05	0.37	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 10 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ชุมชนของท่านประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ร่วมกันจำนวนมากภายในบริเวณที่มีขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.43$) ชุมชนของท่านมีปฏิสัมพันธ์

ต่อกันเป็นดั่งญาติ หรือครอบครัวเดียวกัน ($\bar{X} = 4.11$) และชุมชนของท่านมีความสัมพันธ์อย่างผิวเผิน ในฐานะบ้านในละแวกเดียวกันหรือชุมชนเดียวกันเท่านั้น ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ตาราง 4.5 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน เป็นรายชื่อ

ลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ชุมชนมีฝากดูแลบ้านไว้กับเพื่อนบ้านระหว่างท่านไม่ อยู่	4.19	0.47	มาก	1
ชุมชนของท่านมีองค์กรช่วยเหลือสังคมโดยรวม เช่น การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ เป็นต้น	4.14	0.48	มาก	2
ชุมชนมีศูนย์กลางในการติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นงานบุญงานกุศล งานประเพณีรื่น เริงต่างๆ ได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดภายในชุมชน	4.08	0.61	มาก	3
ชุมชนของท่านมีการให้ความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียนในชุมชน	4.07	0.51	มาก	4
ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านละแวกชุมชนของท่าน	4.06	0.61	มาก	5
ชุมชนมีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.06	0.50	มาก	6
สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญกับคนในชุมชนเป็นหลัก	4.06	0.50	มาก	7
ชุมชนมีกิจกรรม/บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบลใน ด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม การบริหารจัดการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้กับชุมชน	4.06	0.43	มาก	8
ชุมชนมีการไปมาหาสู่กันระหว่างท่านกับเพื่อนบ้าน	4.00	0.51	มาก	9
ชุมชนมีการเอื้อเฟื้อในการยืมสิ่งของและเครื่องใช้ ระหว่างท่านกับเพื่อนบ้าน	3.98	0.50	มาก	10
รวม	4.07	0.35	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างด้านกลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 10 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ชุมชนของท่านมีการฝากดูแลบ้านไว้กับเพื่อนบ้านระหว่างที่ท่านไม่อยู่ ($\bar{X} = 4.19$) ชุมชนของท่านมีองค์กรช่วยเหลือสังคมโดยรวม เช่น การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ การให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น ($\bar{X} = 4.14$) และชุมชนของท่านมีศูนย์กลางในการติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็งานบุญงานกุศล งานประเพณีรื่นเริงต่างๆ ก็มักจะได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน สรุปได้ว่า เทศบาลตำบลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และส่งเสริมเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน การเสียสละ การมีจิตสาธารณะ ให้ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้เกิดพลังมวลชน เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้พึ่งพาตนเองได้ทั้งด้าน เศรษฐกิจ และสังคม พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนในเรื่องของการมีส่วนร่วม รวมทั้งการ ส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทุกขั้นตอน เริ่มจากการนำเสนอปัญหาในชุมชนที่ ประสบอยู่ พร้อมทั้งกระบวนการแก้ไข และการหาแนวทางแก้ไขปัญหาของแต่ละชุมชนด้วยชุมชนเอง โดยมีเทศบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนพร้อมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ชุมชนด้วย เพราะการให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการของเทศบาลนั้น เป็นการแสดงความโปร่งใสในการบริหาร จัดการของโครงการ/กิจกรรมที่ได้ผ่านกระบวนการประชาคมของชุมชนว่า งบประมาณที่ใช้ในแต่ละ โครงการ/กิจกรรมมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน โดยมีแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ ดังนี้

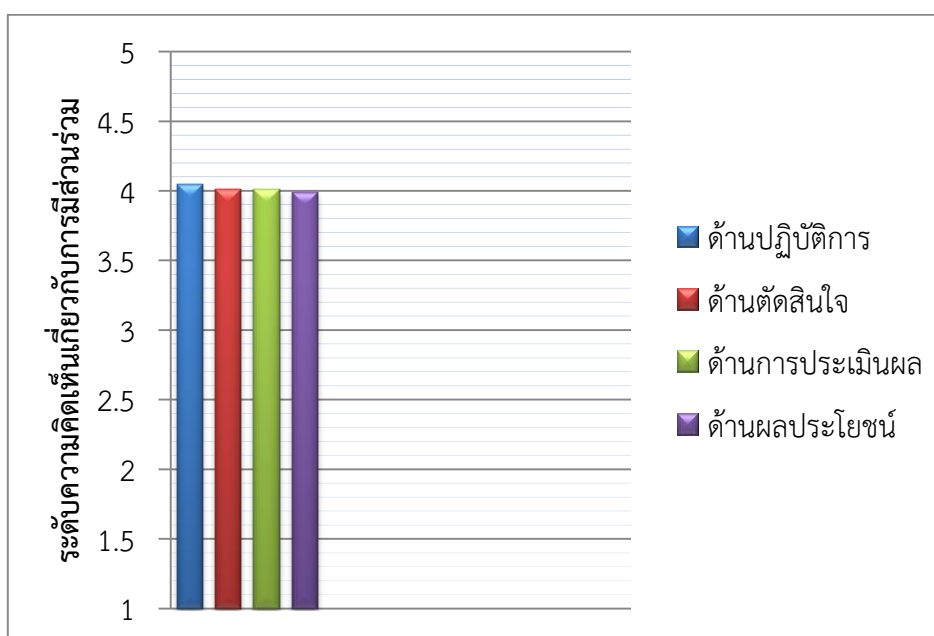
1. ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติการ มีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยได้รับการสนับสนุนจาก เทศบาลและประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกันตรวจสอบ ดำเนินการ และร่วมประเมินผล
2. ให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของคน ในชุมชน ทำให้เกิดพลังมวลชน เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้พึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม
3. เทศบาลกมลาไสยต้องพิจารณาภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ในชุมชนนั้นๆ เป็นหลักในการเริ่ม ทำงาน โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและรู้เห็นตั้งแต่เริ่มต้น โครงสร้างและกิจกรรมต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่เร่งรีบรวดเร็ว แสวงหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ใช้วิธีการดำเนินงานแบบประชาธิปไตย การวางโครงสร้างต้องยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ใช้อำนาจที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ เพื่อ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ และสามารถครอบคลุมแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ
4. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการของเทศบาล เพื่อความ โปร่งใส และประชาชนที่เข้ามาต้องมีความคิด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก
5. ควรมีการจัดโครงการข้างเผือก โดยการนำเยาวชนที่มีรายได้น้อย เรียนดี ควรให้ทุนการศึกษาและให้ทางเทศบาลทำMOU กับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับ และได้โครงการข้างเผือก กับมาทำงานในพื้นที่บ้านเกิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ตาราง 4.6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวม

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านปฏิบัติการ	4.05	0.39	มาก	1
ด้านตัดสินใจ	4.01	0.50	มาก	2
ด้านการประเมินผล	4.01	0.46	มาก	3
ด้านผลประโยชน์	3.99	0.46	มาก	4
รวม	4.02	0.36	มาก	

ภาพประกอบ 4.2 แสดงการมีส่วนร่วม

จากตาราง 4.6 และภาพประกอบ 4.2 แสดงการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา คือ ด้านตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.01$) และด้านผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

ตาราง 4.7 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านตัดสินใจ รายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ท่านได้เข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการ ของชุมชน	4.12	0.48	มาก	1
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใน ชุมชน	4.08	0.67	มาก	2
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการหรือ กิจกรรมต่างๆ ที่จะพัฒนาชุมชน	4.00	0.60	มาก	3
ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาของ ชุมชน	3.93	0.61	มาก	4
ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาความ เดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.92	0.60	มาก	5
รวม	4.01	0.50	มาก	

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
มากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ การเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.12$)
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = 4.08$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
เลือกโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของ
ปัญหาของชุมชน ($\bar{X} = 3.93$) และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นใน
ชุมชน ($\bar{X} = 3.92$) ตามลำดับ

ตาราง 4.8 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ รายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน	4.25	0.59	มาก	1
ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้ เช่น ไฟส่องสว่างภายในชุมชน ถึงขยะ เป็นต้น	4.06	0.52	มาก	2
ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ ตัวแทนชุมชนในการดำเนินงานตามแผนงานของเทศบาล	4.05	0.45	มาก	3
ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโครงการที่เทศบาลดำเนินการในชุมชน	3.99	0.50	มาก	4
ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.90	0.49	มาก	5
รวม	4.05	0.39	มาก	

จากตาราง 4.8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) การมีส่วนร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้ เช่น ไฟส่องสว่างภายในชุมชน ถึงขยะ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.06$) การได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ ตัวแทนชุมชนในการดำเนินงานตามแผนงานของเทศบาล ($\bar{X} = 4.05$) การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโครงการที่เทศบาลดำเนินการในชุมชน ($\bar{X} = 3.99$) และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ

ตาราง 4.9 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านผลประโยชน์ รายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ท่านได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพของเทศบาล	4.15	0.60	มาก	1
ท่านได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล	4.02	0.60	มาก	2
ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น	3.99	0.59	มาก	3
ท่านเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือสิ่งของอื่นๆ จากเทศบาล เมื่อท่านเสนอขอรับความช่วยเหลือ	3.96	0.62	มาก	4
ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นจากเทศบาล	3.86	0.56	มาก	5
รวม	3.99	0.46	มาก	

จากตาราง 4.9 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ การได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพของเทศบาล ($\bar{X} = 4.15$) การได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล ($\bar{X} = 4.02$) การได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น ($\bar{X} = 3.99$) การเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือสิ่งของอื่นๆ จากเทศบาล เมื่อท่านเสนอขอรับความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 3.96$) และการได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นจากเทศบาล ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ตาราง 4.10 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล รายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัด จ้างตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล	4.03	0.48	มาก	1
ท่านได้เสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผน ต่อเทศบาล	4.02	0.54	มาก	2
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการ ปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล	4.00	0.58	มาก	3
เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ท่านได้รับทราบหรือรับฟังผล การดำเนินงานของเทศบาล	4.00	0.56	มาก	4
ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตาม แผนงาน/โครงการของเทศบาล	3.98	0.59	มาก	5
รวม	4.01	0.46	มาก	

จากตาราง 4.10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล โดยรวม อยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตาม
แผนงาน/โครงการของเทศบาล ($\bar{X} = 4.03$) การได้เสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผนต่อ
เทศบาล ($\bar{X} = 4.02$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ
ของเทศบาล ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ท่านได้รับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานของเทศบาล
($\bar{X} = 4.00$) และการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล
($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า เทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้าน
ผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เพราะแท้จริงแล้วในชุมชนต่างมีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของ
ตนเองอยู่แล้ว ชุมชนนั้นมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนเองได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนาไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่
แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิด หรือโครงการของตน ฉะนั้นการ
ตัดสินใจและการปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความสำคัญกับชุมชนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้า
มามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทุกขั้นตอน และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
ของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ดังนั้นเทศบาลกมลาไสยควรมีแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่น
และศรัทธาของชุมชนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยให้เจ้าหน้าที่ คือ
นักวิชาการทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงการทำงานกันทุกๆ ฝ่ายมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเป็น
มิตร และมีความสมดุลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

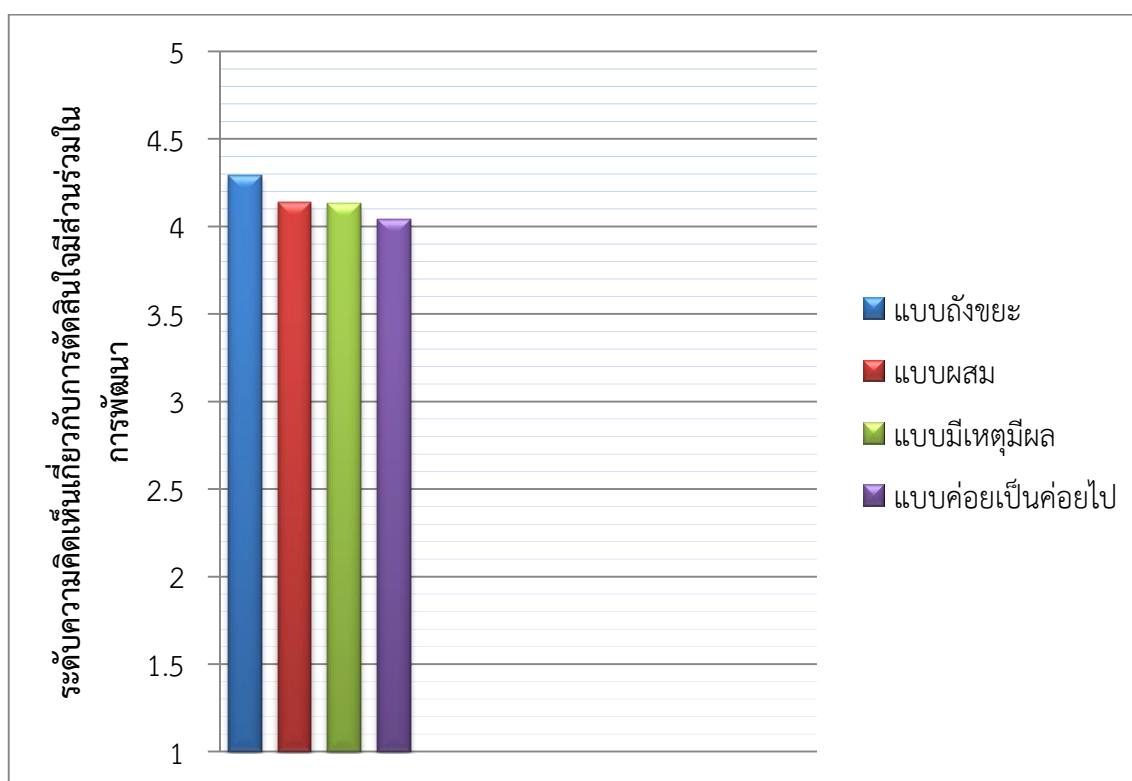

พร้อมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง การรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นนั้น จะทำให้ชุมชนจะรับรู้ถึงปัญหา และร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาตัดสินใจ พัฒนา และแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย

ตาราง 4.11 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยรวม

การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
แบบถึงขยะ	4.29	0.46	มาก	1
แบบผสม	4.14	0.48	มาก	2
แบบมีเหตุมีผล	4.13	0.39	มาก	3
แบบค่อยเป็นค่อยไป	4.04	0.41	มาก	4
รวม	4.15	0.32	มาก	

ภาพประกอบ 4.3 แสดงการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา

จากตาราง 4.11 และภาพประกอบ 4.3 แสดงการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ แบบถึงขยะ ($\bar{X} = 4.29$) แบบผสม ($\bar{X} = 4.14$) แบบมีเหตุมีผล ($\bar{X} = 4.13$) และแบบค่อยเป็นค่อยไป ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ตาราง 4.12 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบมีเหตุมีผล รายข้อ

การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา แบบมีเหตุมีผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
เทศบาลมีกระบวนการเลือกโครงการ/กิจกรรมตามลำดับความสำคัญมากน้อยของงานเป็นหลัก	4.38	0.50	มาก	1
เทศบาลมีการจัดลำดับทางเลือกตามความสำคัญโดยคำนึงถึงนโยบายเป็นหลัก	4.12	0.50	มาก	2
เทศบาลมักจัดกิจกรรมที่เลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึงถึงความคุ้มค่าของเงิน	4.11	0.47	มาก	3
เทศบาลมีการวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหอย่างละเอียด เพื่อกำหนดผลที่ตามมาหลังการตัดสินใจ	4.05	0.53	มาก	4
โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเลือกนั้น เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม	3.99	0.54	มาก	5
รวม	4.13	0.39	มาก	

จากตาราง 4.12 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบมีเหตุมีผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ เทศบาลมีกระบวนการเลือกโครงการ/กิจกรรมตามลำดับความสำคัญมากน้อยของงานเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.38$) เทศบาลมีการจัดลำดับทางเลือกตามความสำคัญ โดยคำนึงถึงนโยบายเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.12$) เทศบาลมักจัดกิจกรรมที่เลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึงถึงความคุ้มค่าของเงิน ($\bar{X} = 4.11$) เทศบาลมีการวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหอย่างละเอียด เพื่อกำหนดผลที่ตามมาหลังการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.05$) และโครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเลือกนั้น เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

ตาราง 4.13 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป รายข้อ

การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา แบบค่อยเป็นค่อยไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร อำนาจสั่งการในโครงการหรือ ความอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น	4.11	0.48	มาก	1
การตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากโครงการเดิม	4.04	0.55	มาก	2
เทศบาลมีการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การ วางแผนและการบริหารงานเป็นขั้นตอนในการวางแผน โครงการที่ชัดเจนไว้	4.03	0.63	มาก	3
เทศบาลมีกระบวนการประเมินประเมินใช้การเจรจา ต่อรองกันเป็นสำคัญ	4.01	0.58	มาก	4
เทศบาลมุ่งความสำคัญในการตัดสินใจเลือกนโยบายที่ ดีที่สุด	4.01	0.52	มาก	5
รวม	4.04	0.41	มาก	

จากตาราง 4.13 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร อำนาจสั่งการในโครงการหรือความอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น ($\bar{X} = 4.11$) การตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากโครงการเดิม ($\bar{X} = 4.04$) เทศบาลมีการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนและการบริหารงานเป็นขั้นตอนในการวางแผนโครงการที่ชัดเจนไว้ ($\bar{X} = 4.03$) เทศบาลมีกระบวนการประเมินประเมินใช้การเจรจาต่อรองกันเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.01$) และเทศบาลมุ่งความสำคัญในการตัดสินใจเลือกนโยบายที่ดีที่สุด ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ตาราง 4.14 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบผสม รายข้อ

การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา แบบผสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
ตัดสินใจเลือกโดยดูจากปัญหาอย่างละเอียด	4.20	0.55	มาก	1
เทศบาลมีการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคลใช้ข้อยุติที่เป็น มติในเสียงข้างมาก	4.17	0.66	มาก	2
ข้อมูลข่าวสารต้องเพียงพอกับการตัดสินใจ	4.13	0.64	มาก	3
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมประชาพิจารณ์ ร่วมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล	4.11	0.64	มาก	4
ตัดสินใจเลือกโดยดูจากสาเหตุปัญหาหลายทาง	4.07	0.56	มาก	5
รวม	4.14	0.48	มาก	

จากตาราง 4.14 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบผสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ตัดสินใจเลือกโดยดูจากปัญหาอย่างละเอียด ($\bar{X} = 4.20$) เทศบาลมีการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคลใช้ข้อยุติที่เป็นมติในเสียงข้างมาก ($\bar{X} = 4.17$) ข้อมูลข่าวสารต้องเพียงพอกับการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.13$) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมประชาพิจารณ์ ร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล ($\bar{X} = 4.11$) และตัดสินใจเลือกโดยดูจากสาเหตุปัญหาหลายทาง ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ

ตาราง 4.15 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบถึงขยะ รายข้อ

การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา แบบถึงขยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
เทศบาลมีการจัดการกับปัญหาการอยู่รอดขององค์กร ในสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ เปลี่ยนแปลง	4.45	0.64	มาก	1
เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ การระบุปัญหา ทางออกอย่างไม่ต่อเนื่อง	4.28	0.59	มาก	2
เทศบาลไม่มีการทำความเข้าใจกันเป็นอย่างดีในหมู่ สมาชิกองค์กร	4.27	0.55	มาก	3
เทศบาลมีเลือกตัดสินใจ ทั้งกิจกรรม/โครงการ ไม่น่า กลับมาพิจารณาอีก	4.23	0.56	มาก	4
เทศบาลมีเป้าหมายไม่คงที่และไม่มีการระบุแน่ชัด กระบวนการในการไปถึงเป้าหมาย และพันธกิจ	4.21	0.55	มาก	5
รวม	4.29	0.46	มาก	

จากตาราง 4.15 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบถึงขยะ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ เทศบาลมีการจัดการกับปัญหาการอยู่รอดขององค์กรในสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.45$) เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ การระบุปัญหา ทางออกอย่างไม่ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.28$) เทศบาลไม่มีการทำความเข้าใจกันเป็นอย่างดีในหมู่สมาชิกองค์กร ($\bar{X} = 4.27$) เทศบาลมีเลือกตัดสินใจ ทั้งกิจกรรม/โครงการ ไม่น่ากลับมาพิจารณาอีก ($\bar{X} = 4.23$) และเทศบาลมีเป้าหมายไม่คงที่และไม่มีการระบุแน่ชัดกระบวนการในการไปถึงเป้าหมาย และพันธกิจ ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย สรุปได้ว่า รูปแบบการตัดสินใจนั้นต่างมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของท้องถิ่นนั้นๆ เทศบาลกมลาไสยมีรูปแบบการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักมีหลักในการตัดสินใจที่อยู่บนความมีเหตุผล โดยใช้ข้อมูลในอดีตมาเป็นเกณฑ์ร่วมพิจารณาในการตัดสินใจ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้จะยึดหลักตามสภาพการณ์ ความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งในรูปแบบของการตัดสินใจนั้นมีภูมิปัญญา คือ ค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น จะส่งผลให้ประชาชนร่วมตัดสินใจเข้าร่วม เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ทั้งมีความความยึดหยุ่นสูง ซึ่งกระบวนการทำงานกับชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือการให้ความร่วมมือ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแสดงและสร้างทางเลือก ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

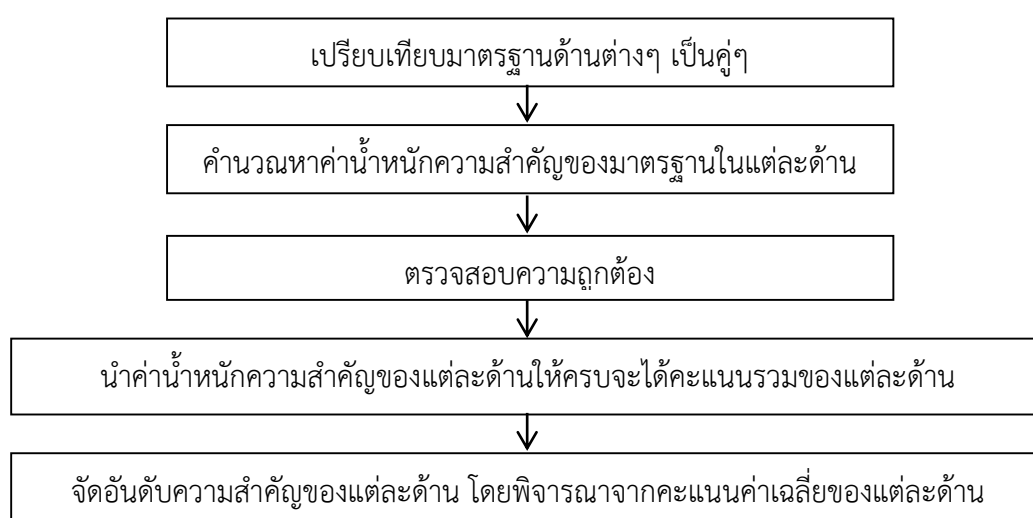
พัฒนาความคิด ความต้องการพัฒนา การแก้ไขปัญหา มีการรับฟังแนวคิดหลายๆ แนวจากชุมชน มาปรับปรุง และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของความสำเร็จของแผนพัฒนาฯ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมฯ ผู้ศึกษาจึงนำเสนอตารางในการใช้จัดลำดับความสำคัญค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานด้วยวิธี AHP ในการหาคะแนนของแต่ละโครงการ แล้วนำผลที่ได้มาคูณกับน้ำหนักของมาตรฐานแต่ละด้าน และนำค่าที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจลำดับความสำคัญค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของความสำเร็จของแผนพัฒนาฯ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมฯ

ขั้นตอนในการจัดลำดับความสำคัญ

1. เปรียบเทียบความสำคัญของค่าน้ำหนักมาตรฐานในแต่ละด้าน
2. คำนวณหาคะแนนของความสำเร็จของแผนพัฒนาฯ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาคมฯ
3. ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล หลังจากที่คำนวณหาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละด้าน
4. นำคะแนนของค่าน้ำหนักของแต่ละด้านที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้วให้ครบ จะได้คะแนนรวมของแต่ละด้าน
5. จัดอันดับความสำคัญของแต่ละด้าน โดยพิจารณาจากคะแนนของแต่ละด้านที่ได้ในข้างต้น เพื่อประกอบการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของค่าน้ำหนักมาตรฐานในแต่ละด้าน

ภาพประกอบ 4.4 สรุปขั้นตอนการจัดลำดับความสำคัญ

ตาราง 4.16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน

การพิจารณาเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน				
โครงสร้างชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ค่าน้ำหนัก	โครงสร้างชุมชน
1. ด้านกลุ่มสมาชิก	3.88	0.90	มาก	ด้านอาณาบริเวณของชุมชน
2. ด้านกลุ่มสมาชิก	3.89	0.93	มาก	ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน
3. ด้านอาณาบริเวณของชุมชน	3.70	0.92	มาก	ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน
	3.82	0.91	มาก	

จากตาราง 4.16 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของโครงสร้างชุมชนพบว่า การเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า การเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างโครงสร้างชุมชน ด้านกลุ่มสมาชิกกับด้านอาณาบริเวณของชุมชน ด้านกลุ่มสมาชิกกับด้านความสัมพันธ์ของชุมชน และด้านอาณาบริเวณของชุมชนกับด้านความสัมพันธ์ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบอยู่ที่ 3.88, 3.89 และ 3.70 ตามลำดับ (ซึ่งค่า 3 หมายถึง มาตรฐานทางด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา มากที่สุด) ซึ่งสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับด้านกลุ่มสมาชิกกับด้านความสัมพันธ์ของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของการคงไว้ซึ่งกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมไว้สืบทอดจากรุ่นหลัง ด้วยการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอ และมีการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมเพื่อให้สมาชิกยอมรับปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม เช่น การฝากดูแลบ้านไว้กับเพื่อนบ้านระหว่างที่สมาชิกในชุมชนไม่อยู่ การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ การให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น โดยมีศูนย์กลางในชุมชนเพื่อทำการติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญงานกุศล งานประเพณีรื่นเริงต่างๆ ก็มักจะได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดภายในชุมชนเป็นอย่างดี

ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของโครงสร้างชุมชน

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน								
ด้าน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ							ด้าน
	1	2	3	4	5	6	7	
ด้านกลุ่มสมาชิก			● (3.88)					ด้านอาณาบริเวณของชุมชน
ด้านกลุ่มสมาชิก			● (3.89)					ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน
ด้านอาณาบริเวณของชุมชน			● (3.70)					ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน

จากตาราง 4.17 พบว่า ความสำคัญระหว่างมาตรฐานของโครงสร้างชุมชน ด้านกลุ่มสมาชิก จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านอาณาบริเวณของชุมชน และด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เท่ากับ 3 หมายความว่า ด้านกลุ่มสมาชิก มีความสำคัญมากกว่าด้านอาณาบริเวณ และด้านความสัมพันธ์ของชุมชนในระดับน้อยมาก

ด้านอาณาบริเวณของชุมชน จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เท่ากับ 3 หมายความว่า ด้านอาณาบริเวณของชุมชน มีความสำคัญมากกว่าด้านความสัมพันธ์ของชุมชนในระดับน้อยมาก

ซึ่งแสดงด้วยตารางแสดงค่าน้ำหนักความสำคัญ 1-7 ดังตาราง 4.18

ตาราง 4.18 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ

หมายเลข	ค่าน้ำหนักความสำคัญ	ความหมาย
1	สำคัญมากที่สุด	โครงสร้างชุมชน ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
2	สำคัญปานกลาง	โครงสร้างชุมชน ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
3	สำคัญน้อยมาก	โครงสร้างชุมชน ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
4	สำคัญเท่ากัน	โครงสร้างชุมชน ด้านขวามีความสำคัญเท่ากับด้านซ้าย
5	สำคัญน้อยมาก	โครงสร้างชุมชน ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย
6	สำคัญปานกลาง	โครงสร้างชุมชน ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย
7	สำคัญมากที่สุด	โครงสร้างชุมชน ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย

จากตาราง 4.18 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนัก ความสำคัญ ซึ่งมีการให้คะแนนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ดังต่อไปนี้

1/7	คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว	มากที่สุด
1/5	คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว	ปานกลาง
1/3	คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว	น้อยกว่า
1	คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญเท่ากับ มาตรฐานของแถว	เท่ากัน
3	คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์	น้อยกว่า
5	คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์	ปานกลาง
7	คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์	มากที่สุด

ตาราง 4.19 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ การคิดคำนวณค่าน้ำหนัก

เกณฑ์	ด้านกลุ่มสมาชิก	ด้านอาณาบริเวณ ของชุมชน	ด้านความสัมพันธ์ ของชุมชน
ด้านกลุ่มสมาชิก	1	3	3
ด้านอาณาบริเวณของชุมชน	1/3	1	3
ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน	1/3	1/3	1
รวมผลเฉลี่ย	1.66	4.33	7

จากตาราง 4.19 มีความหมายค่าตัวเลขต่างๆ ดังนี้

แถวทแยงมุมของตารางมีค่าเท่ากับ 1 เสมอ เนื่องจากการเปรียบเทียบของเกณฑ์ที่เหมือนกัน ทำให้มีความสำคัญเท่ากัน

แถวที่ 1 คอลัมน์ที่ 2 และ 3 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า โครงสร้างชุมชน ให้ความสำคัญกับ ด้านกลุ่มสมาชิก “มากกว่า” ด้านอาณาบริเวณของชุมชน และด้านความสัมพันธ์ของชุมชน ในระดับน้อยกว่า

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 1 มีค่าเท่ากับ 1/3 หมายความว่า โครงสร้างชุมชน ให้ความสำคัญกับ ด้านอาณาบริเวณของชุมชน “น้อยกว่า” ด้านกลุ่มสมาชิก ในระดับ มากกว่า

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 3 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า โครงสร้างชุมชน ให้ความสำคัญกับ ด้านอาณาบริเวณของชุมชน “มากกว่า” ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน ในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 3 คอลัมน์ที่ 1 และ 2 มีค่าเท่ากับ 1/3 หมายความว่า โครงสร้างชุมชน ให้ความสำคัญกับด้านความสัมพันธ์ของชุมชน “น้อยกว่า” ด้านกลุ่มสมาชิก และด้านอาณาบริเวณของชุมชน ในระดับ มากกว่า

จากตาราง 4.19 ได้นำค่าดังกล่าวมาคิดหาค่าน้ำหนักของแต่ละมาตรฐาน โดยมีวิธีคิด คือ ปรับผลรวมของแต่ละคอลัมน์ให้เท่ากับ 1 นำค่าที่ได้ในตารางมาหารค่ารวมผลแน่วตั้งในแต่ละ Colum จากนั้น คำนวณผลรวมของแต่ละแถว นำค่าที่ได้ไปคำนวณค่าน้ำหนักตามแต่ละมาตรฐาน (จะได้ค่าตัวเลขในตาราง 4.20) โดยใช้สูตร คือ

$$[(\text{ผลรวมแนวนอน}) / 3] \times 100\%$$

ตาราง 4.20 แสดงการคิดค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของโครงสร้างชุมชน

เกณฑ์	A1	A2	A3	[(ผลรวม แนวนอน)/3x100%]	ลำดับ ความสำคัญ
A1 ด้านกลุ่มสมาชิก	0.60	0.69	0.43	57.46	1
A2 ด้านอาณาบริเวณของชุมชน	0.20	0.23	0.43	28.61	2
A3 ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน	0.20	0.08	0.14	13.93	3
รวมผลแน่วตั้ง	1	1	1	100%	

จากตาราง 4.18 ในหน้า 61 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และการความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ ซึ่งมีการให้คะแนนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ดังแสดงผลในตาราง 21 พบว่า ค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน ด้านกลุ่มสมาชิก ค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญมากที่สุด คือ ร้อยละ 57.46 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา เป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านอาณาบริเวณของชุมชน ร้อยละ 28.61 และลำดับที่ 3 คือ ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน ร้อยละ 13.93 เป็นด้านที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างโครงสร้างชุมชนเป็นคู่ๆ ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของโครงสร้างชุมชน ด้านกลุ่มสมาชิก มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านอาณาบริเวณของ ในขณะที่ชุมชน ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เป็นด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

ตาราง 4.21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ ๆ ของการมีส่วนร่วม

การพิจารณาเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ ๆ ของการมีส่วนร่วม				
การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ค่าน้ำหนัก	การมีส่วนร่วม
1. ด้านการตัดสินใจ	3.92	0.79	มาก	ด้านการปฏิบัติการ
2. ด้านการตัดสินใจ	3.93	0.83	มาก	ด้านผลประโยชน์
3. ด้านการตัดสินใจ	3.72	0.91	มาก	ด้านการประเมินผล
4. ด้านการปฏิบัติการ	3.92	0.86	มาก	ด้านผลประโยชน์
5. ด้านการปฏิบัติการ	3.95	0.86	มาก	ด้านการประเมินผล
6. ด้านผลประโยชน์	3.84	0.94	มาก	ด้านการประเมินผล
	3.88	0.86	มาก	

จากตาราง 4.21 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม พบว่า การเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า การเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจกับการปฏิบัติ ด้านการตัดสินใจกับด้านผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจกับการประเมินผล ด้านการปฏิบัติกับด้านผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติกับการประเมินผล และด้านผลประโยชน์กับการประเมิน มีค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบอยู่ที่ 3.92, 3.93, 3.72, 3.92, 3.95 และ 3.84 ตามลำดับ (ซึ่งค่า 3 หมายถึง มาตรฐานทางด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา มากที่สุด) ซึ่งสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติกับการประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติกับการประเมินผล ด้านการตัดสินใจกับการปฏิบัติ ด้านผลประโยชน์กับการประเมินผล และด้านการตัดสินใจกับการประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนเล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน ทั้งการดูแลบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้ เช่น ไฟส่องสว่างภายในชุมชน ถังขยะ เป็นต้น การได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ/ตัวแทนชุมชนในการดำเนินงานตามแผนงานของเทศบาล การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโครงการที่เทศบาลดำเนินการในชุมชน การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทตั้งแต่การเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม การเข้าร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล เพื่อเสนอปัญหาและรับทราบถึงความต้องการของชุมชนได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล รวมทั้งเสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผนต่อเทศบาลนั่นเอง

ตาราง 4.22 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม								
ด้าน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ							ด้าน
	1	2	3	4	5	6	7	
ด้านการตัดสินใจ			● (3.92)					ด้านการปฏิบัติการ
ด้านการตัดสินใจ			● (3.93)					ด้านผลประโยชน์
ด้านการตัดสินใจ			● (3.72)					ด้านการประเมินผล
ด้านการปฏิบัติการ			● (3.92)					ด้านผลประโยชน์
ด้านการปฏิบัติการ			● (3.95)					ด้านการประเมินผล
ด้านผลประโยชน์			● (3.84)					ด้านการประเมินผล

จากตาราง 4.22 พบว่า ความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจกับด้านการปฏิบัติการ ด้านการตัดสินใจกับด้านผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจกับการประเมินผล ด้านการปฏิบัติกับด้านผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติกับการประเมินผล และด้านผลประโยชน์กับการประเมินผล จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์และด้านการประเมินผล เท่ากับ 3 หมายความว่า ด้านการตัดสินใจ มีความสำคัญมากกว่าด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผลในระดับน้อยมาก

ด้านการตัดสินใจ จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เท่ากับ 3 หมายความว่า ด้านการตัดสินใจ มีความสำคัญมากกว่าด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ในระดับน้อยมาก

ด้านการปฏิบัติการ จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เท่ากับ 3 หมายความว่า ด้านการปฏิบัติมีความสำคัญมากกว่าด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ในระดับน้อยมาก

ด้านผลประโยชน์ จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านประเมินผล เท่ากับ 3 หมายความว่า ด้านผลประโยชน์มีความสำคัญมากกว่าด้านประเมินผล จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าด้านประเมินผลในระดับน้อยมาก

ซึ่งแสดงด้วยตารางแสดงค่าน้ำหนักความสำคัญ 1-7 ดังตาราง 4.23

ตาราง 4.23 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ

หมายเลข	ค่าน้ำหนักความสำคัญ	ความหมาย
1	สำคัญมากที่สุด	การมีส่วนร่วม ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
2	สำคัญปานกลาง	การมีส่วนร่วม ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
3	สำคัญน้อยมาก	การมีส่วนร่วม ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
4	สำคัญเท่ากัน	การมีส่วนร่วม ด้านขวามีความสำคัญเท่ากับด้านซ้าย
5	สำคัญน้อยมาก	การมีส่วนร่วม ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย
6	สำคัญปานกลาง	การมีส่วนร่วม ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย
7	สำคัญมากที่สุด	การมีส่วนร่วม ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย

จากตาราง 4.23 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ ซึ่งมีการให้คะแนนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ดังต่อไปนี้

- 1/7 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว มากที่สุด
- 1/5 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว ปานกลาง
- 1/3 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว น้อยกว่า
- 1 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญเท่ากับ มาตรฐานของแถว เท่ากัน
- 3 คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์ น้อยกว่า
- 5 คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์ ปานกลาง
- 7 คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์ มากที่สุด

ตาราง 4.24 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ การคิดคำนวณค่าน้ำหนัก

เกณฑ์	(A1) ด้านการตัดสินใจ	(A2) ด้านการปฏิบัติการ	(A3) ด้านผลประโยชน์	(A4) ด้านการประเมินผล
(A1) ด้านการตัดสินใจ	1	3	3	3
(A2) ด้านการปฏิบัติการ	1/3	1	3	3
(A3) ด้านผลประโยชน์	1/3	1/3	1	3
(A4) ด้านการประเมินผล	1/3	1/3	1/3	1
รวมผลแนวตั้ง	1.99	4.66	7.33	10.00

จากตาราง 4.24 มีความหมายค่าตัวเลขต่างๆ ดังนี้

แถวทแยงมุมของตารางมีค่าเท่ากับ 1 เสมอ เนื่องจากการเปรียบเทียบของเกณฑ์ที่เหมือนกัน ทำให้มีความสำคัญเท่ากัน

แถวที่ 1 คอลัมน์ที่ 2, 3 และ 4 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจ มากกว่า ด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 1 มีค่าเท่ากับ 1/3 หมายความว่า การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับด้านปฏิบัติการ น้อยกว่า ด้านการตัดสินใจ ในระดับ มากกว่า

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 3 และ 4 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการ มากกว่า ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 3 คอลัมน์ที่ 1 และ 2 มีค่าเท่ากับ 1/3 หมายความว่า การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับด้านผลประโยชน์ “น้อยกว่า” ด้านการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติการ ในระดับ มากกว่า

แถวที่ 3 คอลัมน์ที่ 4 มีค่ากับ 3 หมายความว่า การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับด้านผลประโยชน์ “มากกว่า” ด้านการประเมินผล ในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 4 คอลัมน์ที่ 1, 2 และ 3 มีค่ากับ 1/3 หมายความว่า การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับด้านการประเมินผล “น้อยกว่า” ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านผลประโยชน์ ในระดับ มากกว่า

จากตาราง 4.20 ได้นำค่าดังกล่าวมาคิดหาค่าน้ำหนักของแต่ละมาตรฐาน โดยมีวิธีคิด คือ ปรับผลรวมของแต่ละคอลัมน์ให้เท่ากับ 1 นำค่าที่ได้ในตารางมาหารค่ารวมผลแนวดิ่งในแต่ละ Colum จากนั้น คำนวณผลรวมของแต่ละแถว นำค่าที่ได้ไปคำนวณค่าน้ำหนักตามแต่ละมาตรฐาน (จะได้ค่าตัวเลขในตาราง 4.25) โดยใช้สูตร คือ

$$[(\text{ผลรวมแนวนอน}) / 4] \times 100\%$$

ตาราง 4.25 แสดงการคิดค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของการมีส่วนร่วม

เกณฑ์	A1	A2	A3	A4	[(ผลรวมแนวนอน)/4x 100%]	ลำดับความสำคัญ
A1 ด้านการตัดสินใจ	0.50	0.64	0.41	0.30	46.39	1
A2 ด้านการปฏิบัติการ	0.17	0.21	0.41	0.30	27.24	2
A3 ด้านผลประโยชน์	0.17	0.07	0.14	0.30	16.83	3
A4 ด้านการประเมินผล	0.17	0.07	0.14	0.10	9.54	4
รวมผลแนวดิ่ง	1	1	1	1	100%	

จากตาราง 4.23 ในหน้า 66 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และการความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ ซึ่งมีการให้คะแนนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ดังแสดงผล

ในตาราง 4.25 พบว่า ค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ มีค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญมากที่สุด คือ ร้อยละ 46.39 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา เป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านปฏิบัติการ ร้อยละ 27.24 ลำดับที่ 3 คือ ด้านผลประโยชน์ ร้อยละ 16.83 และลำดับที่ 4 ด้านการประเมินผล ร้อยละ 9.54 เป็นด้านที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างการมีส่วนร่วมเป็นคู่ๆ ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการ และด้านผลประโยชน์ ในขณะที่ด้านการประเมินผล เป็นด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

ตาราง 4.26 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล

การพิจารณาเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล				
การตัดสินใจมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ค่าน้ำหนัก	การตัดสินใจมีส่วนร่วม
1. แบบมีเหตุมีผล	3.86	0.89	มาก	แบบค่อยเป็นค่อยไป
2. แบบมีเหตุมีผล	3.86	0.94	มาก	แบบผสม
3. แบบมีเหตุมีผล	3.85	0.93	มาก	แบบถึงขยะ
4. แบบค่อยเป็นค่อยไป	4.00	0.84	มาก	แบบผสม
5. แบบค่อยเป็นค่อยไป	3.84	0.88	มาก	แบบถึงขยะ
6. แบบผสม	3.85	0.87	มาก	แบบถึงขยะ
	3.87	0.89	มาก	

จากตาราง 4.26 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล พบว่า การเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล แบบค่อยเป็นค่อยไป กับแบบผสม มีค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล สูงสุดเพียงข้อเดียวที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 (ซึ่งค่า 4 หมายถึง มาตรฐานที่ถูกเปรียบเทียบมีความสำคัญเท่าๆ กัน) ส่วนการเปรียบเทียบค่ามาตรฐานการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล แบบมีเหตุมีผลกับแบบค่อยเป็นค่อยไป แบบมีเหตุมีผลกับแบบผสม แบบมีเหตุมีผลกับแบบถึงขยะ แบบค่อยเป็นค่อยไปกับแบบถึงขยะ และแบบผสมกับแบบถึงขยะ มีค่าเฉลี่ยของการเปรียบเทียบอยู่ที่ 3.86, 3.86, 3.85, 3.84 และ 3.85 ตามลำดับ (ซึ่งค่า 3 หมายถึง มาตรฐานทางด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา มากที่สุด) ซึ่งสรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล แบบค่อยเป็นค่อยไป กับแบบผสมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนเริ่มมีการเรียนรู้ในกระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้ได้ทรัพยากรต่างๆ ที่คุ้มค่าต่อการลงทุน เช่น งบประมาณ บุคลากร อำนาจสั่งการในโครงการหรือความอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น โดยตัดสินใจพิจารณาจากโครงการเดิมที่มีการกำหนด

นโยบาย การวางแผน และการบริหารงานเป็นขั้นตอนในการวางแผนโครงการที่ชัดเจนไว้ การตัดสินใจเลือก โดยดูจากปัญหาอย่างละเอียดเทศบาลซึ่งจะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ อีกทั้งผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียจะต้องได้ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล และตัดสินใจเลือกโดยดู จากสาเหตุปัญหาหลายทาง โดยอาศัยเสียงข้างมากเป็นมติในการตัดสินใจนั่นเอง

ตาราง 4.27 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการ พัฒนาเทศบาล

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักความสำคัญระหว่างมาตรฐานการตัดสินใจมีส่วนร่วม								
ด้าน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ							ด้าน
	1	2	3	4	5	6	7	
แบบมีเหตุมีผล			● (3.86)					แบบค่อยเป็นค่อยไป
แบบมีเหตุมีผล			● (3.86)					แบบผสม
แบบมีเหตุมีผล			● (3.85)					แบบถึงขยะ
แบบค่อยเป็นค่อยไป				● (4.00)				แบบผสม
แบบค่อยเป็นค่อยไป			● (3.84)					แบบถึงขยะ
แบบผสม			● (3.85)					แบบถึงขยะ

จากตาราง 4.27 พบว่า ความสำคัญระหว่างมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา เทศบาล แบบมีเหตุมีผล จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าแบบค่อยเป็นค่อยไป แบบผสม และแบบถึง ขยะ เท่ากับ 3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบมีเหตุมีผล มีความสำคัญ มากกว่าแบบค่อยเป็นค่อยไป แบบผสม และแบบถึงขยะ ในระดับน้อยมาก

แบบค่อยเป็นค่อยไป จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญกับแบบผสม เท่ากับ 4 หมายความว่า การ ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบค่อยเป็นค่อยไป มีค่าน้ำหนักความสำคัญในระดับเท่ากับ กับการแบบผสม ส่วนค่าน้ำหนักความสำคัญแบบค่อยเป็นค่อยไป จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่า แบบถึงขยะ เท่ากับ 3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบค่อยเป็นค่อยไป มีความสำคัญมากกว่าแบบถึงขยะ ในระดับน้อยมาก

แบบผสม จะมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากกว่าแบบถึงขยะ เท่ากับ 3 หมายความว่า การ ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบผสม มีความสำคัญมากกว่าแบบถึงขยะ ในระดับน้อยมาก ซึ่งแสดงด้วยตารางแสดงค่าน้ำหนักความสำคัญ 1-7 ดังตาราง 4.28

ตาราง 4.28 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ

หมายเลข	ค่าน้ำหนักความสำคัญ	ความหมาย
1	สำคัญมากที่สุด	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
2	สำคัญปานกลาง	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
3	สำคัญน้อยมาก	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านซ้ายมีความสำคัญมากกว่าด้านขวา
4	สำคัญเท่ากัน	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านขวามีความสำคัญเท่ากับด้านซ้าย
5	สำคัญน้อยมาก	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย
6	สำคัญปานกลาง	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย
7	สำคัญมากที่สุด	การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ด้านขวามีความสำคัญมากกว่าด้านซ้าย

จากตาราง 4.28 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ ซึ่งมีการให้คะแนนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ดังต่อไปนี้

- 1/7 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว มากที่สุด
- 1/5 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว ปานกลาง
- 1/3 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของแถว น้อยกว่า
- 1 คือ มาตรฐานของคอลัมน์ มีความสำคัญเท่ากับ มาตรฐานของแถว เท่ากัน
- 3 คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์ น้อยกว่า
- 5 คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์ ปานกลาง
- 7 คือ มาตรฐานของแถว มีความสำคัญมากกว่า มาตรฐานของคอลัมน์ มากที่สุด

ตาราง 4.29 แสดงการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ การคิดคำนวณค่าน้ำหนัก

เกณฑ์	(A1) แบบมีเหตุมีผล	(A2) แบบค่อยเป็นค่อยไป	(A3) แบบผสม	(A4) แบบถึงขั้น
(A1) แบบมีเหตุมีผล	1	3	3	3
(A2) แบบค่อยเป็นค่อยไป	1/3	1	1	3
(A3) แบบผสม	1/3	1	1	3
(A4) แบบถึงขั้น	1/3	1/3	1/3	1
รวมผลแนวตั้ง	1.99	5.33	5.33	10

จากตาราง 4.29 มีความหมายค่าตัวเลขต่างๆ ดังนี้

แถวที่ 1 คอลัมน์ที่ 2, 3 และ 4 มีค่าเท่ากับ 3 เสมอ เนื่องจากการเปรียบเทียบของเกณฑ์ที่เหมือนกัน ทำให้มีความสำคัญเท่ากัน

แถวที่ 1 คอลัมน์ที่ 2, 3 และ 4 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบมีเหตุมีผล “มากกว่า” แบบค่อยเป็นค่อยไป แบบผสม และแบบถึงขั้น ในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 1 มีค่าเท่ากับ 1/3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบค่อยเป็นค่อยไป “น้อยกว่า” แบบมีเหตุมีผล ในระดับ มากกว่า

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 3 มีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบค่อยเป็นค่อยไป “เท่ากับ” แบบผสม

แถวที่ 2 คอลัมน์ที่ 4 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบค่อยเป็นค่อยไป “มากกว่า” แบบถึงขั้น ในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 3 คอลัมน์ที่ 1 มีค่าเท่ากับ 1/3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบผสม “น้อยกว่า” แบบมีเหตุมีผล ในระดับ มากกว่า

แถวที่ 3 คอลัมน์ที่ 2 มีค่าเท่ากับ 1 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบผสม “เท่ากับ” แบบค่อยเป็นค่อยไป

แถวที่ 3 คอลัมน์ที่ 4 มีค่าเท่ากับ 3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบผสม “มากกว่า” แบบถึงขั้นในระดับ น้อยกว่า

แถวที่ 4 คอลัมน์ที่ 1, 2 และ 3 มีค่ากับ 1/3 หมายความว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ให้มีความสำคัญกับแบบถึงขั้น “น้อยกว่า” แบบมีเหตุมีผล แบบค่อยเป็นค่อยไป และแบบผสม ในระดับ มากกว่า

จากตาราง 4.29 ได้นำค่าดังกล่าวมาคิดหาค่าน้ำหนักของแต่ละมาตรฐาน โดยมีวิธีคิด คือ ปรับผลรวมของแต่ละคอลัมน์ให้เท่ากับ 1 นำค่าที่ได้ในตารางมาหารค่ารวมผลแนวดิ่งในแต่ละ Column จากนั้น คำนวณผลรวมของแต่ละแถว นำค่าที่ได้ไปคำนวณค่าน้ำหนักตามแต่ละมาตรฐาน (จะได้ค่าตัวเลขในตาราง 4.30) โดยใช้สูตร คือ

$$[(\text{ผลรวมแนวนอน}) / 4] \times 100\%$$

ตาราง 4.30 แสดงการคิดค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบล

เกณฑ์	A1	A2	A3	A4	[(ผลรวม แนวนอน)/4x100%]	ลำดับ ความสำคัญ
A1 แบบมีเหตุมีผล	0.50	0.56	0.56	0.30	48.21	1
A2 แบบค่อยเป็นค่อยไป	0.17	0.19	0.19	0.30	21.03	2
A3 แบบผสม	0.17	0.19	0.19	0.30	21.03	3
A4 แบบถึงขยะ	0.17	0.06	0.06	0.10	9.74	4
รวมผลแนวดิ่ง	1	1	1	1	100%	

จากตาราง 4.28 ในหน้า 70 แสดงรายละเอียดกำหนดมาตราส่วน และการความหมายของค่าน้ำหนักความสำคัญ ซึ่งมีการให้คะแนนการเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ดังแสดงผลในตาราง 4.30 พบว่า ค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล แบบมีเหตุมีผล มีค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญมากที่สุด คือ ร้อยละ 48.21 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาลำดับที่ 2 คือ แบบค่อยเป็นค่อยไป ร้อยละ 21.03 ลำดับที่ 3 คือ แบบผสม ร้อยละ 21.03 และลำดับที่ 4 คือ แบบถึงขยะ ร้อยละ 9.74 เป็นแบบที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบมีเหตุมีผลมากที่สุด รองลงมา คือ แบบค่อยเป็นค่อยไปและแบบผสม ในขณะที่แบบถึงขยะเป็นแบบที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

ส่วนที่ 6 การหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และ ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ

โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ชาย	186	51.70	186	51.70	186	51.70	63.645	0.093
หญิง	174	48.30	174	48.30	174	48.30		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.31 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 63.645 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ 0.093 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ

โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ต่ำกว่า 20 ปี	6	1.70	6	1.70	6	1.70	126.200	0.922
20 – 40 ปี	66	18.30	66	18.30	66	18.30		
41 – 50 ปี	156	43.30	156	43.30	156	43.30		
51 ปี ขึ้นไป	132	36.70	132	36.70	132	36.70		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.32 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 126.200 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ 0.922 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา

โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	325	90.30	325	90.30	325	90.30	53.129	1.00
ปริญญาตรี	32	8.90	32	8.90	32	8.90		
ปริญญาโท	3	0.80	3	0.80	3	0.80		
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.33 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 53.129 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ 1.00 ซึ่งมีความมากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อปี	40	11.10	40	11.10	40	11.10	142.767	0.650
5,001 – 10,000 บาทต่อปี	129	35.80	129	35.80	129	35.80		
10,001 – 15,000 บาทต่อปี	160	44.40	160	44.40	160	44.40		
มากกว่า 15,001 บาทต่อปีขึ้นไป	31	8.60	31	8.60	31	8.60		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.34 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 142.767 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ **0.650** ซึ่งมีความมากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.35 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

สถานภาพในชุมชน	แบบมีเหตุมีผล		แบบค่อยเป็นค่อยไป		แบบผสม		แบบถึงขยะ		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
กำนัน	1	3.00	1	3.00	1	3.00	1	3.00	2.1932	0.281
สารวัตร	1	3.00	1	3.00	1	3.00	1	3.00		
ผู้ใหญ่บ้าน	8	2.20	8	2.20	8	2.20	8	2.20		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	14	3.90	14	3.90	14	3.90	14	3.90		
คณะกรรมการหมู่บ้าน	90	25.00	90	25.00	90	25.00	90	25.00		
ผู้ทรงคุณวุฒิ	8	2.20	8	2.20	8	2.20	8	2.20		
ข้าราชการประจำ	9	2.50	9	2.50	9	2.50	9	2.50		
คณะผู้บริหารฝ่ายการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-		
สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	2	6	2	6	2	6	2	6		
ประชาชนทั่วไป	227	63.10	227	63.10	227	63.10	227	63.10		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.35 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 2.1932 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ **0.281** ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามสถานภาพในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม

ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม	แบบมีเหตุมีผล		แบบค่อยเป็นค่อยไป		แบบผสม		แบบถึงขยะ		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
กลุ่มสังคม	246	68.30	246	68.30	246	68.30	246	68.30	60.041	0.207
กลุ่มครอบครัว	113	31.40	113	31.40	113	31.40	113	31.40		
กลุ่มชุมชน	1	3.00	1	3.00	1	3.00	1	3.00		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.36 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 60.041 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ 0.207 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.37 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะของครอบครัว

โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ครอบครัวเดี่ยว	287	79.70	287	79.70	287	79.70	54.483	0.943
ครอบครัวใหญ่	73	20.30	73	20.30	73	20.30		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

จากตาราง 4.37 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 54.483 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ **0.943** ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามลักษณะของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.38 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน

โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน	345	95.80	345	95.80	345	95.80	43.324	0.736
ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน	15	4.20	15	4.20	15	4.20		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

จากตาราง 4.38 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 43.324 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ **0.736** ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.39 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามสิ่งแวดล้อมของชุมชน

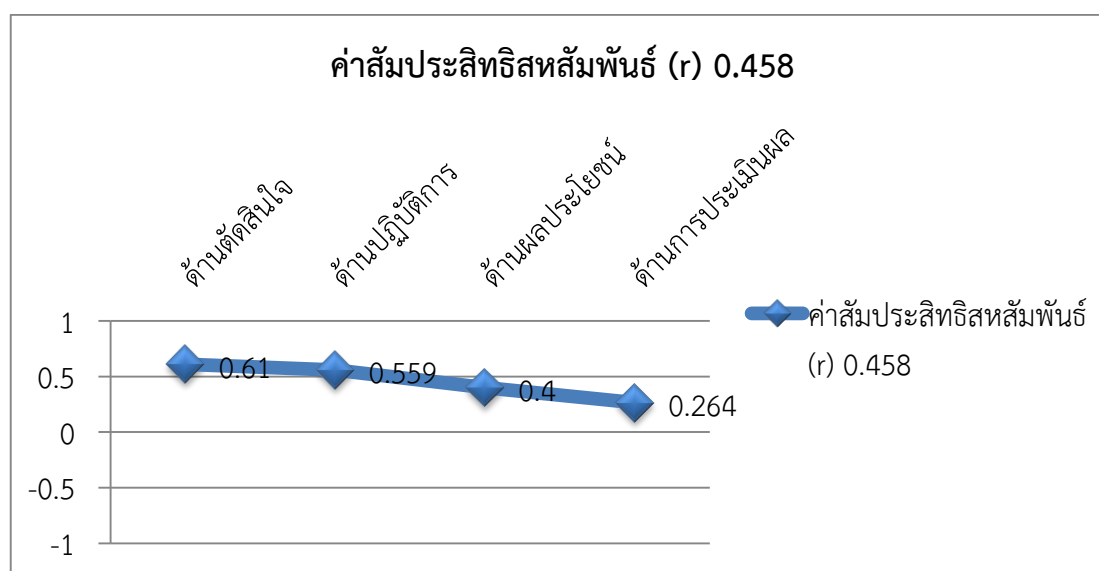
โครงสร้างของชุมชน	กลุ่มสมาชิก		กลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน		กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน		χ^2	Pearson's Chi-square P=0.00*
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่	328	91.10	328	91.10	328	91.10	61.943	0.902
ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่	32	8.90	32	8.90	32	8.90		
รวม	360	100.00	360	100.00	360	100.00		

จากตาราง 4.39 พบว่า ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 61.943 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ 0.375 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ แสดงว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามสิ่งแวดล้อมของชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4.40 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (n=360)

การมีส่วนร่วม	การตัดสินใจมีส่วนร่วม		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านตัดสินใจ	0.610	0.000	สูง
ด้านปฏิบัติการ	0.559	0.000	ปานกลาง
ด้านผลประโยชน์	0.400	0.000	น้อย
ด้านประเมินผล	0.264	0.000	น้อย
รวม	0.458	0.000	สูง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของ
เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

จากตาราง 4.40 และภาพประกอบ 4.5 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.458 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า การมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

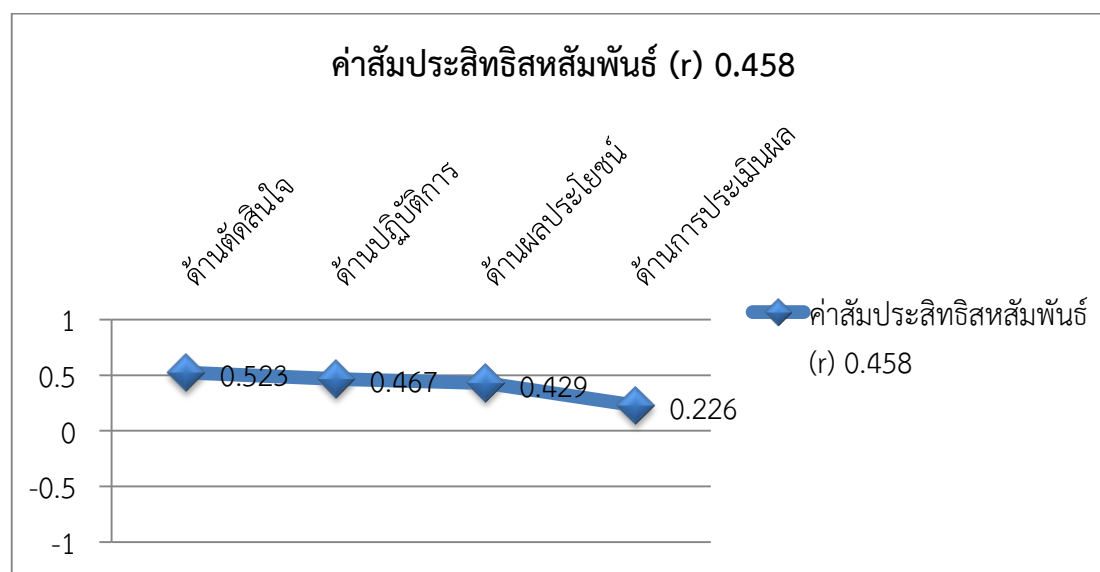

ระดับสูง คือ ด้านตัดสินใจ (0.610) ด้านปฏิบัติการ (0.559) ด้านผลประโยชน์ (0.400) และด้านประเมินผล (0.264) ตามลำดับ

ตาราง 4.41 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีเหตุมีผล (n=360)

การมีส่วนร่วม	การตัดสินใจมีส่วนร่วมแบบมีเหตุผล		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านตัดสินใจ	0.523	0.000	ปานกลาง
ด้านปฏิบัติการ	0.467	0.000	ปานกลาง
ด้านผลประโยชน์	0.429	0.000	ปานกลาง
ด้านประเมินผล	0.226	0.000	น้อย
รวม	0.411	0.000	ปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีเหตุมีผล

จากตาราง 4.41 และภาพประกอบ 4.6 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีเหตุมีผล มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบมีเหตุมีผล

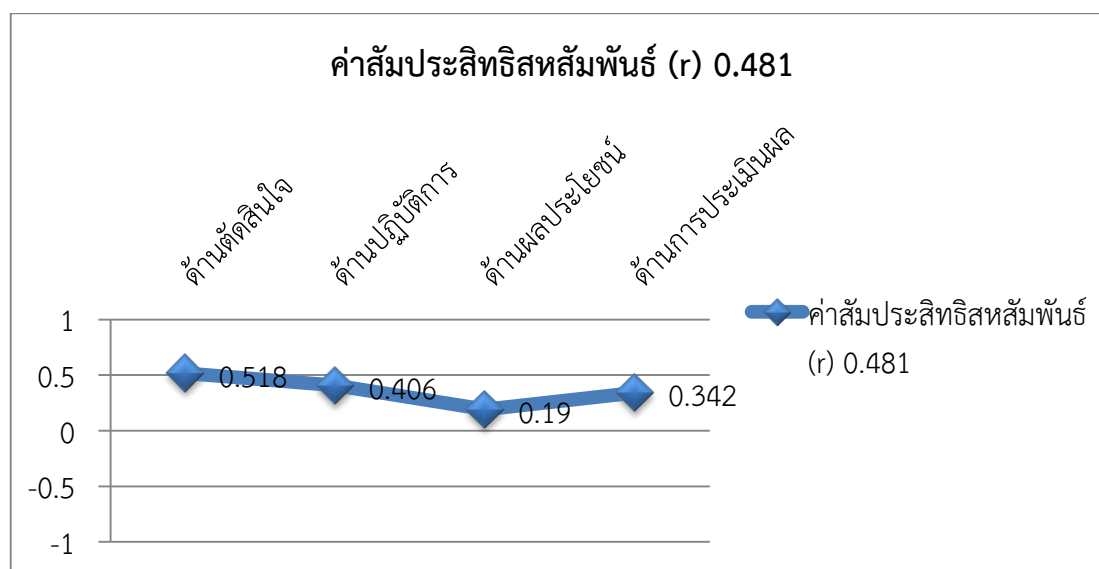
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.411 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า การมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบมีเหตุมีผล ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับปานกลาง คือ ด้านตัดสินใจ (0.523) ด้านปฏิบัติการ (0.467) ด้านผลประโยชน์ (0.429) และด้านประเมินผล (0.226) ตามลำดับ

ตาราง 4.42 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบค่อยเป็นค่อยไป (n=360)

การมีส่วนร่วม	การตัดสินใจมีส่วนร่วมแบบค่อยเป็นค่อยไป		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านตัดสินใจ	0.518	0.000	ปานกลาง
ด้านปฏิบัติการ	0.406	0.000	น้อย
ด้านผลประโยชน์	0.190	0.000	น้อยมาก
ด้านประเมินผล	0.342	0.000	น้อย
รวม	0.481	0.000	ปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบค่อยเป็นค่อยไป

จากตาราง 4.42 และภาพประกอบ 4.7 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบค่อยเป็นค่อยไป มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.364 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

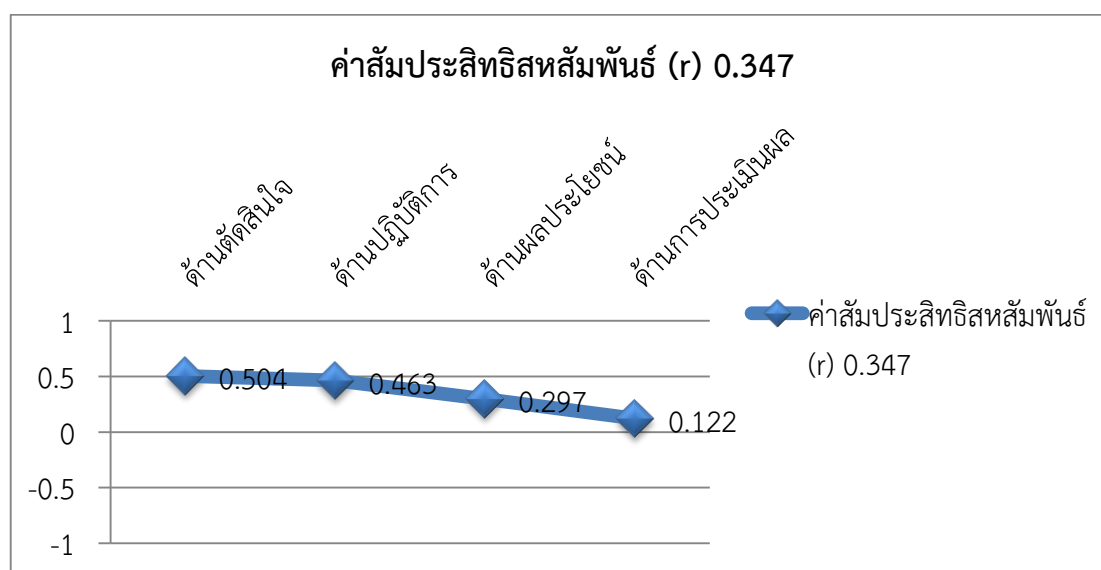
เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า การมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบค่อยเป็นค่อยไป ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับปานกลาง คือ ด้านตัดสินใจ (0.518) ด้านปฏิบัติการ (0.406) ด้านประเมินผล (0.342) และด้านผลประโยชน์ (0.190) ตามลำดับ

ตาราง 4.43 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบผสม (n=360)

การมีส่วนร่วม	การตัดสินใจมีส่วนร่วมแบบผสม		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านตัดสินใจ	0.504	0.000	ปานกลาง
ด้านปฏิบัติการ	0.463	0.000	ปานกลาง
ด้านผลประโยชน์	0.297	0.000	น้อย
ด้านประเมินผล	0.122	0.000	น้อยมาก
รวม	0.347	0.000	ปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบผสม

จากตาราง 4.43 และภาพประกอบ 4.8 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบผสม มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบผสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.347 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

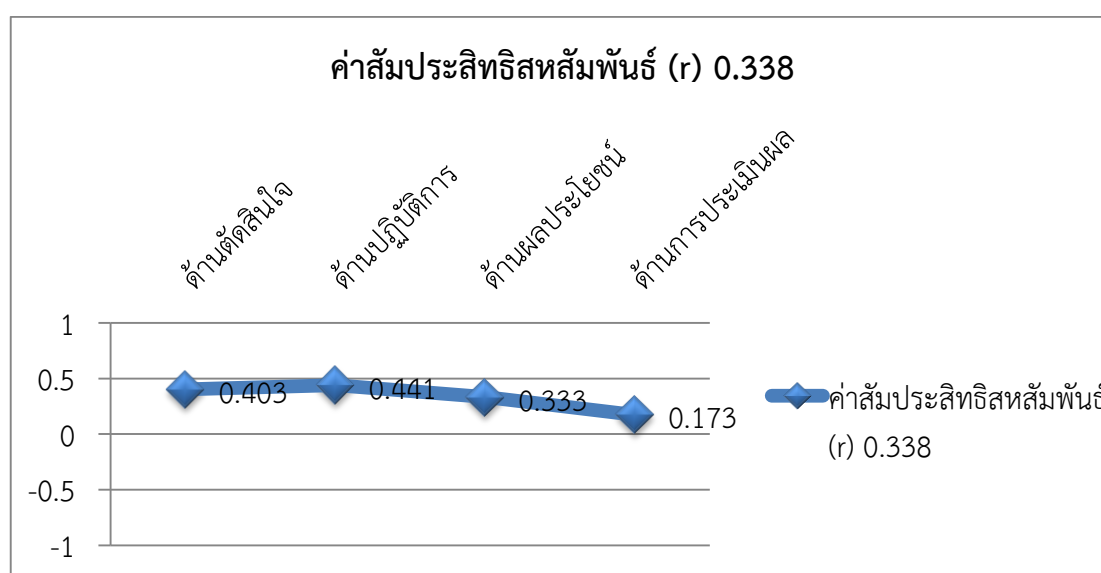
เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า การมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบผสม ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับปานกลาง คือ ด้านตัดสินใจ (0.504) ด้านปฏิบัติการ (0.463) ด้านผลประโยชน์ (0.297) และด้านประเมินผล (0.122) ตามลำดับ

ตาราง 4.44 ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลกมลาไสย
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบขยะ (n=360)

การมีส่วนร่วม	การตัดสินใจมีส่วนร่วมแบบขยะ		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านตัดสินใจ	0.403	0.000	น้อย
ด้านปฏิบัติการ	0.441	0.000	ปานกลาง
ด้านผลประโยชน์	0.333	0.000	น้อย
ด้านประเมินผล	0.173	0.000	น้อยมาก
รวม	0.338	0.000	ปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของ
เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบขยะ

จากตาราง 4.44 และภาพประกอบ 4.9 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบขยะ มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบขยะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.338 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์พบว่า การมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบขยະ ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับปานกลาง คือ ด้านปฏิบัติการ (0.441) ด้านตัดสินใจ (0.403) ด้านผลประโยชน์ (0.333) และด้านประเมินผล (0.173) ตามลำดับ

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 30 คน สรุปผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากชุดคำถามสำหรับการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Interview Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้อภิปราย และนำเสนอ ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาหาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 30 คน หัวข้อในการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าเทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านใดบ้าง เพราะอะไร และแนวทางในการดำเนินการควรทำอย่างไร
2. ท่านคิดว่าเทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเด็นใดมากที่สุดระหว่างด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล อย่างไร และมีแนวทางแบบใดบ้าง เพราะอะไร
3. ท่านคิดว่าเทศบาลของท่านมีรูปแบบการตัดสินใจแบบใดระหว่างการตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยະ เพราะอะไร และมีผลดี ผลเสียอย่างไร
4. ท่านคิดว่าเทศบาลของท่านเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบใดมากที่สุด เพราะอะไร และส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอย่างไร

ผลจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Interview Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สรุปผลอภิปราย และนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ตาราง 4.45 ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน
1. เพศ	
1) ชาย	14
2) หญิง	16
รวม	30
2. อายุ	
1) 25 – 40 ปี	13
2) 41 – 60 ปี	17
รวม	30
3. ตำแหน่ง	
1) ผู้บริหารทางการเมือง	3
2) ผู้บริหารทางภาครัฐ	9
3) ข้าราชการประจำ	18
รวม	30
4. ระยะเวลาในการทำงาน	
1) 1 – 10 ปี	5
2) 11 – 20 ปี	14
3) 21 ปี ขึ้นไป	11
รวม	30

ผลการสัมภาษณ์ พบว่าข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน เพศชาย 14 คน มีอายุระหว่าง 25 – 40 ปี จำนวน 13 คน และอายุระหว่าง 41 – 60 ปี จำนวน 17 คน มีตำแหน่ง ผู้บริหารทางการเมือง จำนวน 3 คน ผู้บริหารทางภาครัฐ จำนวน 9 คน และเป็นข้าราชการประจำ จำนวน 18 คน มีระยะเวลาในการทำงาน 11 – 20 ปี จำนวน 14 คน 21 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 คน และ 1 – 10 ปี จำนวน 5 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ชุดคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

หัวข้อประเด็น ท่านคิดว่าเทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านใดบ้าง เพราะอะไร และแนวทางในการดำเนินการควรทำอย่างไร

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกันว่า เทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เพราะการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ของชุมชนจะช่วยส่งเสริมการปรับพฤติกรรม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน การเสียสละ การมีจิตสาธารณะ ให้ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้เกิดพลังมวลชน เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้พึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม ในขณะที่เดียวกันเทศบาลกมลาไสยควรสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนในเรื่องของการมีส่วนร่วม รวมทั้งการส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทุกขั้นตอน เริ่มจากการนำเสนอปัญหาในชุมชนที่ประสบอยู่ พร้อมทั้งกระบวนการแก้ไข และการหาแนวทางแก้ไขปัญหาของแต่ละชุมชนด้วยชุมชนเอง โดยมีเทศบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนพร้อมทั้งให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ชุมชนด้วย เพราะการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการของเทศบาลนั้น เป็นการแสดงความโปร่งใสในการบริหารจัดการของโครงการ/กิจกรรมที่ได้ผ่านกระบวนการประชาคมของชุมชนว่า งบประมาณที่ใช้ในแต่ละโครงการ/กิจกรรมมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

แนวทางในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ ดังนี้

1. ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติการ มีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลและประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกัน ร่วมตรวจสอบ ดำเนินการ และร่วมประเมินผล
2. ให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้เกิดพลังมวลชน เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้พึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม
3. เทศบาลกมลาไสยต้องพิจารณาภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ในชุมชนนั้นๆ เป็นหลักในการเริ่มทำงาน โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและรู้เห็นตั้งแต่เริ่มต้น โครงสร้างและกิจกรรมต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่เร่งรีบรวดเร็ว แสวงหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ใช้วิธีการดำเนินงานแบบประชาธิปไตย การวางโครงสร้างต้องยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ใช้อำนาจที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ และสามารถครอบคลุมแก้ไขปัญหาต่างๆ
4. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการของเทศบาล เพื่อความโปร่งใส และประชาชนที่เข้ามาต้องมีความคิด กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก
5. ควรมีการจัดโครงการข้างเผือก โดยการนำเยาวชนที่มีรายได้น้อย เรียนดี ควรให้ทุนการศึกษาและให้ทางเทศบาลทำ MOU กับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับ และได้โครงการข้างเผือกกับมาทำงานในพื้นที่บ้านเกิด

หัวข้อประเด็น ท่านคิดว่าเทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเด็นใดมากที่สุดระหว่างด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล อย่างไร และมีแนวทางแบบใดบ้าง เพราะอะไร

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า เทศบาลกมลาไสยควรเน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเด็นการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติการเพราะแท้จริงแล้วในชุมชนต่างมีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ชุมชนนั้นมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนาไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิด หรือโครงการของตน ฉะนั้นการตัดสินใจและการปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความสำคัญกับชุมชนเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทุกขั้นตอน และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ดังนั้นเทศบาลกมลาไสยควรมีแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของชุมชนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยให้เจ้าหน้าที่ คือ นักวิชาการทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงการทำงานต่างๆ ฝ่ายมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเป็นมิตร และมีความสมดุลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป พร้อมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง การรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือเสนอแนะแนวทางไปสู่การตัดสินใจ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นนั้น จะทำให้ชุมชนจะรู้ถึงปัญหา และร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาดตัดสินใจ พัฒนา และแก้ไขให้ถูกทาง เพื่อเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

ตอนที่ 3 ชุดคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

หัวข้อประเด็น ท่านคิดว่าเทศบาลของท่านมีรูปแบบการตัดสินใจแบบใดระหว่างการตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยะ เพราะอะไร และมีผลดี ผลเสียอย่างไร

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คิดว่า เทศบาลกมลาไสย รูปแบบการตัดสินใจแบบผสม เพราะเทศบาลกมลาไสยมีรูปแบบการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก มีหลักในการตัดสินใจที่อยู่บนความมีเหตุผล โดยใช้ข้อมูลในอดีตมาเป็นเกณฑ์ร่วมพิจารณาในการตัดสินใจ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีผลดีต่อชุมชนในเรื่องของความต่อเนื่องของโครงการที่ได้ประสบผลสำเร็จและนำมาต่อยอดใหม่ รวมทั้งปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขได้หลายรูปแบบ แต่มีจุดหมายเดียวกัน คือ ต้องแก้ปัญหาให้จบ ในขณะที่ผลเสีย คือ อาจเกิดการทะเลาะไม่เข้าใจกันในเหตุผล ประชาชนตัดสินใจทำหรือไม่ทำ

หัวข้อประเด็น ท่านคิดว่าเทศบาลของท่านเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบใดมากที่สุด เพราะอะไร และส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอย่างไร

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกันว่า เทศบาลตำบลกมลาไสยเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไปมากที่สุด เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งในรูปแบบของการตัดสินใจนั้นมีภูมิปัญญา จึงค่อยๆ เป็นค่อยไป รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น จะส่งผลให้ประชาชนร่วมตัดสินใจเข้าร่วม เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ทั้งมีความความยืดหยุ่นสูง ซึ่งกระบวนการทำงานกับชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือการให้ความร่วมมือ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแสดงและสร้างทางเลือก ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาความคิด ความ

ต้องการพัฒนา การแก้ไขปัญหา มีการรับฟังแนวคิดหลายๆ แนวจากชุมชน มาปรับปรุง และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

4.3 ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

ตาราง 4.46 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของชุมชนกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

การตัดสินใจมีส่วนร่วม	โครงสร้างชุมชน		
	Pearson Correlation (r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
แบบมีเหตุมีผล	0.627	0.000	สูง
แบบค่อยเป็นค่อยไป	0.587	0.000	ปานกลาง
แบบผสม	0.509	0.000	ปานกลาง
แบบถึงขยะ	0.483	0.000	ปานกลาง
รวม	0.743	0.000	สูง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.46 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างของชุมชนกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.743 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

จากการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย : โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย พบว่า โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า โครงสร้างของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับสูง คือ แบบมีเหตุมีผล (0.627) และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระดับปานกลาง คือ แบบค่อยเป็นค่อยไป (0.587) แบบผสม (0.509) และแบบขยะ (0.483) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

5.2 สมมติฐานของการวิจัย

5.3 สรุปผล

5.4 อภิปรายผล

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและสนับสนุนการบริหารงานเทศบาลตำบลกมลาไสย

5.1.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย

5.1.3 เพื่อเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย

5.2 สมมติฐานของการวิจัย

โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

5.3 สรุปผล

ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผล ดังนี้

1) ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท สถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่ คือ ประชาชน มีลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่มแบบกลุ่มสังคมในลักษณะ

ครอบครัวเดียว มีการปรับปรุงลักษณะสภาพแวดล้อมชุมชน และสิ่งแวดล้อมชุมชนมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่

2) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 3 กลุ่ม โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ กลุ่มสมาชิก รองลงมา คือ กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน และกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน

3) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านปฏิบัติการ รองลงมา คือ ด้านตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านผลประโยชน์

4) ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ แบบถึงขยะ แบบผสม แบบมีเหตุมีผล และแบบค่อยเป็นค่อยไป

5) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล ดังนี้

(1) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของโครงสร้างชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับโครงสร้างชุมชน ด้านความสัมพันธ์ของชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านอาณาบริเวณของชุมชน ในขณะที่ด้านกลุ่มสมาชิก เป็นด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

(2) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์ และด้านการปฏิบัติการ ในขณะที่ด้านการตัดสินใจ เป็นด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

(3) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบถึงขยะมากที่สุด รองลงมา คือ แบบผสม และแบบค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่แบบมีเหตุมีผลเป็นแบบที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

6) ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์โครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

7) ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการ

ตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผล ดังนี้

1) เทศบาลกมลาไสยควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เพราะจะช่วยส่งเสริมการปรับตัวกิจกรรม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน การเสียสละ การมีจิตสาธารณะ ทำให้เกิดพลังมวลชน

2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนของเทศบาลกมลาไสย ประชาชนเน้นในประเด็นการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติการ เพราะแท้จริงแล้วในชุมชนต่างมีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ชุมชนนั้นมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ และแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของชุมชนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยให้เจ้าหน้าที่ คือ นักวิชาการทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงการทำงานในทุกๆ ฝ่ายมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเป็นมิตร และมีความสมดุลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

3) เทศบาลกมลาไสย มีรูปแบบการตัดสินใจแบบผสม เพราะเทศบาลกมลาไสยมีรูปแบบการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก

4) เทศบาลตำบลกมลาไสยเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไปมากที่สุด เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ความเป็นอยู่ของชุมชน

5.4 อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสามารถนำมา อภิปรายผล ได้ดังนี้

1) โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

(1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ กลุ่มสมาชิก กลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน และกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน

ด้านกลุ่มสมาชิก พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชนด้านกลุ่มสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนของท่านยังคงกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมไว้สืบทอดชนรุ่นหลัง มีการปฏิสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารต่อกันอย่างสม่ำเสมอ และชุมชนมีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม เพื่อให้สมาชิกยอมรับปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม แม้ว่าชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกมลาไสยเป็นชุมชนชนบทที่กำลังก้าวสู่ชุมชนเมือง แต่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมาถึงรุ่นลูกหลาน โดยเฉพาะความเอื้ออาทรต่อกัน ด้านกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน ด้านกลุ่มอาณาบริเวณของชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนของท่านประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ร่วมกันจำนวนมากภายในบริเวณที่มีขนาดเล็ก มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเป็นตั่งญาติ หรือครอบครัวเดียวกัน และชุมชนของท่านมีความสัมพันธ์อย่างผิวนิ ในฐานะบ้านในละแวกเดียวกันหรือ

ชุมชนเดียวกันเท่านั้นและด้านกลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างชุมชน ด้านกลุ่มความสัมพันธ์ของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนของท่านมีการฝากดูแลบ้านไว้กับเพื่อนบ้านระหว่างที่ท่านไม่อยู่ มีองค์กรช่วยเหลือสังคมโดยรวม กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ การให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม และมีศูนย์กลางในการติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญงานกุศล งานประเพณีรื่นเริงต่างๆ ก็มักจะได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดภายในชุมชนสอดคล้องกับ Kammeyer (1997: 88 – 90) ว่า โครงสร้างทางสังคมเป็นแบบแผนทั่วไปของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีมายาวนาน โดยเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งอาจเริ่มจากคน 2 คน โดยผ่านกลุ่มและองค์กรต่างๆ ไปจนถึงระดับสังคม การปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวบอกถึงโครงสร้างทางสังคมได้ ตัวอย่าง เช่น ในชุมชนรักสามัคคี สมาชิกในชุมชนมีความสนใจที่จะจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้น ทำให้สมาชิกแต่ละคนซึ่งอาจจะไม่เคยมีความสัมพันธ์ หรือปฏิสัมพันธ์กันมาก่อน ได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้น และนำไปสู่การผูกมิตรเข้าไปอยู่ใน กลุ่มของการทำกิจกรรมที่ได้ใช้เวลาร่วมกันนี้ โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันซึ่งอาจเริ่มจากสมาชิกเพียงไม่กี่คนที่เป็นกลุ่มขนาดเล็ก จนเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ และก่อเกิดโครงสร้างสังคมของกลุ่มขึ้นนั่นก็คือ แบบแผนโดยทั่วไปของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความสัมพันธ์ทางสังคมที่ฝังแน่นนั้นได้เกิดขึ้นในกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของชุมชนนี้ เป็นต้น

(2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านปฏิบัติการ ด้านตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านผลประโยชน์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะพัฒนาชุมชน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านปฏิบัติการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้ เช่น ไฟส่องสว่างภายในชุมชน ถึงขยะ เป็นต้น การได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ ตัวแทนชุมชนในการดำเนินงานตามแผนงานของเทศบาล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพของเทศบาล การได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล การได้เสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผนต่อเทศบาล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล

ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านนี้ มีความสอดคล้องกับความหมายของการมีส่วนร่วมของปรีชา เวสารัชช (2547: 103) ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชน หรือองค์กรของประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นและชนบทในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอนในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน คือมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะพัฒนาหรือยกระดับขีดความสามารถของตนในการจัดการทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อ

ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกๆ ด้านของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลกมลาไสย เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น เนื่องจากโครงการต่างๆ ได้ ประสบผลสำเร็จและไม่สำเร็จนั้น ได้กระตุ้นความต้องการของคนในชุมชนออกมาเสนอปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในชุมชน ด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาชุมชน พร้อมเป็นการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลในการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงานด้วยตนเอง

(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ แบบถึงขยะ แบบผสม แบบมีเหตุมีผล และแบบค่อยเป็นค่อยไป

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบมีเหตุมีผล โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เทศบาลมีกระบวนการเลือกโครงการ/กิจกรรมตามลำดับความสำคัญมากน้อยของงานเป็นหลัก มีการจัดลำดับทางเลือกตามความสำคัญ โดยคำนึงถึงนโยบายเป็นหลัก และมักจัดกิจกรรมที่เลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึงถึงความคุ้มค่าของเงิน มีการวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาย่างละเอียด เพื่อกำหนดผลที่ตามมาหลังการตัดสินใจ และโครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเลือกนั้น เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม สอดคล้องกับองค์ประกอบของการตัดสินใจแบบมีเหตุมีผลของ เฮอริเบิร์ต เอ. ซีมอน (Herbert A. Simon. 1976) ได้สรุปองค์ประกอบของการตัดสินใจแบบมีเหตุมีผลมากที่สุดไว้ว่า ผู้ตัดสินใจต้องสามารถจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายต่างๆ ที่ต้องการจะบรรลุได้ว่าเป้าหมายใดอย่างแน่ชัดแจ่มแจ้ง ผู้ตัดสินใจต้องรู้แนวทางปฏิบัติ (alternative strategies) ทุกแนวทางอย่างถ่องแท้ว่าแต่ละแนวทางจะส่งผล (consequences) อย่างไรบ้างต่อการบรรลุเป้าหมาย ผู้ตัดสินใจต้องมีความรู้ (knowledge) และมีความสามารถในทางจิตวิทยา (psychologically capable) ที่จะเลือกแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูง และดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร อำนาจสั่งการในโครงการหรือความอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น การตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากโครงการเดิม เทศบาลมีการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนและการบริหารงานเป็นขั้นตอนในการวางแผนโครงการที่ชัดเจนไว้ สอดคล้องกับบอร์ร กูเจอร์ (2549) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) นั้น จะใช้ข้อมูลในอดีตเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ในการเลือกตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำ หากเลือกกระทำก็จะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเล็กน้อย หรือทำต่อเนื่องจากโครงการเดิม เป็นรูปแบบอนุรักษ์นิยม เป็นความต่อเนื่องของนโยบายในอดีต

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบผสม โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ตัดสินใจเลือกโดยดูจากปัญหาอย่างละเอียด เทศบาลมีการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคลใช้ข้อยุติที่เป็นมติในเสียงข้างมาก ข้อมูลข่าวสารต้องเพียงพอกับการตัดสินใจ สอดคล้องกับตัวแบบการตัดสินใจของ Simon (1976) ว่า การตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลายๆ ทาง จะต้องพิจารณาอย่างถ่วงท่วงว่าเกิดผลดี มีประโยชน์หรือไม่ มีผลกระทบอย่างไร เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ได้พิจารณาและประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นแนวทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ โดยการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจะตัดสินใจแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับค่านิยมของผู้

ตัดสินใจ รวมทั้งรูปแบบที่นำมาใช้ในการตัดสินใจ นั้นเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบถึงขยะ โดยรวม อยู่ในระดับมาก หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เทศบาลมีการจัดการกับปัญหาการอยู่รอดขององค์กรในสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ การระบุปัญหา ทางออกอย่างไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับรูปแบบของการตัดสินใจที่ไม่ได้กำหนดหรือไม่มีแบบอย่างไว้ล่วงหน้า (Non programmed decisions) ของ Simon (1960) ว่าเป็นการตัดสินใจในเรื่องใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ไม่มีระเบียบ กฎเกณฑ์แบบแผนที่เคยปฏิบัติมาก่อน จึงเป็นเรื่องยุ่งยากแก่ผู้ตัดสินใจ โดยที่ผู้บริหารหรือผู้ตัดสินใจจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและความไม่แน่นอนด้วย เช่น การตัดสินใจนำเงินไปลงทุนเพื่อหาผลตอบแทน หรือผลกำไรในธุรกิจ การตัดสินใจผลิตสินค้าตัวใหม่ การตัดสินใจในการขยายกิจการ เป็นต้น

(4) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล

(4.1) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านความสัมพันธ์ของชุมชน มีค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญมากที่สุด คือ ร้อยละ 57 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา เป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านอาณาบริเวณของชุมชน ร้อยละ 29 และลำดับที่ 3 คือ ด้านกลุ่มสมาชิก ร้อยละ 14 เป็นด้านที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งหมายความว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของโครงสร้างชุมชน ด้านความสัมพันธ์ของชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านอาณาบริเวณของชุมชน ในขณะที่ด้านกลุ่มสมาชิก เป็นด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

(4.2) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประเมินผล มีค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญมากที่สุด คือ ร้อยละ 46.25 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา เป็นลำดับที่ 2 คือ ด้านผลประโยชน์ ร้อยละ 27.25 ลำดับที่ 3 คือ ด้านการปฏิบัติการ ร้อยละ 16/75 และลำดับที่ 4 ด้านการตัดสินใจ ร้อยละ 9.75 เป็นด้านที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งหมายความว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์ และด้านการปฏิบัติการ ในขณะที่ด้านการตัดสินใจ เป็นด้านที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

(4.3) การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบถึงขยะ มีค่าน้ำหนักตามลำดับความสำคัญมากที่สุด คือ ร้อยละ 48.125 เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ แบบค่อยเป็นค่อยไป และแบบผสม มีค่าร้อยละจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 21.125 เป็นลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3 คือ แบบมีเหตุมีผล ร้อยละ 9.625 เป็นแบบการตัดสินใจที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งหมายความว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลแบบถึงขยะมากที่สุด รองลงมา คือ แบบผสม และแบบค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่แบบมีเหตุมีผลเป็นแบบที่ประชาชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด

(5) ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะ

ความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมกับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน มีค่า χ^2 ที่คำนวณได้ มีค่าเท่ากับ 63.645, 126.200, 53.129, 142.767, 2.1932, 60.041, 54.483, 43.324 และ 61.943 โดยมีนัยสำคัญที่สำคัญได้เท่ากับ 0.093, 0.922, 1.00, 0.650, 0.281, 0.207, 0.943 และ 0.736 ซึ่งมีค่า Pearson's Chi-square มากกว่าค่า $\alpha = 0.05$ หมายความว่า โครงสร้างของชุมชนในการตัดสินใจมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม ลักษณะของครอบครัว ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

(6) ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบบมีเหตุมีผล มีค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย แบบมีเหตุมีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.550

แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่า เมื่อการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบล ก็จะมีความคิดเห็นไปในทิศทางระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยการเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุดเป็นอันดับ 1 และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยเทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากร อำนาจสั่งการในโครงการหรือความอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุดเป็นอันดับ 1 หมายถึง หากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยการเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน จะส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของเทศบาล ในเรื่องของงบประมาณ ทรัพยากร และอำนาจสั่งการในการดำเนินงานเช่นกัน สอดคล้องกับรูปแบบการตัดสินใจของ Simon (1960) ว่าการตัดสินใจในหน่วยงาน อาจกระทำโดยบุคคลเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่มบุคคล แล้วแต่ความเหมาะสมของกรณี หากการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคล จะตัดสินใจโดยให้ผู้ที่มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจนั้น ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูล อาจทำได้ในลักษณะต่างๆ เช่น การตัดสินใจโดยใช้ข้อยุติที่เป็นมติในเสียงข้างมาก อาจใช้ระบบเสียงข้างมากเกินครึ่งหนึ่งหรือระบบสองในสามของกลุ่มแล้วแต่ความสำคัญของเรื่องที่ตัดสินใจ การตัดสินใจโดยข้อยุติเป็นเอกฉันท์ คือ การที่สมาชิกทุกคนเห็นพ้องต้องกันโดยไม่มีความขัดแย้ง และสมาชิกในที่ประชุมเสนอความคิดเห็นแล้วให้ผู้บริหารนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเอง

2) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

จากการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ สรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า เทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เพราะการส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ของชุมชนจะช่วยส่งเสริมการปรับพฤติกรรม ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน การเสียสละ การมีจิตสาธารณะ ให้ชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้เกิดพลังมวลชน เพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็ง ให้พึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม นอกจากนั้นเทศบาลกมลาไสยควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการตัดสินใจมากที่สุด เพราะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของการให้ความสำคัญกับชุมชน และเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ ดังนั้นเทศบาลกมลาไสยควรมีแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของชุมชนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ พร้อมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง การรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น และการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นนั้น จะทำให้ชุมชนจะได้รู้ถึงปัญหา และร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาตัดสินใจ พัฒนา และแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม นอกจากนี้เทศบาลกมลาไสยยังมีการตัดสินใจแบบผสม เพราะเทศบาลกมลาไสยมีรูปแบบการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก มีหลักในการตัดสินใจที่อยู่บนความมีเหตุผล โดยใช้ข้อมูลในอดีตมาเป็นเกณฑ์ร่วมพิจารณาในการตัดสินใจ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีผลดีต่อชุมชนในเรื่องของความต่อเนื่องของโครงการที่ได้ประสบผลสำเร็จและนำมาต่อยอดใหม่ รวมทั้งปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขได้หลายรูปแบบ แต่มีจุดหมายเดียวกัน คือ ต้องแก้ปัญหาให้จบ ในขณะที่ผลเสีย คือ อาจเกิดการทะเลาะ ไม่เข้าใจกันในเหตุผล ประชาชนตัดสินใจทำหรือไม่ทำนั่นเอง และเทศบาลตำบลกมลาไสยเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไปมากที่สุด เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งในรูปแบบของการตัดสินใจนั้นมีภูมิปัญญา จึงค่อยๆ เป็นค่อยไป รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น จะส่งผลให้ประชาชนร่วมตัดสินใจเข้าร่วม เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ทั้งมีความความยืดหยุ่นสูง ซึ่งกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชนนั้นจะกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือการให้ความร่วมมือ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแสดงและสร้างทางเลือก ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาความคิด ความต้องการพัฒนา การแก้ไขปัญหา มีการรับฟังแนวคิดหลายๆ แนวจากชุมชนมาปรับปรุง และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

สำหรับแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สรุปได้ ดังนี้

1. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการของเทศบาล ตั้งแต่การร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติการ มีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลและประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกัน ร่วมตรวจสอบดำเนินการ และร่วมประเมินผล เพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการที่ดี

2. ควรมีการจัดโครงการช้างเผือก โดยการนำเยาวชนที่มีรายได้น้อย เรียนดี ควรให้ทุนการศึกษาและให้ทางเทศบาลทำMOU กับมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับ และได้โครงการช้างเผือกกลับมาทำงานในพื้นที่บ้านเกิด

3) สมมติฐานของการวิจัย : โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

จากการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย พบว่า โครงสร้างของชุมชนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคอื่นๆ

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมดำเนินการนโยบายสาธารณะ หรือบริการสาธารณะด้านอื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยสาเหตุปัญหาต่างๆในการบริหารงานของเทศบาลตำบล เพื่อหายุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยให้เกิดจากฐานรากของชุมชน

3) ควรศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลเปรียบเทียบกับกรณีส่วนร่วมกับองค์กรอื่น

4) ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมที่ช่วยสร้างให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้มแข็ง

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) การศึกษาในอนาคตควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแนวคิดต่างๆ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจนโยบายของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักการเมือง กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนักธุรกิจ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องและไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ

2) ควรศึกษาถึงความต้องการของชุมชน ในการมีส่วนร่วมเฉพาะด้าน เช่น การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล โดยเฉพาะเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนที่แท้จริง

3) ข้อเสนอแนะสำหรับเทศบาลตำบลกมลาไสย

ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชาคม เทศบาลตำบลกมลาไสยควรรับฟังข้อเสนอของชาวบ้าน การประชาสัมพันธ์ และชี้แจงให้ประชาชนในหมู่บ้านชุมชนรับรู้ถึงปัญหาในชุมชนของตนนั้น

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2526). *คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนสำหรับนักพัฒนากร*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2530). *การพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริหารจัดการหางาน*. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2543). *การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2545). *วิถีชุมชน : คู่มือการเรียนรู้ที่ทำให้งานชุมชนง่ายได้ผล และสนุก*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2539). *ไตรลักษณ์รัฐกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: ส่วนท้องถิ่น.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธิดา กิตติวิจิตรคุณ. (2540). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2546). *กลวิธีแนวทางวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2547). *สังคมไทยในสังคมโลกก่อน พ.ศ. 2475 ในไทยกับสังคมโลก*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2525). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2526). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2523). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พัทธา สายหู. (2534). *การพัฒนาวัฒนธรรมบนพื้นฐานภูมิปัญญาชาวบ้านและศักยภาพของชุมชน ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ภูมิปัญญาพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2525). *ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพฯ: ดีแอนด์ เอส.
- ไพลิน ผ่องใส. (2536). *การจัดการสมัยใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณี จันทรไทย. (ม.ป.ป.). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบทของประชาชนใน ตำบลกระเบื้องนอก อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- สนธยา พลศรี. (2545). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุภา ชูกิตติกุล. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสถียร เหลืองอร่าม. (ม.ป.ป.). *การกำหนดนโยบายและการวางแผน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อนุชา เอี่ยมแท้. (2547). *ปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยโลกลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2539). *มองเศรษฐกิจการเมืองไทยผ่านการเคลื่อนไหวของสมาคมธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. (2525). *สลัม : ปัญหาและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. Rural. (1977). *Development Participation : Concept and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. New York: The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Kammeyer, Kenneth C.W. (1997). *Sociology : Experiencing Changing Societies*. Boston: Allyn & Bacon.
- Olsen, Marvin E. (1968). *The Process of Social : The Community*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Poplin, Dennis E. (1972). *Communities : A Survey of Theories and Methods of Research*. New York: MacMillan.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row Publication.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถาม

การศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่เห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ
☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
☐ ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อปี ☐ 5,001 – 10,000 บาทต่อปี
☐ 10,001 – 15,000 บาทต่อปี ☐ มากกว่า 15,001 บาทต่อปีขึ้นไป
5. สถานภาพในชุมชน
☐ กำนัน ☐ สารวัตรกำนัน ☐ ผู้ใหญ่บ้าน
☐ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ☐ คณะกรรมการหมู่บ้าน ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ
☐ ข้าราชการประจำ เช่น ครู ตำรวจ พยาบาล ฯลฯ
☐ คณะผู้บริหารฝ่ายการเมือง เช่น นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการ
☐ สมาชิกสภาเทศบาลตำบล ☐ ประชาชนทั่วไป
6. ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม
☐ กลุ่มสังคม ☐ กลุ่มครอบครัว ☐ กลุ่มชุมชน
8. ลักษณะของครอบครัว
☐ ครอบครัวเดี่ยว ☐ ครอบครัวใหญ่
9. ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน
☐ มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน ☐ ไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน

10. สิ่งแวดล้อมของชุมชน

☐ มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่☐ ไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างชุมชนของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อ	โครงสร้างชุมชนของเทศบาลตำบลกมลาไสย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
โครงสร้างด้านกลุ่มสมาชิก						
1	การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนของท่านยึดหลักลักษณะความสมัครใจ					
2	ชุมชนมีการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และเท่าเทียม เพื่อให้สมาชิกยอมรับปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม					
3	ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เป็นไปในลักษณะแบบพึ่งอาศัยกัน					
4	ชุมชนของท่านมีการช่วยเหลือร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามโอกาส					
5	ชุมชนของท่านมีการเคารพในสิทธิและความเป็นส่วนตัว					
6	ชุมชนของท่านมีการรู้จักให้และแบ่งปัน					
7	ชุมชนของท่านมีการสร้างความเข้าใจ อภัยและสามัคคี					
8	ชุมชนของท่านมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน					
9	ชุมชนของท่านยังคงกิจกรรมทางประเพณี วัฒนธรรม และพิธีกรรมไว้สืบทอดชนรุ่นหลัง					
10	ชุมชนของท่านมีการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอ					
โครงสร้างด้านอาณาบริเวณ						
11	ชุมชนของท่านประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ร่วมกันจำนวนมากภายในบริเวณที่มีขนาดเล็ก					
12	ชุมชนของท่านมีความสัมพันธ์อย่างผิวนิ ในฐานะบ้านในละแวกเดียวกันหรือชุมชนเดียวกันเท่านั้น					
13	ชุมชนของท่านมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเป็นดังญาติ หรือครอบครัวเดียวกัน					
14	ชุมชนของท่านมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาท้องถิ่น					
15	ชุมชนของท่านมีจิตสำนึกต่อสาธารณะ มีการทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน มีการรับรู้ ตัดสินใจและการปฏิบัติร่วมกันด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองอย่างต่อเนื่อง					
16	ชุมชนของท่านมีลักษณะการจัดระเบียบของชุมชน มีระบบการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีแบบแผน					
17	ชุมชนของท่านมีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงด้านเชื้อชาติ ศาสนา และความพร้อม หรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน					

ข้อ	โครงสร้างชุมชนของเทศบาลตำบลกมลาไสย	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
18	ชุมชนของท่านมีการปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะของเครือข่ายของกลุ่มที่มีกิจกรรมทางสังคมต่างๆ คล้ายคลึงกัน					
19	ชุมชนของท่านมีการเปลี่ยนแปลงที่ก่อเกิดขึ้นในชุมชนผ่านรูปธรรมของการพัฒนา เช่น การคมนาคม การแพทย์ การศึกษา เทคโนโลยี การผลิต การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต และการบริโภค เป็นต้น					
20	สมาชิกในชุมชนของท่านมีความผูกพัน มีความรักและความห่วงใยในชุมชน เปิดโอกาสมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ แบบประชาธิปไตย					
โครงสร้างด้านความสัมพันธ์ของชุมชน						
21	ความสัมพันธ์ของท่านกับเพื่อนบ้านในละแวกชุมชนของท่าน					
22	ชุมชนของท่านมีการไปมาหาสู่กันระหว่างท่านกับเพื่อนบ้าน					
23	ชุมชนของท่านมีการเอื้อเอื้อในการยืมสิ่งของและเครื่องใช้ระหว่างท่านกับเพื่อนบ้าน					
24	ชุมชนของท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
25	ชุมชนของท่านมีการฝากดูแลบ้านไว้กับเพื่อนบ้านระหว่างที่ท่านไม่อยู่					
26	ชุมชนของท่านมีกิจกรรม/บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม การบริหารจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้กับชุมชน					
27	ชุมชนของท่านมีองค์กรช่วยเหลือสังคมโดยรวม เช่น การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ การให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น					
28	ชุมชนของท่านมีศูนย์กลางในการติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญงานกุศล งานประเพณีรื่นเริงต่างๆ ก็มักจะได้รับความร่วมมืออย่างใกล้ชิดภายในชุมชน					
29	ชุมชนของท่านมีการให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย และสถานศึกษาต่างๆ ในชุมชน เช่น การให้ทุนการศึกษา การให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันการศึกษา เป็นต้น					
30	สมาชิกในชุมชนของท่านมีการให้ความสำคัญกับคนในชุมชนเป็นหลัก					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการตัดสินใจ						
31	ท่านได้เข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชน					
32	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชน					
33	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาของชุมชน					
34	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะพัฒนาชุมชน					
35	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน					
ด้านการปฏิบัติการ						
36	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน					
37	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
38	ท่านได้เข้าร่วมเป็นกรรมการ ตัวแทนชุมชนในการดำเนินงานตามแผนงานของเทศบาล					
39	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้ เช่น ไฟส่องสว่างภายในชุมชน ถังขยะ เป็นต้น					
40	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโครงการที่เทศบาลดำเนินการในชุมชน					
ด้านผลประโยชน์						
41	ท่านได้รับความสะดวกสบายจากการดำเนินงานโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น					
42	ท่านได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพของเทศบาล					
43	ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นจากเทศบาล					
44	ท่านเคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือสิ่งของอื่นๆ จากเทศบาล เมื่อท่านเสนอขอรับความช่วยเหลือ					
45	ท่านได้รับประสบการณ์ ความรู้ จากการดำเนินงานร่วมกับเทศบาล					
ด้านการประเมินผล						
46	ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล					
47	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับงานตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
48	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการของเทศบาล					
49	ท่านได้เสนอข้อบกพร่องของการดำเนินการตามแผนต่อเทศบาล					
50	เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ท่านได้รับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานของเทศบาล					

**ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาของเทศบาลตำบลกมลาไสย
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์**

ข้อ	การตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
แบบมีเหตุมีผล						
51	เทศบาลมีกระบวนการเลือกโครงการ/กิจกรรมตามลำดับความสำคัญ มากน้อยของงานเป็นหลัก					
52	เทศบาลมักจัดกิจกรรมที่เลือกใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนึงถึง ความคุ้มค่าของเงิน					
53	เทศบาลมีการวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาย่าง ละเอียด เพื่อกำหนดผลที่ตามมาหลังการตัดสินใจ					
54	เทศบาลมีการจัดลำดับทางเลือกตามความสำคัญ โดยคำนึงถึงนโยบาย เป็นหลัก					
55	โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลเลือกนั้นเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม					
แบบค่อยเป็นค่อยไป						
56	เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ทรัพยากร งบประมาณ บุคคลากร อำนาจสั่งการในโครงการหรือความอิสระในการดำเนินงาน มากขึ้น					
57	เทศบาลมีการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนและการ บริหารงานเป็นขั้นตอนในการวางแผนโครงการที่ชัดเจนไว้					
58	เทศบาลมุ่งความสำคัญในการตัดสินใจเลือกนโยบายที่ดีที่สุด					
59	ตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากโครงการเดิม					
60	เทศบาลมีกระบวนการประเมินประโยชน์ของการเจรจาต่อรองกันเป็นสำคัญ					
แบบผสม						
61	ตัดสินใจเลือกโดยดูจากปัญหาอย่างละเอียด					
62	ข้อมูลข่าวสารต้องเพียงพอกับการตัดสินใจ					
63	ตัดสินใจเลือกโดยดูจากสาเหตุปัญหาหลายทาง					

ข้อ	การตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
64	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมประชุม ประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล					
65	เทศบาลมีการตัดสินใจโดยกลุ่มบุคคลใช้ข้อมูลที่เป็นมติในเสียงข้างมาก					
แบบถังขยะ						
66	เทศบาลมีการจัดการกับปัญหาการอยู่รอดขององค์กรในสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ หรือในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง					
67	เทศบาลมีเป้าหมายไม่คงที่และไม่มีการระบุแน่ชัดกระบวนการในการไปถึงเป้าหมาย และพันธกิจ					
68	เทศบาลไม่มีการทำความเข้าใจกันเป็นอย่างดีในหมู่สมาชิกองค์กร					
69	เทศบาลมีกระบวนการตัดสินใจ การระบุปัญหา ทางออกอย่างไม่ต่อเนื่อง					
70	เทศบาลมีเลือกตัดสินใจ ทั้งกิจกรรม/โครงการ ไม่นำกลับมาพิจารณาอีก					

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาล

การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของโครงสร้างชุมชน							
	1	2	3	4	5	6	7
ด้านกลุ่มสมาชิก							ด้านอาณาบริเวณ
ด้านกลุ่มสมาชิก							ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน
ด้านอาณาบริเวณ							ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน
การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการมีส่วนร่วม							
	1	2	3	4	5	6	7
ด้านการตัดสินใจ							ด้านการปฏิบัติการ
ด้านการตัดสินใจ							ด้านผลประโยชน์
ด้านการตัดสินใจ							ด้านการประเมินผล
ด้านการปฏิบัติการ							ด้านผลประโยชน์
ด้านการปฏิบัติการ							ด้านการประเมินผล
ด้านผลประโยชน์							ด้านการประเมินผล
การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักระหว่างมาตรฐานเป็นคู่ๆ ของการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน							
	1	2	3	4	5	6	7
แบบมีเหตุมีผล							แบบค่อยเป็นค่อยไป
แบบมีเหตุมีผล							แบบผสม
แบบมีเหตุมีผล							แบบถึงขยะ
แบบค่อยเป็นค่อยไป							แบบผสม
แบบค่อยเป็นค่อยไป							แบบถึงขยะ
แบบผสม							แบบถึงขยะ

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured interview)
การศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 1 ชุดคำถามข้อมูลทั่วไป

เพศ.....อายุ.....ตำแหน่ง.....ระยะเวลาการทำงาน.....

ตอนที่ 2 ชุดคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย

1. ท่านคิดว่าเทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างของชุมชนในด้านใดบ้าง เพราะอะไร และแนวทางในการดำเนินการควรทำอย่างไร
2. ท่านคิดว่าเทศบาลกมลาไสย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเด็นใดมากที่สุด ระหว่างด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล อย่างไร และมีแนวทางแบบใดบ้าง เพราะอะไร

ตอนที่ 3 ชุดคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ประกอบด้วย

1. ท่านคิดว่าเทศบาลของท่านมีรูปแบบการตัดสินใจแบบใดระหว่างการตัดสินใจแบบมีเหตุผล การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป การตัดสินใจแบบผสม และการตัดสินใจแบบถึงขยะ เพราะอะไร และมีผลดี ผลเสียอย่างไร
2. ท่านคิดว่าเทศบาลของท่านเหมาะสมกับรูปแบบการตัดสินใจแบบใดมากที่สุด เพราะอะไร และส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอย่างไร

แบบบันทึกการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured interview)
การศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
เทศบาลตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 1 ชุดคำถามข้อมูลทั่วไป

เพศ.....อายุ.....ตำแหน่ง.....ระยะเวลาการทำงาน.....

ผลการสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ชุดคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการสัมภาษณ์ ตอนที่ 3 ชุดคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ประกอบด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
การสังเคราะห์เครื่องมือ

การสังเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

ประเด็น	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวน ข้อ	วัตถุประสงค์	คำตอบ
ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล	Cohen & Uphoff (1877),	10	1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและสนับสนุนการบริหารงานเทศบาลตำบลกมลาไสย	- ลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพในชุมชน ลักษณะความสัมพันธ์ของ กลุ่ม ครอบครัว สภาพแวดล้อมของชุมชน สิ่งแวดล้อมของชุมชน เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล เป็นเงื่อนไขและส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชน
- เพศ		1	2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย	- ทราบถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย
- อายุ		1		
- อาชีพ		1		
- ระดับการศึกษา		1		
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		1		
- สถานภาพในชุมชน		1		
- ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม		1		
- ลักษณะของครอบครัว		1		
- ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน		1		
- สิ่งแวดล้อมของชุมชน		1	3. เพื่อเป็นแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย	

การสังเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็น	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวน ข้อ	วัตถุประสงค์	คำตอบ
ส่วนที่ 2 โครงสร้างของชุมชน	เสถียร เหลืองอร่าม. ม.ป.ป. J.F. Steiner. 1997	30	เพื่อศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาและ สนับสนุนการบริหารงานเทศบาล ตำบลกมลาไสย	ทราบถึงโครงสร้างของชุมชนที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาและ สนับสนุนการบริหารงานเทศบาล ตำบลกมลาไสย
- ด้านกลุ่มสมาชิก		10		
- ด้านอาณาบริเวณของชุมชน		10		
- ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน		10		
ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วม		20	เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลกมลาไสย	ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลกมลาไสย
- ด้านการตัดสินใจ		5		
- ด้านการปฏิบัติการ		5		
- ด้านผลประโยชน์		5		
- ด้านการประเมินผล		5		
ส่วนที่ 4 การตัดสินใจ		20	เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลกมลาไสย	ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลกมลาไสย
- แบบมีเหตุมีผล		5		
- แบบค่อยเป็นค่อยไป		5		
- แบบผสม		5		
- แบบถึงขยะ		5		

การสังเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม (ต่อ)

ประเด็น	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวน ข้อ	วัตถุประสงค์	คำตอบ
ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบน้ำหนัก		15	เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญของ โครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการ ตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาล	ทราบถึงปัจจัยที่สำคัญของ โครงสร้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมี ส่วนร่วมโดยการหาคำตอบที่ เหมาะสมที่สุด

การสังเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์การศึกษาโครงสร้างของชุมชนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลกมลาไสย

ประเด็น	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	จำนวน ข้อ	วัตถุประสงค์	คำตอบ
ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล	Cohen & Uphoff (1877),		Cohen and Uphoff (1977) March and Simon (1993) , Lindblom (1959), Simon & Thompson (1950), March and Olsen (1979) , Cohen, March and Olsen (1972)	- ลักษณะส่วนบุคคล เป็นเงื่อนไขและส่งผลต่อการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของประชาชน - ทราบถึงแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย - ทราบถึงรูปแบบการตัดสินใจของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลกมลาไสย
- เพศ - อายุ - ตำแหน่ง - ระยะเวลาการทำงาน				
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วม				
- ด้านการตัดสินใจ - ด้านการปฏิบัติการ - ด้านผลประโยชน์ - ด้านการประเมินผล				
ส่วนที่ 3 การตัดสินใจ				
- แบบมีเหตุมีผล - แบบค่อยเป็นค่อยไป - แบบผสม - แบบถ่วงชยะ				

การสรุปเครื่องมือในการวิจัย (แบบสอบถาม)

กลุ่มตัวแปร	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ระดับการวัด				ที่มา	เครื่องมือ	
			Nominal	Ordinal	Ratio	Interval		แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์
ลักษณะส่วนบุคคล	เพศ		✓				Cohen and Uphoff (1977) เสถียร เหลืองอร่าม. (ม.ป.ป.) Steiner (1997)	ส่วนที่ 1 ข้อ 1	-
	รายได้		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 2	-
	อาชีพ		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 3	-
	ระดับการศึกษา		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 4	-
	สถานภาพทางสังคม		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 5	-
	สถานภาพในชุมชน		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 6	-
	ลักษณะความสัมพันธ์ของกลุ่ม		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 7	-
	ลักษณะของครอบครัว		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 8	-
	ลักษณะสภาพแวดล้อมของชุมชน		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 9	-
	สิ่งแวดล้อมของชุมชน		✓					ส่วนที่ 1 ข้อ 10	-

การสรุปเครื่องมือ (ต่อ)

กลุ่มตัวแปร	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ระดับการวัด				ที่มา	เครื่องมือ	
			Nominal	Ordinal	Ratio	Interval		แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์
โครงสร้างชุมชน		- ด้านกลุ่มสมาชิก		√			เสถียร เหลืองอร่าม (ม.ป.ป.: 140) Steiner (1997)	ส่วนที่ 2 ข้อ 1-10	
		- ด้านอาณาบริเวณของชุมชน		√				ส่วนที่ 2 ข้อ 11-20	
		- ด้านความสัมพันธ์ของชุมชน		√				ส่วนที่ 2 ข้อ 21-30	
การมีส่วนร่วม		- ด้านการตัดสินใจ		√			Cohen and Uphoff (1977)	ส่วนที่ 3 ข้อ 31-35	
		- ด้านการปฏิบัติการ		√				ส่วนที่ 3 ข้อ 36-40	
		- ด้านผลประโยชน์		√				ส่วนที่ 3 ข้อ 41-45	
		- ด้านการประเมินผล		√				ส่วนที่ 3 ข้อ 46-50	
การตัดสินใจ		- แบบมีเหตุมีผล		√			March and Simon (1993): Lindblom (1959): Simon and Thompson (1950): March and Olsen (1979): Cohen et. Al., (1972)	ส่วนที่ 4 ข้อ 51-55	
		- แบบค่อยเป็นค่อยไป		√				ส่วนที่ 4 ข้อ 56-60	
		- แบบผสม		√				ส่วนที่ 4 ข้อ 61-65	
		- แบบถึงขยะ		√				ส่วนที่ 4 ข้อ 66-70	

การสรุปเครื่องมือในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

กลุ่มตัวแปร	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ระดับการวัด				ที่มา	เครื่องมือ	
			Nominal	Ordinal	Ratio	Interval		แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์
ลักษณะส่วนบุคคล	เพศ		✓				Cohen&Uphoff.1977., เสถียร เหลืองอร่าม. ม.ป.ป, J.F. Steiner. 1997	-	ส่วนที่ 1 ข้อ 1
	อายุ		✓					-	ส่วนที่ 1 ข้อ 1
	ตำแหน่ง		✓					-	ส่วนที่ 1 ข้อ 1
	ระยะเวลาการทำงาน		✓					-	ส่วนที่ 1 ข้อ 1
การมีส่วนร่วม		- ด้านการตัดสินใจ		✓			Cohen&Uphoff. 1977		ส่วนที่ 2 ข้อ 1
		- ด้านการปฏิบัติการ		✓					ส่วนที่ 2 ข้อ 2
		- ด้านผลประโยชน์		✓					ส่วนที่ 2 ข้อ 3
		- ด้านการประเมินผล		✓					ส่วนที่ 2 ข้อ 4
การตัดสินใจ		- แบบมีเหตุมีผล		✓			March & Simon,1993, Lindblom, 1959, Simon & Thompson (1950), March and Olsen (1979) , Cohen, March and Olsen, 1972		ส่วนที่ 3 ข้อ 1
		- แบบค่อยเป็นค่อยไป		✓					ส่วนที่ 3 ข้อ 2
		- แบบผสม		✓					ส่วนที่ 3 ข้อ 3
		- แบบถึงขยะ		✓					ส่วนที่ 3 ข้อ 4

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	นายยุทธการ แก้วกล้า
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2518
จังหวัด และประเทศเกิด	จังหวัดร้อยเอ็ด ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนธวัชบุรีวิทยาคม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2537	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างก่อสร้าง เทคโนโลยีพาณิชยกรรมร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2539	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2548	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558	ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สธ.ม.) สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน	นายช่างโยธา สำนักงานเทศบาลตำบลกมลาไสย หมู่ที่ 3 ตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลตำบลกมลาไสย หมู่ที่ 3 ตำบลหลักเมือง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130

